

Süleymaniy U. Kütüphanesi	
Konu	Hazan Husni P.
Yazı	
Eski No	990

شرح قصائد مولانا شوکت

بسم الله الرحمن الرحيم

جد بی حد اول خاق بیچونه اولسونکه السنه شرابی مفتاح خزینه
اسرار الهیسه سنی ایلدی (وصلوات) زاکیات و تحف تسایمان اول صفه
صدر صفا و قبه بدر وفا حضرت * محمد المصطفی * علیه افضل
الصلوات و اکل التحایا حضرت نرینه اولسونکه ان من البیان لیسحرا
وان من الشعر لحکمة حدیث شریفه حکمت الهیه بی و معارف ربانیه بی
شعردن جز قلمق ابله شعراک و فصحاک قدر و شانلرینی اعلا و امتی شعره
ترغیب و تشویق بیوردی (ودخی) صلوات زاکیات و انواع تکریمات
اول آل و اصحابه اولسونکه جمله سنی فصاحت و بلاغته و شعر
و انشاده و علوم ظاهره و باطنه ده کامل و مکمل ایلوب اصحابی کالنجوم
بایهم اقتدیتم اهتدیتم حدیث شریفه حال و شانلرینی ماندعش اعلا ایلدی
(امایعد) بو عبد قلیل البضاعه و کثیر الضراعه السید الشیخ خواجه
محمد مراد النقشبندی ابن السید الشیخ خواجه عبدالحلیم النقشبندی عفی
عنهما العفو العلی بوضوئله بسط مقال و عجز و مسکنت مافی البال ایدز که
داور دیوان بلاغت و دلاور میدان فصاحت جناب مولانا شوکت بخاری
علیه الرحه الباری حضرت لری ایام مسعدت پیام سیاحتلرنده قدوه اهل
سیادت نخبه شاه ولایت رهبر نهج هدایت قطب افلاک هدا زبده

(آل)

آل عبا حضرت امام سوسی الرضا رضی عنه الماک الاعلی افتد منک خاکبوس
تربت منوری و زیارت مشهد مطهر یلری شرفیله کامیاب اولد قیلرنده
خوشه پروین و مانند در تمین کشیده سلاک سحر مبین ایلد کلمی قصیده
نضیده لری وینه اول مشهد مبارک دن حین و داعنیده جناب عرفینک
قصیده بلاغت فریده لری نه نظایره لری وینه اعظم خاندان جانبخش
و افانم اولاد پروفا ائمه اثنی عشر علیهم رضوان من هو خالق الخیر و الشر
افتد یلر منک مدح و ستایشنی جامع قصیده بلیغه لری یاران باصفایه
بر یاد کار رحمت شعار اولمق اوزره من غیر حد شرحنه شروع اولدی
(قال الشاعر الماهر) رحمه الله

از بسکه ریخت رنگ جنون بر سرم هوا
سودا بیای بست ز مغز سرم حنا

الله تعالی نک عشق و محبتی جنون رنگنی بنم باشم اوزرینه اولقدر چوق
دو کدیکه سودا که اورنک جنوندر انک تأثیرندن باشمک بدنی فرمزی اولوب
انک دخی تأثیرندن ایانمده اورنک جنون حنا ایلدی (یعنی) هوانک باشم
اوزرینه افاضه ایلدی کی رنگ جنون ایاقلمده دخی ظاهر اولدی و خلق
بنم عاشق اولدی یعنی یوزمدن و کوزمدن بیلک شویله طورسون ایاقلمک
حررتندن دخی عاشق اولدی یعنی فهم ایلدی لرو باشمدن ایانمده وارنجه عشق
تأثیرنی مشاهده ایلدی لری بدن مراد کندونک کثرت عشقنی بیان و افاده در
(چونکه) عشق عاشقی ضعیف و نحیف ایلدی کی محسوساتدن اولمغه
کشدنده اولان ضعفک بیانی بیت اتی ایله بیانه شروع ایدوب بیوررلر که

ان ضعف بارمنت پوشش نمی کشم
پیرا هنم حریر حجابست چون هوا

کمال ضعفمدن لباسک منتک بوکنی چکمه قادر اولم بنابرین لباس
کیم یوجهدندن بنم پیرا هنم هوا کی حریره بکزین حجابدر یعنی هوا کی
حریر حجابی لباس اولورم یعنی لباس کیم دیمکدر حجاب صوا اوزرنده
اولان قبار جغه دیر لر صویک ایچنه هوا داخل اولمغه حجاب حاصل

اولور و حبیبك تحتند هوا اولغله كانه هوا حریر حبابی كیش اولدی

ظاهر شدن میانه خلقم برهنکست

نہا نیم زیدہ مردم بود قبا

خلق اورتہ سنده ظاهر اولق و کثرندہ اولق بکابینہ تجرد در زیر اعنہ
کثر و وحدت برابر و نبی کثرندہ اولق الله تعالیدن جدا ایدہ من و دخی
بنم خلق کوزندن پنهان اولقلم بکابا و لباس در یعنی حسن و لطافت
و بر بوضو رتہ کثر و وحدت ایکسیدہ حقمدہ نافعدر و برابر * معلوم
اولہ کہ * اولیاء کرامک کاملارینہ کثر و خلوت برابر اولغله کاه خلق ایله
اولور و کاه عزتندہ اولور و ایکسندندہ دخی فائدہ کورر لکن سالک
مبتدی یہ دائما خلوت و انزوا لازمدر زیرا کثرندہ جناب حق ایله اولہ من
و کثر حضور قلبنہ خلل و بر افتضا ایدر کہ (رجال لاتلہیہم تجارۃ ولا بیع
عنہ ذکر الله) نظم جلیلندہ کی رجال کرام زمرہ سنہ ملحق اولنجہ یہ دک
خلوتندہ اوقات کذار اولق لازمدر بویت ایله ناظم قدس سرہ اوزمرہ دن
اولدیغنی افادہ و بیان بیورر مصرع ثانیہ مدہ مردم دیدہ کوز قباقلری
ایله پنهان اولنجہ اوقباقلری کبی اولغله انی خیال ایدوب بود قبا بیور دیلر
وینہ کوز بیک ظاہر اولقدہ کوز قباقلری دخی رفیع اولوب مردم
دیدہ نک عریان قالدیغنی خیال ایدوب مجرد معناسنی برهنہ کی عنوانیله
تعبیر بیور مشلدر در قللہ درہ

بیرون نمی رود ز دلم ریشہای غم

جوهر به تیغ از آینه کی میشود جدا

غم کو کلری بنم کو کلدن طشرہ کمتر ہر نقدر بر مقدار غم زائل اولور سہ
کوکی قلبدہ اولغله بنہ نشو و نما بواور بومدعای اثبات ایچون ارسال مثل
طریقہ بیورر کہ زیر قلبدہ اولان جوهر قلبک آینہ سندن کہ قلبک
ذاتیدر حق جدا اولور بلکہ اولوب دائما سیف ایله قائم اولور بنم دخی
قلبم بر تیغ جوهر دار کی اولغله ریشہ غم قلبدن اصلا جدا اولماز معلوم
اولہ کہ قلبک شرفی دخی غم ایله درنتکم حدیث قدسیدہ (اناعند القلوب

(المنکسرۃ)

المنکسرۃ) وارد اولمشدر وینہ بر حدیث شریفدہ دخی (ان الله يحب کل
قلب حزین) بیورمشدر وینہ (فلیضحکوا قلیلا ولیبکوا کثیرا) نظم جلیلندن
بومعنا ظاہر اولور اشبو بیت ایله ناظم رحمة الله علیہ قلبک شرفی غم و حزن
ایله اولدیغنی و معنوم اولان قلبک تیغ جوهر دار کی اولدیغنی شو حدیثلر
مفادنجہ افادہ بیور دیلر

از بیج و تاب صاف دلارا کرز نیست

جوهر بود کباب آینه خانه ها

محنت واضطرایدن صاف دلارہ خلاص اولق بوقددر البت صاف دل
اولان بیج و تابہ مبتلا او اور کورمن میسک آینہ لک خانہ لری کہ
آینہ نک کندودر انک خط جلیسی جوهر اولور مراد بورادہ آینہ در کتابت
جلی اولان خطہ تعبیر اولور چونکہ خانہ لک درونہ خط جلی ایله یازی
یازمق عادت اولغله آینہ نک خانہ سنک دخی خط جلیسی آینہ نک جوهری
ایمش خانہ یازیدن خلاص بولدیغنی کبی آینہ خانہ دخی خط جلیسی
مقامندہ اولان جوهرندن خلاص بولہ من او جوهر دخی بیج و تابہ بکرر
آینہ دخی صافدل ذاتہ مشابہتی جہتندن بیج و تابدن خلاص بولغہ
امکانی اولدی بو تمثیل معلومک اولدیسہ بیل کہ صافدل اولانلرہ
محنت واضطراب دروندن خلاص یا ب اولغہ چارہ بوقدر همان ای
صافدل بیج و تابنہ صبرایله ورفاہ و خلاص امیدنی کس
بیورمق استرل

معنی مرا بکوشه دل جای داده است

شوقم کجا و دیر کجا و حرم کجا

علم حقیقت بکا قلبک صدرندہ برورمشدر وین اهل حقیقتک صدر نشینی
وسر افرازی او اشم وار ملا حظہ ایله کہ شوقم قندہ ونہ مرتبہ دہ ہم
و کتیسہ قندہ در و مسجدہ معتکف اولق قندہ در بو حال زاهد لک حالی
اولغله دون مرتبہ در (دیرد کوی حرمہ تبعیت طریقہ در و حرمدن دیر
قرینہ سبیلہ مسجد مراد اولور یا خود حرم کعبہ مراد اولنسدہ چاردر

تکه اکادخی بیت آتی قرینه در بعض نسخه ده دیر برینه دیده واقع اولشد
 * معنای بنم شو قم قنده در و کوزم قنده در و نه مر تبه لره ناظر در
 و حرم شریفه مجاورت ایلیم بیورر

آینه دار یثرب و بطحائیشوم

از دیده و داست مرا مر و و مسقا

(مدینه منوره نك و مكه مكرمه نك) بوضوح در بن مجاورتی و معتکفی اوله
 سؤال کلدیکه سعی قنده ایدرسک جواب بیورر که کوزم مر و و و کولم
 صفادر سعی بولرک آرسنده ایدرم و صوری اولان مر و و به وصفایه
 احتیاجم یوقدر کوزمدور اولسی جهیل و قلب دخی صنوبری الشکل
 اولوب بوجهتله جبله بکره مشر اولدیغندن کوزی جبل مر و و به و کولکی
 جبل صفایه تشبیه بیورر دیلر بدین مرادی بن جمعی مکّه وجودمه ایدرم
 مکّه صوریه به محتاج دکل دیمک استر * معلوم اوله که * ارکان حج
 اوچدر بریسی احرام کیمک و بریسی بیت شریفی طواف اتمک و بریسی
 یوم عرفه جبل عرفه وقفه اتمک در وصفایله مر و و بیتنه سعی
 واجبد هر تقدرا ارکان حج در دکل ایسه ده واجب اولدیغی جهندن
 سعیدن بومقامده وجودده اولان جمعی مراد ایلدیلمر بوافعال شه و بوسی
 صوفیه عندنده وجود انسانیده موجود در حج وجودنک احرامی جمیع
 ماسوادن یکمک و مجردی اختیار اتمکدر و طوافی کعبه دل اطرافنی
 طولاشمق و کولکدن اصلا منفک اولما مقدر و وقفه سی قلبک الله تعالیده
 توقف اتمه سیدر و حقندن غیری برکسته به ربط قلب ایتوب همان الله
 تعالی به توکل نام ایل اولوب بر فرددن برنسنه طلب اتمک و حقندن غیری
 برکسته بی نامکدر * منقولدر که * موسی علیه السلام زمانده نزد
 خداده غایت مقبول بر مجذوب و اربابی بر کون کچر کن اکا موسی علیه
 السلام آشنالقی ابدنجه مجذوب کایله منفعل اولدیغندن حضرت موسی به
 اصلا التفات اتمدی بو حال جبل طوره اثناء مکالمه ده بسط بیورنجه چناب
 کبریا بیوردیکه نزد منفعل اولدیغندن سکا دخی التفات اتمه مشرینه موسی علیه

(السلام)

السلام سؤال بیوردیکه باعث انفعالی ندر الله تعالی بیوردیکه بکاجه منی ارادن
 قالدردیو تکلیف ایدر مساعده کورمدیکندن انفعال ایلدی یتنه حضرت
 موسی علیه السلام سؤال ایلدی که بولک سبب کرامتی نزد الوهیتنه ننددر
 جناب حق بیوردیکه بدن غیری برکسته بی بیلر ایتیق بنی یلور بوجهندن
 عندمده غایت مقبولدر و یتنه منقولدر که حضرت ویس قرنی حضرت
 عمره بیورمشلر که یا عمر اللهی یلورمیسک جوابنده نعم بیورنجه حضرت
 ویس دخی بیورمشلر که صفتوب اندن غیری برکسته بی بیلر اشته ناظم
 رحمه الله بویته بو حنج معنوی بی ایدرم بیورمق استر

بیکانه کرده است مرا از دیار خویش

تا کشته ام بمعنی بیکانه آشنا

بنی فلک کندی دیار مدن بیکانه ایلشد و غربته گرفتار ایتشد بن معنی
 بیکانه به آشنا اولالی معنی بیکانه دن علم باطن مراد اولنسه اولنور یا خود
 بر شاعرک خاطر یتنه کلیان مضامین لطیفه بی مراد ایدره ز زرا فلک اهل
 دله دشمندر تنکم دیوان صائبه کلور (بیت) از بحث سیه نیست کرین
 اهل رقم را بی چاک که دیدست کر بیان قلم را

داغ مرا اسواد وطن مشک سوده است

یارب کسی مباد باین داغ مبتلا

بنم داغ عشقه و طمک شهر بک افتراقی مسک سور مشدر یعنی آذر مشدر
 ز برا مسک خاصه سی یاره بی آذر مقدر سواد شهر معنایه در حتی شهر
 عظیمه سواد اعظم تعبیر اولنور و اضافتی دخی بیایه در و مضاف مقدر در
 تقدیر عباره داغ مرا فرقت سواد وطن دیمک اولور یا خود سواد خیال
 معنایه در بوضوح درده اضافت اضافت معنویه بمعنی اللام اولوب مضاف
 تقدیر یتنه حاجت مس اتمه رک معنایه بو اولور که بنم داغ و طمک تخیل
 مسک سور مشدر یارب برکسته بوداغ مبتلا اولماسون و بر عاشق بویله
 داغ عشق کور مسون زرا زجت چکر و هر کس بنم کی صبره ظفر یاب

اوله من داغ لفظنه و مسك لفظنه سواد لفظی مناسب اوله و طنه
مضاف ابلدی

روم بسوی غربت و دل جانب وطن

افتاده گاه من میان دو کهر با

بوندن صکره اغراب وطن ایله کندویه عارض اولان حالک بیاننه شروع
ایدوب پیورلر که بنم یوزم دیار غربت طرفنده در و کوکلم وطن جاننده در
یعنی قلم بکادر که وطنی ترک ایدوب نیچون غربت سمته عزم ایدرسك
ایتمه دیر یوله اولنجه بنم صمان چو پی کبی اولان وجودم ایکی کهر بانك
اور تاسنه دوشمشدر کهر بانك بریسی یوزی اولور و بریسی کوکلی اولور
ز برا عاشقک یوزی صفرته کهر با کبدر و قلبی دخی ضعفده کهر بایه
مشابه در بوجه من وجهی و قلبی کهر بایه تشبیه ایدوب میان دو کهر با تعبیر
بیوردیلر یا خود ایکی کهر بادن مراد غربت ایله وطندر دینسه بنه
مناسبدر ییدن مراد تردنی ونه ایده جکئی بتدیکنی بیاندر فی الواقع متردد
اولمق کبی انسانه ثقلت ایراث ایدر حال اولماز حتی اهل بیان متردد اولان
کسینه پی قدمی بصوب بنه کیرویه آلان ادمه تشبیه ایدرک کایه طریقه
(انی آرایک تقدم رجلا و توخر اخری) عباره سندن تردد صاحبسك دیکی
مراد ایشلر در تردک ثقلت واضطرابی نه مرتبه ایش بوندن منقهم
اولور گاهدن مراد ناظمک وجودیدر کهر بانك حالی صمانی کندویه
جذب ایدر بوجهندن گاه وجودنی کهر بای وجهی غربت طرفنه
و کهر بای قلبی وطن طرفنه جذب ایتکله غربتله وطن ییتنده متردد اولسنه
سبب اوله لریله معذب ایتلدر

خلق فساد اند بطعم که از وطن

بیرون چه آمدی و مسافر شدی چرا

برجاعت دخی بنی غربتله پریشان اولدیغمی کوروب بنی طعن و دخله
واقع اولمشدر اویله دیهرک که چونکه حالک بودر و بویله نازنین وسایه
پرورسك و طشندن طشره نیچون کلدک و مسافر نیچون اولدک

(غافل)

غافل ازین که جذبه عنانکیر چون شود

کرد دسپند خود بره شعله رهمنما

بویله طعن ایدنلر بو حالدن غافلدر حال اولدر که عشق چونکه برکسنه نك
اسب وجودینك دزکنی طویتیجی اولور و اختیارنی الندن آلور کندونك
سپند کبی وجودی شعله یوانه کندوی جسارت ایدرک دلالت ایدر حالبو که
سپند ضعفی سیبیه شعله دن خذر ایدر ایکن خلاصه کلام برکسنه یه
عشق کلد که کندوی اتشه القا ایتکله جسارت کلور و خوف ایتز
دیار غربته کیمک و غربت المی حکیمک اولو یتده در دیمکدر

دوات خدانکرده چو بر کرد از کسی

کرداب فتنه میشود اغوش ناخدا

الله تعالی ایتسون دولت چونکه برکسنه دن دوز و یوز چورر محل امن
اولان ریسك قوجاغی کرداب فتنه اولور یعنی مهلکه عظیم اولور دیمکدر

زینهار عیب صافی ضمیران مکن که هست

آینه وجود عزیزان بدن نما

صقن کوکلری صافی اولان ذاتلری تعیب ایتنه زیر عزیزلر وجودی
اندام آینه سیدر (تقدیر عباره که وجودی عزیزان آینه بدن نماسد دیمکدر
اندام آینه سنه هرشی عکس ایدرسنك دخی دخل و طعنك صافی
ضمیرلر وجودینه عکس ایدوب صکره سکا انفعال ایدرلر حقنده ایو
اولماز تنکم مشوی شریفده پیورلشدر (مشوی) چون خدا خواهد که برده
کس درد * مبالش اندر طعنه پاگان برد

کرد شکسته خاطر من از نگاه سخت

این دانه راز کردش چشمست آسیا

قلم اولقدر ناز کرد که برقی نظردن قیملش اولور بودانه قلمک دکرمنی
کردش چشمندر ودانه قلبی اون ایتکده یارک چشمی کفایت ایدر بعض
نسخه ده از نگاه سخت واقع اولمشدر یعنی سخت نیکک نظریه هرکس تحسیر

(۲)

ایدر بن اتی دخی استهم زیر بن سکا نظر ایتدم و سنی دولتند ایتدم دبه رنک
امتان ایدر دانه قلم دخی بوامتانی چکمیوب شکسته اولور بیتدن مراد
کالبه نازک دل اولدیغنی بیاندر

❦ از عشق رنک شکوه نریم هیچ کس ❦
❦ درد بست اینکه جمع چو شد میشود دوا ❦

عشقدن شکایت رنگنی هیچ برکسته به دوکم یعنی عشقدن بر فرد شکایت
ایتم دیمکدر زیر ابو عشق بر درد در که چونکه جمع اولور و تراید ایدر دوا
و علاج اولور و عشقک علاجی خارجدن اولیوب بلکه درد عشقک دواسی بنه
عشقدر تنکم صائب مر حوم بو ضمون

❦ بیت ❦

(عشقست همان چاره داغی که کهن شد)

(هم نقش قدم محو کند نقش قدم را)
بیتله ادا ایتشد و عشقه بنه خارجدن دوا اولدیغنی حافظ شیرازی
قدس سره دخی شو بیت ایله بیان بیور مشلدر

❦ بیت ❦

(دی گفت طیب از سر حیرت چو مرادید)

(هیهات که رنج توز قانون شفا رفت)
و بو بیتک شرحنده مر حوم شمی افندی بیور مشلدر

❦ بیت ❦

(دی اطباء که قانون شفا یازمقدن)

(هنراولدر که غم دلبره در مان یازلر)

❦ انجام کار عشق ز آغاز خوشتر است ❦

❦ رنک حنا بهست ز رنک کل حنا ❦

عشقک ایشینک صوکی اولندن زیاده خوشدر کورمز میسک اله وایاغه
قونمش حنانک رنکی بنه حنانک کلینک رنکندن ابودرا کر کافک ضمیمه
کل حنا قرائت اولور ایسه معناسی حنا چچکینک رنکندن اله می حنانک
رنکی ابودر دیمک اولور

(قائم)

❦ قائم بود بذات ضعیفان وجود عشق ❦

❦ تار حریر شعله بود از رنک هوا ❦

عشق وجودی ضعیفان ذاتی ایله قائم اولور اگر عاشق استرسک فقرا
وضعه فاده استه کورمز میسک شعله قاشنک تار ی هوانک طهر نندر و حریر
شعله نک وجودی هوانک طهر یله قائمدر و هوا طهری دخی ضعیفاندر
اشته حریر شعله که عشقه بکرز رنک هوا ایله نیچه قائم ایسه عشق الله دخی
ضعیفانک ذاتیله قائم اولور و محبت وضع فاده بولور بعض کره قویلرک
ذاتی ایله قائم الورسه ده نوادر دن اولغله (النادر کالعدم) قضیه سنه
مینی اکا اعتبار ایتوب قائم بود بذات ضعیفان وجود عشق بیور دیلر

❦ از بخت پیر حاصل من خوردن غمت ❦

❦ کار دل دو نیم کنند قامت دوتا ❦

پیر و مخوس اولان بختدن بنم حاصل غمناک اولغدر زیر ایکی قات اولش
بوی ایکی شق اولش کوکک ایشینی ایلر دل دو نیم انسانه دایما غم
و یردیکی کبی قامت دوتا دخی انک کار بینی ایتکله قامتی منحنی اولان بخت
و طالعیدن دخی غمندن غیری بنم بر فائده و حاصل یوقدر بیوررلر (کندک
فاعلی قامت دوتا کار دل دو نیم مقدم مفعولدر

❦ رنکین دکان تفرقه بازار و وحدتم ❦

❦ کم نیست کنج وحدتم از کاروان سرا ❦

بازار و وحدتک متاعنک رنکین و اعلا دکانیم و بازار وحدتک متاعنک
اعلاسی بنده صابیلور و هر کس دخی ایو متاع قنده ایسه اود کانه هجوم
ایدرلر بویله اولنجه بنم گوشه خلوتم اثنای راهده ایناء سبیل ساکن
اولسون ایچون یاپیلان خاندن کترنده و غلبه ده اکسک و اشانی دکلدر
زیرا هر کس ایو متاع المغه بکا کلورلر (رنکین دکان ترکیب مزجیدر
و مابعدینه مضافدر تفرقه متاع معناسنده در و بازار وحدته مضافدر و بر
پس مقدردر

❦ امید را ختم ز جهان چون بود که هست ❦

❦ این کنج را کلید زدندان ازدها ❦

بکا دنیادن راحت امیدی نیجه اولور بلکه اولماز و بنم و بر فردك راحت
احتمالی بودنیاده یوقدرزیرا بو کنج کی اولان دنیانك مفتاحی از درها نك
دیشندندر بر کیمسه نك یاننده از درها اولسه البته مسلوب الراحة اولسی
محققدر و راحت امیدی دخی ایتمز و بو کنج جهانك قفلی دندان از درها سز
کشاده قلماز کنج جهانی کشاده ایدیم دین ادمه امور مخوفه بی ارتکاب
لازم کلور او امور مخوفه ایله راحت اولیه جنی بدیهیدر بوضوح کنج
جهانه نائل اولیم و دنیاده راحت ایدیم دیمک جنون محضدن غیری
برشی دکلدر عاقل اودر که تارك دنیا اولوب الله تعالی به توجه اوله
(از درها ایله کنج بیننده مناسبت وارد زیرا خزینه یه از درهای طلسم
ایدرلر بنا برین کنج دنیانك قفلنك مفتاحی دندان از درها دن یایدیلر
مصرع اولده هست است معنایسته اولوب (تقدیر عبارت این کنج را کلید
زدندان از درها ست دیکدر

از بس بود بکنج قناعت فراغتم

بیحد بیکد کررک خواهم چو بوریا

قناعت گوشه سنده بنم فراغتم و دنیادن ال چکمککم اول رتبه در که
بنم او یقومک طمری حصیرک تلی کی بری برینه بو کیلور و طواشور حصیرک
او یقوسنك طمری بو کلم اولوب کیجه و کوندز نیجه یا تورا و یهودن
باش قالدر مز ایه بن دخی کنج فراغتمده شب و روز ایشم اولمغله اوله
او یو یورم و یقومک طمری فی بوریا کی بری برینه بو کلمشدر دیمک استر
وار دنیادن فراغتم نه مرتبه ایشم بوندن اگله یوررلر

رنکین ترم بریده بود از کل بهشت

کلنجهای اله چیدن زخارپا

بنم کوزمده جنت کلنی دوشمرمکدن راه عشقه یوررکن ایاضمه باتمش
دیکندن حاصل اولان کلنججه سینه بکزن قبارجنی دوشمرمک یعنی اکا
نظاره ایلك زیاده کوزلدر زراراه عشقک مکروه کورنین اهی و بکاسی
و نعره و صیحه سی جله سی عاشقک کوزنده خوش مقبول ایشدر

(و خار)

و خار پادن حاصل اولان آله دخی بو بلجه اولمغله جنت کلنی دوشمرمکدن
خوشدر یور دیلر (ترم لفظنده که میم دیده به معناده می بوط اولمغله تقدیری
رنکین ترم دیده ام یو بودیمک اولور از کل بهشته بر مضاف محذوف اولمغله
از چیدن کل بهشت تقدیرنده در آله ایاضه واله دیکن با تمغله حاصل اولان
قبارجنه دیرلر صورتده و سیرته انلری کلنججه سینه تشبیه ایلدی (اشبو بیت
عاشقانه بر اعلی بیتدر حقا که مثلی یایلور بیتدن دکلدر نور الله تعالی مضیحه

دنیا علاج کر سینه چشمی نمیکند

این نان کرم حیف که میسوز داشتها

دنیا اج کوز اولک مر ضنه علاج ایتمز و کر سینه چشمکی متاع دنیا الزاله یه
قادر دکلدر زیرا حر یصک هر نقدر مالی اولسه ینه کدا چشمدر حیف که
انده اولان بر مقدار مال اشتها سی یاقر سن اتی کور بده اج کوزلی دکل
ظن ایدرسن اوایسه اجدر و شهوتی انده که مالندن بر مقدار تسکین
اولمشدر مثلا اخشامه قریب بر کیمسه بر دلم فرنجله اکل ایدر طعام کلنججه
یمکه اشتها سی اولماز احوال طوقلقدن دکلدر و ینه قارنی اجدر اج
اولدیخی بر ساعتدن صکره ظاهر اولور بوکا اشتها سی یا تمش دینور طوق
دینر شته اهل دنیا دخی شوا دمه بکزر و انده اولان مالندن اشتها سی
یا تمشدر کوزی طوق کی کور یور اوایسه حر یص و کدا چشمدر نان
کرمدن مراد الله اولان مالدر که اتمکک سبیدر (ونانی کرمه مضاف ایتسنک
سبی صبحاق اتمک اشتها یی زیاده یاقر (وفی الحدیث الشریف لو کان لابن
ادم وادیان من ذهب لاتبعنی لهما ثالثا ولا یملأ جوف ابن ادم الا التراب
و ایضا (ورد فی الحدیث الشریف لیس الغنی عن کثرة العرض انما الغنی غنی
النفس) والعرض بمعنی المتاع

از بس بود مدار من از پهلوی سخن

باشد بخانه ام زنی خامه بوریا

سوزک و شعرک یانندن بنم منفعت اولقددر در که سکا افاده ایدیم مصرع
ثانی ایله فائده سنی افاده ایدوب یوررلر که قلمک قیشندن بنم خانه مده
حصیر اولور یعنی قصائد و اشعار سائر سو یلک ایچون قلم یومقدن او قدر
ریزه خامه حاصل اولور که حصیر کی اولور و ایضه ایله حصیر المغه حاجتمز

اولن زاشته فائده من شاعر لیکن بودر (بیتدن مرادی شمرک عدم رواجی
بیاندر و اهل هنر اعتبار قالدیغندن شکایتدر (مدار) معاش وفائده
معناسته در پهلو طرفه دینور

❦ موج هوا چو جاده زمینگیر کشته است ❦

❦ از بس گرفته است کف خاک من هوا ❦

هوانک موجی اولویول کبی هواده برطوبچی اولمشدر (یعنی موج هوا زمینه
دوغشدر موج هوایی کورن زمین صانورسپی شودر که بنم خاک وجود مک
کوپکی هوایی چوق طومش واستیعاب ایشدر (کفدن مراد خاک
وجوددن مرتفع اولان غباردر (حاصل کلام عشق خاک وجودیمی
اولقدر یابس ایتدیکه او بیوستدن حاصل اولان غبار هوایی استیعاب ایتکله
نظر اولند قدده هوا زمین کبی یول یول اولمش ناظرک کوزینه او یلجه
کور بنور اشته عشقم غم بومر تبده در دیمک استر

❦ نایم بناف مهر نخوشی بریده اند ❦

❦ نبوددوب به تیغ زبانم زهم جدا ❦

بنم کوبکم مهره بکزی سکوتک کوبکی ایله کسلسدر (بوندن ایچون
قیلجه بکزی لسانم ایله ایکی لیم بری برندن جدا اولماز و تیغ زبانم کسمکه
وتفریق قادر دکلدر ضرب مثل مشهوردر که کوبکری برابر کسلسدر
آریله مزلر دیرلر (بیتدن صمت و سکوتی اختیار ایتدیکنی و عشق کندونی
صوصدر دیغنی بیاندر (ناف و نافه ایکیسی دخی کوبک معناسته در (اشبو
بیتده سکوتی مهره تشبیه ایشدر (ومشبه بهی مشبه مضاف ایتکله
اضافتی بیانیه اولور

❦ حیرت زبس که سرمه خاموشی منست ❦

❦ بیکانه ام چو چینی تصویر از صدا ❦

حیرت اولقدر بکاسکوتیه منسوب سرمه در که و بی اول قدر صوصدر دیکه
بن چین تصویری کبی صدادن بیکانهیم و سسم چقماز اولدی سرمه نک
حالی صدایی ازاله ایدر بنا برین سرمه بی سکوتیه مضاف ایلدی (مصراع

(ثانیثک)

ثانیثک تقدیری چو تصویر چینی دیمکدر (تصویری چین تصویرینه
تخصیص شوندن ایچوندر که چینده اعلامصورلر کلکاه اورانک تصویری
مشهور و شایعدر (یاخود برنکار خانه لفظی مقدر اولغله تقدیری
چو تصویر نکارخانه چینی دیمک اوله (نکارخانه چینده مشهوردر
وهر مصورک تصاویر عجیه لری وارددر (معناسی جنبه منسوب نکارخانه نک
تصویری کبی صدادن بیکانهیم دیمک اولور (چینی تعریب ایدوب صین
دیرلر و فی الحدیث الشریف (اطلبوا العلم ولو بالصین) یعنی علم شریف
چین اقلیمده ایسه ده که غایت بعید و لایتسدر نیه اوزاق دیهرک علمی ترک
ایتمیوب طلبده اولیکوز دیمکدر

❦ نتوان بزرچرخ لب شکوه باز کرد ❦

❦ از سرمه ریختند مکرر نک این بنا ❦

بوزرخک التیده لب شکایتی آچوب شکوی ممکن دکلدر (و برعاشق اصلا
شکایتیه قادر دکلدر اویله اومارمکه بوعالمک بناسنک تملنی سورمه دن
دو کدیلر سرمه نک خاصه سی صدایی ازاله اولغله بر فردک چون و چرایه
قدرتی یوقدر وهر نقدر اذا وجفا کورسه تحمل ایدوب سکوت ایدر
و وقوع بولان الام واکداره راضی اولور و بندخی هروجهله رضا
کوستر مشدر واقلم رضا نک سکنه سندن اولمشدر بوجهندن

❦ خواهم که نقش بوسه رنگین خود کنم ❦

❦ کلمنج آستان شه کشور رضا ❦

استرمکه کندیمک رنگین اولان بوسه مک نقشنی رضا و توکل اقلیمک
سلطانک تربه شریفه سنک آستانک اکسری وقیره سی ایلیم یعنی
امام علی رضا حضرتلرینک آستانه دولت منسبیه بوزمی سورمه یم
وتقبیل ایده یم زیرا اقلیم رضانک سلطانیدر و بندخی او اقلیمک
سکه سندن اولدیغم حسبه یلعه بیعت لازمه دن اولمشدر (اشبو قصیده
مبارک بی امام علی رضا حضرتلرینک مدحنده انشا بیورملریله مدح
و ثنائیه بوجهله کر بزگاه ایلدی بوندن صکره ایان آیه ده امام همامک

مدح و ثناء شروع بیوردیلر (معلوم اوله که بویته تقدیری خواهیم که
کنیم نقش بوسه رنگین خود کلیمج آستان شه کشور رضا دیمک اولغله
اعرابی شو و جهله اولور که خواهیم و کنیم کلهلری فعل مضارع نفس
متکلم وحده اولدقلرند ن فاعلاری نحتنه من در و کنیم کلهسی ایکی
مفعوله تعدی ایتمکله مفعول اولی نقش بوسه خود و مفعول ثانیه کلیمج
آستان شه کشور رضا ترکیب اضافی سیدر که مصرع ثانی دیمک اولور
بعده کنیم جمله سی مفعولینی ایله خواهیم فعلته مفعول اولسه کر کدر (وینه
معلوم اوله که ائمه اثنی عشردن سکرزنجی امامدر اسم شریفلری علی
و لقب شریفلری رضادر و امام موسای کاظم حضرتلرینک فرزند
مهرلریدر تاریخ ارتحاللری هجرت نبویه نیک ایکی یوز سکسانده شهر
رمضانده واقعدر و قبر شریفلری طوس ولایتده قریه سناباده در
بعض سیاحیندن مستوعم اولدیکه سینوب شهرنده مدفون اولان
حضرت سید بلال رضی الله عنه امام رضا حضرتلرینک برادر کهترلری
ایمش بوصورته انلر دخی امام موسای کاظم حضرتلرینک فرزندی
اولش اولورلر حتی بو وجهله تر به شریفه سنده نسبلری محرر ایمش
ولکن اگر صحیح ایسه انلرک الله تعالی حضرتلری طرفندن موهبه
قیلینان خلافت و امامتلی یوقدر والد ماجدلرینک امامتلی و خلافتلی
امام علی رضا حضرتلرینه احسان اولمشدر (ناظم مر حومک اقلیم رضا
سکنه سندن اولدیغی کریرگاه بیتنک ماقبلانده اولان ایات ثلاثه دن
مستبان اولورزیرا ایات ثلاثه نک مالی سکوتلرینی مستلزمدر و سکوت
دخی رضاده اولدیغی استلزام ایدر اوله ایسه ناظم مر حوم فرمان الهی به
رضا کوستمشاردن ایمش (امام رضا حضرتلری دخی شه کشور رضا
اولغله زیارتلری اوزرینه لازم کلکین خواهیم که نقش بوسه رنگین خود
الی آخره بویته بیوردیلر

معراج صدق و پایه رفیع سریر عدل

فرقان علم و خطبه دیباجه سخا

مدوح اولان امام رضا حضرتلری مرتبه صدق زبانیدر زیرامقام

(صدقه)

صدقه آنلر ایله وصلت اولور و دخی عدالت تختنک زبانی بوقارده کی
رفیع اولان قدمه سیدر یعنی عدالته بنه انلر ایله وصلت اولور دیمکدر
اگر دیلرسک سریر عدالتک سلطانی اوله سین امام هممه بیعت ایله بیورمق
استلر (ودخی علم قرآنیدر) یعنی انواع علم کننددر موجوددر دیمکدر
زیرا قرآن کریم حقنده (ولارطب ولا یابس الا فی کتاب مبین) بیورلمشدر
ودخی بنه امام رضا حضرتلری کتاب کی اولان سخنانک دیباجه سنک
خطبه سی یعنی جد و ثنایی محلیدر (ناظم رحمه الله سخانی کتابه
تشبیه بیوردیلر و دیباجه کتابک اواینه دینور و خطبه دیباجه اولان
جد و صلوة محلنه دیرلر که کتابک اعلی محلیدر اشبو تعیر ایله حضرت
امامک کل سخانی مراد ایدرلر

صدقش چوشا هدایت که یابد زعکس او

از رنگ کذب آیه های خرد جلا

امام رضا حضرتلرینک قلب شریفنده اولان صدق و اخلاص بر محبوب
کبیر که انک عکسندن عقل آینه لری کذب رنگندن جلا بولور بعض
نسخه ده رنگ برینه زاء فارسیه ایله رنگ واقع اولمشدر معنایی کذب
پاسندن عقل آینه لری جلا بولور دیمک اوور (حاصل کلام امام رضانک
شاهد صدق محبارینک آینه عقواندن ناممور اولان امور که سهو و خطادر
انلر نظر ایدوب عکس ایتدکه جمله امور قبیحه بی ازاله ایدر و سهو
و خطادن امین ایتدکه عقل سلیم مرتبه سنه ایصال ایدر دیمکدر

عدلش فروغ حفظ بملکی که افکند

مهتار توان ز کتان دوختن قبا

امام رضانک عدلی حفظ ضیائی برملکه که برافور مهتایی کتاندن قفتان
دیمک ممکن اولور مهتایک خاصه سی کتانی و کتاندن منسوج اولان بز
کی و انک امشالی نسبلری چورتمک ایکن چورتمکه قادر اوله من و امام
همامک فروغ حفظی اوظمه مانع اولور و مهتایب کتانه بوغدری انک
حفظی سبیلله ایتدکه قادر اوله من اشته حفظی بو مرتبه در

(۲)

جلسه بیاض گفت حدیث ششم شرم
بشنید افتاب و عرق کرد از حیا

امام رضا ک حلی باغه صباک نبه سنک حدیثی سویدی افتاب دخی
انی دکلیوب کال حیا سندن تراولدی کانه کستانده چیچکر وکلار آجلس
وآچلق دخی حیا به مخالف اولغله کستان حیا سز اولمش اولدی وکستانک
بو حیا سز لغنه دخی سبب افتاب اولدی زیراکستان افتاب واسطه سبیل
کشایش بولور حلم دخی حیا دن ایرلمق حسیله حیا ک لازمی مقامنده اولوب
بنایرینی حلی کستانه کویا دیکه عبیدر بویه آچلق و حیا بی ترک ایتک
حلمک بو عتابی سببی جهیل آفتابه دو قنوب افتاب دخی حیا سندن
پر عرق اولدی (بیتدن مرادم رضا ک صفت حلی وصف و بیاندر (شیم
رایحه معناسنه در (بو مقامده جزئی نسنه مراد اولنور امر جزئی بی شیم ایل
تعبیر باغه جمعیت اولق ایچوندر (معلوم اوله که برکسنه که حیا صا حیدر
البتده حلیم اولور (تکه حضرت عثمان رضی الله عنه المنان حیا صا حیا ایدیلر
بو جهندن صفت حلی دخی کالده ایدی (تکه شیخ عطار قدس سره (مصرع)
(ان یکی کان حیا و حلم بود) بیور مشلدر حیا سی اولیان حلیم اولیوب غضب
صفیه متصف اولور افتاب عرق اولسی کنندن ضیا سندن عبارتدر که
روی زمیندن اوضایر کبی کور بنور و افتاب عرق اولمش ظن اولنور
بو جهندن ناظم رحمه الله عرق کرداز حیا عنوانیه افتابی تعبیر یوردیلر
(کرد بو مقامده شد معناسنه در شرم دخی حیا ایل الفاظ متردافه دندر

جودش چو واکند کره از رشته کهر
مو هو متر شو درک اراز رک هوا

او امام همامک جودی چونکه عقد بی اینجو ایلکدن احسان ایتک ایچون
کشاد ایدر (بولواتک طهری هوانک طهرندن رشک و غیرتندن ایچون زیاده
موهوم و اینجه اولور اشته امام رضا ک سخا سی و جودی بو مرتبه ده در که
بولوت کندویه رشک و غبطه ایدر (معلوم اوله که اینجو قیمتده سیم وزرک
قیمته غالب اولغله احسان ایچون رشته کهرک عقد سنی حضرت امامک

(جودینه)

جودینه کشاد ایتدردی چونکه بولواتک احسانی دخی مطردر و مطردن
ایجو حاصل اولغله بولوتده طهر ادعا ایدوب رشک و غیرتندن هوانک طهرندن
زیاده موهوم و اینجه اولور دیدی (هواده طهر دخی حقیقی اولوب ادعائی
قبیلنددر (وهوانک طهری البتده بولواتک طهرندن اینجه اولور (زیرا هوا
اجسام لطیفه دندر لکن بولوت بخاردن و دخاندن حاصل اولغله اجسام
کثیفه دن اولوب طهرنده غلظت واردر (اشبو بیتدن مراد ممدوحک
جود و سخا سی بیان اولور

پروانه شمعدان کنداز چشم خواستن
بهر حرم روضه آن قبله صفا

پروانه کنندی کوزندن اهل صفات قبله سی اولان او امام رضا ک روضه سنک
حرم شریفی ایچون شمعدان ایلر (روضه دن مراد قبر شریفی ایدر (و حرم بدن
مراد قبر شریفی سنک اطراف ایدر که قبه شریفه لرینک تختی و تربک درونی
دیمک اولور (یعنی برتریه معطره در که شمعدانی جاننی راه عشقه آه و افغانه سز
فدا ایدن و عشق محبتده کال اولان پروانه نک چشمندن روسیم وزردن دکدر
سائر تریه لرک شمعدانی کبی برتریه که شمعدانی پروانه نک چشمندن اوله وینه
برتریه که اک شمعدانی سیم وزردن اوله البتده شمعدانی چشم پروانه دن اولان
تریه نک او برتریه اوزرینه رجحانی متحقق وثابت اولور بو صورتده امام
رضا حاضر تلرینک تریه شریفه سنک سائر تریه ره رجحانی واردیک استر
(اگر شمعدانی مو سز اوله رق فقط شمعدان مراد اولنور ایسه پروانه کوزینی
شمعدان ایلر و تریه دارلره مومی بنم کوزیمه نصب ایدیکر دیونیا زایدردیمک اولور
(واکر شمعدانن مومیله برابر مراد اولنور ایسه حضرت امامک روضه سی
وقبر شریفی عینی نور اولق جهیل پروانه لر شمع نورندن جدا اوله میوب
دائم تریه ده اولق حسی ایله کانه کوزینی تریه شریفه شمعدان ایتش اولدیلر
(بو جهندن ناظم رحمه الله پروانه شمعدان کند الی آخره بویه بیور دیلر
(و کوزدخی ضیاسی سبیل شمعدانه شبهدر (اشبو بیتک الفاظی میاننده کالی
تناسب واردر اولا پروانه شمعدان لفظی مناسبدر زیرا پروانه شمک عاشقیدر

(و شمع دخی شمع دانه نصب اولور (وینه کوز ضیاده شمع دانه شبیه اولغله چشم ذکر دخی انسب اولمش اولور (وینه حریم وروضه لفظ لریک دخی شمع دانه مناسبتری واردر (وقبله لفظی دخی ذکر اولغی خوب ولطیف واقع اولمشدر (زیرا حریم وروضه ده وحریده شمع دانه وضعی عادتدر (وینه صفا لفظ لریک حریم وروضه به مناسبی واردر (زیرا صفا مرهه مقابل سنده اولان بچلک اسمیدر بوجهتدن حریم وروضه به قبله به مناسبدر ور (وضه ذکر دخی حریم لفظینه مناسبدر زرار ووضه (حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم) حضرت تلیک قبر شریفه علم کبی اولمشدر (امام مالک حضرت تلیک اجتهادنده مدینه منوره نک دخی مکة مکرمه کبی صیدی اولانماز و اغاجی قطع اولغز حرم شریفی واردر بواعتبار ایله مناسب تامه حاصل اولمش اولور (اگر حرم کعبه به مخصوصدر دینور سه که ائمه ثلاث قولی بودرینه روضه ذکر دخی حریم ذکرینه مناسبندن تهی اولمز زرا مکة ایله مدینه بیننده مناسبست تامه اولدینگی امر بدیهیدر اشسته ناظم رحمه الله لوالفاظ متناسبه بوجهله جمع بیور دیلر نور الله مرقد

پرنور روضه که سوادش چوتوتیا

همچون دودیده هرد و چهارا دهد جلا

اشبو بیک تقدیری (پرنور روضه که دهد جلا سوادش چوتوتیا هردو چهارا همچون دودیده دیمکدر (امام رضا حضرت تلیک قبر شریفی نور طولور روضه در که اور روضه نک زاب شریفی سرمه کبی ایکی کوزه بکزن ایکی جهانک خلقه جلا ویر (بعض نسخه ده جلابرینه مینا واقع اولمشدر ایکیسی دخی کوزه نسبتله سرمیه مناسبدر سوادن مراد قبر شریفک ترایددر که سرمیه تشبیه ایتشد چونکه ایکی جهان خلقه جلا ویر بیور دیلر ایسه سرمیه خلقه جلا ویر میوب جلاسی کوزه نسبتله اولدینندن ایکی جهان خلقی ایکی کوزه تشبیه لازم کلدی بناء علیه ایکی جهان خلقی ایکی کوزه تشبیه ایدوب همچون دودیده بیور دیلر بوصورته همچون دودیده هرد و چهارا به صفت ارلور بومضابه کوره هردو چهارا زاده بر خلق لفظی تقدیر اولندی یا خود تقدیر سزایکی کوزه

(بکزنک)

بکزنک نفس ایکی جهان ضیا ویرر دیمک اولسه بند لطیف معنا اولور

طاقش چو ابروان بتان بندرنگاه

در همچو چشم عاشق حیران همیشه وا

اول امام همامک تربه شریفه سنک کری محبو بلرک قاشلری کبی نظر والتفات شهریدر (وقیوسی دخی حیران اولان عاشقک کوزی کبی دائم اچتدر (بندر عظیم اولان شهره دینور دلبرک قاشلری دائم قاشلری نه نظر ایتد کارندن و نظر عشاق اوراده اولدینندن گانه ابرور کثرت انظار سببیه بندرنگاه اولمشدر حضرت امامک دخی عاشق لری ابروان بتان کبی اولان طاقته حیران اولوب دائم نظر ایتمه لریله اودخی ابروان بتان کبی بندرنگاه اولمشدر بیور مق استرلر (طاقک ابرویه مشا بهتی هم صوری وهم معنوی در (مصرع نایده دخی تربه شریفه لریک ایکی قیوسی دائم مکشوف و کشاده اولمده حیران اولان عاشقک کوز بیک ایکی قیاقلرینه تشبیه ایلدی چونکه عاشق اویقو اویوماز بوجهتدن کوز بیک قیاقلری داغا کشاده طورر (تکم بعض عارفین) عجا اللحب کیف بنام وکل نوم عل الحب حرام) بیور مشلدر حاصلی عشق نومی محو ایتمکه عاشقک قیوسی کبی اولان کوز بیک قیاقلری قیاسا ز امام همام حضرت تلیک دخی کثرت زواردن تربه شریفه لریک قیوسی شب وروز قیاقمق حبیبیه عاشق حیرانک چشمه بکره دی و بوجهتدن تشبیه ایلدی و نفس حدقه چشمه دخی درون تربه تشبیه ایتش اولدیلر (نور الله ضریحه

طاقیکه عقده دوجهارا بیک نفس

دائم بود بناخن ابرو کره کشا

امام رضا حضرت تلیک تربه شریفه سنک کری بر کردر که ایکی جهان خلقنک مشکلی برآنده داغا طرنغه بکزن قاشی ایله حل ایدینگی اولور (نفسدن بومقامده آن مراد اولور (ابرودن مراد کردر کری ابرو ایله تمیزه سبب ابرو ایله اشارت اولغی حبیبیه مشکل و عقده حل اولور چونکه طاق مشکل حل ایدیه جکدر ابرویه تشبیهی لازم کلدی و مشکلی دخی عقده ایله

تعبیر اینست بکنند عقدك حلاله طرف لازم اولمغله او ابروی دخی
مشابهت صوریه سی و معنوییه سی اولق حسبیه طرفه تشبیه لازم
کلی بکنند ینه او ابروی دخی ناخنه تشبیه ایلدی کره کشا وصف ترکیبی
اولق اوزره شکل حل ایدیجی معناسنه اصطلاح اولمشد (حاصل کلام
امام همام حضرت تلمیذك تربه شریفه سنك طاقی حل اشکاله قادر اولمجه
وار بوندن قیاس ایله که روضه شریفه سی و روح سعادتندی حل
اشکالده نه مرتبه ده ایتمش زیارته کیدن زوارك ایشته بویله مشکلی حل
اولمور و قلبی انواع فیوضات الهیه ایله مالامال اولور بیورمق استرل
(مشکل دخی علم جهتیله بر شریفه سی اولمقدن و دخی حاصل اولمیه حق
(مراددن اعددر یعنی مشکل علمیه سی وار ایسه جهل کیدر و یرینه علم و یقین
کلور و اگر اولمیه حق و حصولی کوج بر مرادی وار ایسه او مرادینه ایر
وواصل اولور و زیارتندن حصول مراد ایله یا خود جهل یرینه علم کلم
حسبیه زوار منتقم اولور دیمکدر و بونلرک امثالی انتفاع دخی واردر

باشد بروی اهل سعادت کشاده رو

زیم دوخته در و چون کف دعا

اهل سعادتك یوزینه دعا کفی کی یعنی دعا وقتنده جناب حقه مرفوع
اولان ایکی آل کی حضرت امامك تربه سعادتك قیام سنك ایکی تحتیه سی
بری بندن مفتوح و کشاده اولور (اشبوییتدن مراد اهل سعادت که آل
رسول محب اولمدر تربه شریفه سی زیارت ایچون انجق انلر کیدر (وقیو
ظاهرده و باطنده انلر کشاده اولور دیمکدر انلر که محب خاندان رسول
کبریا دکدر هر قدر ظاهرده تربه شریفه سنك قیومی مسدود اولدیجی
یوق ایسه معنوی انلره قیامشدر و آنلری تربه شریفه درونه قیوتک
ایتموب بلکه رد ایدر اهل سعادت اولمیانلر زیارته کتمکه قادر اولمزلر
دیمکدر هر قدر ظاهرده انلر کتمزلر ایسه حقیقی کف دعا کی اولان ایکی
قیو آنلری رد ایدر باب شریفلری دخی ایکی کف دعایه تشبیه قیونک آنلری
ردینه تلمیح و اشعار ایچوندر (زرا انسان ایله بر شئی رد ایدر و ینه ایله
دعوت ایدر بویکی صفت لك حالیدر بوجله قیولری کف دعایه تشبیه

(لازم)

لازم کلدی فی الواقع بعض مجالس مبارکده بعض کسندر کتمکی مراد
ایدرلر ایسه دخی کتمکه قادر اولمزلر و بر مانعلری البته ظهور ایدر آنلره
سؤال اولمسه کتمک دیرلر او ایسه او مجلس آنلری طرد ایتشدن ته که
شیخ غالب مر حوم بعض اشعارنده دیمشدر (قطعه) کلنراستانه اولمایه
بتون دعوتلیدر غاب صفایه صحن صورنده قاله آلدن نورسن قومازل
بوخسه وارمازل صورسن

کلمیخ اوز غنجه کل آورد بهار

زنجیر اوز طره سنبل کند صبا

موسم بهار امام رضاك تربه سنك آستانی ایچون کل غنجه سندن قهره واکسر
کتورر (آورد کلمه سی فعل مضارعدر فاعلی بهاردر) کلمیخ اوفعل اوزر ینه
تقدیم اولمیش مقول مقدمدر (و ینه باد صبا زلفه بکزن سنبلدن تربه سنك
قیوسنه ازنجیر ایلر) کتدفعل مضارعدر صبا انك فاعلیدر زنجیر اوینه مقدم
مفعولیدر (یعنی بهار و صبا امام رضا حضرت تلمیذك کمال محبتلرندن و تربه
شریفه سی غایت احترامدن ایچون بریسی کلمیخه سنی قهره اولسون
ایچون کندی باغنك محصولی اولمغله هدیه طریقیله کتورمشدر و او کلمیجی
دخی قهره ایتشدر و بریسی دخی که صبادر اودخی عبودیتنی اظهار ایچون
زلف کی سنبلدن تربه نک باب شریفه سی زنجیر ایتشدر حاصلی بر تربه در که
آستانك قهره سی کلمیخه سندن وقیوسنك زنجیری طره سنبلدن در بویله
اولمجه بو تربه نک مثلی بو قدر دیمکدر

کلمسته هاچومصرع رنگین کران اساس

مسجد چو فکر های منین آسمان بنا

حضرت امامك جامع شریفنك مناره لری رنگین واعلا مصرع کی تملاری
آغرو قویدر (کلمسته نک لغت معناسی کل دمدی دیمکدر) مناره کل دمدینه
مشابه اولمغله کل دسته لفظنی مناره معناسنه اصطلاح ایتشدر در مصرع
رنگیندن مراد اعلا مصرعدر که اکا مصرع برجسته لفظی اصطلاح
اولمشد (کل دسته هاچومصرع برجسته تعبیر اولمجه حق مجلده چومصرع

رنکین تعبیر پیور ملری کل دسته افضلیه رنکین لفظی مناسب اولدینی
جهتنددر (مصرع رنکینک اساسی نیجه قوی ایسه متاره لك دخی اساسی
قوی اولدیندن مصرع رنکینک اساسنه تشبیه پیوردیلر بواساسلرك قوی
اولقلندن مراد کندولر يك قوی اولقلغیدر (بعض نسخه ده رنکین
برینه سنکین واقع اولشددر (مصرع سنکیندن مرادینه مصرع برجسته در
(بودخی خوب واطیف نسخه در (زیرا کل دسته لك معناسیکه متاره دیمکدر
سنکین لفظی اکا غایت مناسب اولور رنکین لفظی کلدسته لك لفظنه
مناسب اولدینی مثلاً متاره لك حالی وتشبیهی معلومك اولدیسسه جامع
شریفنك حالی دخی معلومك اولسون ایچون انك دخی پیانته شروع
ایدوب پیوررلر که امام همامك جامع شریفی آسمان بنا اولمده متین فکر کبیر
(یعنی جامع شریفی آسمان بنا اولمده فکر متینه ورآی صحیح بکرز دیمکدر

ابروی طاق او که هلال سعادست

ماند بموج چشمه خورشید از ضیا

حضرت امام رضانك تربیه شریفه سنك قاش کی اولان کمریکه آسمان
سعادتك هلالیدر ضیادن ناشی کونشك چشمه سنك موجنه بکرز (یعنی شمسك
جری که بر چشمه کبیر انده ضیا نیجه موج ایدرسه حضرت امامك هلال
آسمان سعادت اولان تربیه شریفه سنك کمرنده دخی ضیا ونور اولمده
تموج ایدر (حتی ناظر اولان ابروی طاقی چشمه خورشیدظن ایدراشته درون
تربیه انوار الهیه ابله بویله طولیدر دیمککی ناظم رحمه الله مراد اتمشددر
(ماند فعل مضارع اوله رق بکرز معناسنه در وینه قالور معناسنه کلور (هلال
قرینه سیله بر آسمان لفظی مقدر اولوب هلال آسمان سعادست تقدیرنده در

بالدبحویش روح و شود همچو تن عیان

از بسکه سخن روضه اش افتاده جان فزا

انسانك بدننده جانی کندو کندو یه نشو و نما بولور ودخی تن کی کوزه
عیان وآشکاره اولور وروح تن کی نیجم ایدر اولقدر که حضرت امامك
قبر شریفنك اطرافیکه تربیه شریفه لرنك درویندر جان افزا

و فرح و بریحی واقع اولشددر (یعنی تربیه شریفه سنك درونی اولرتبه انسانك
روحنه صفا و فرح و بر که انسانك روحی بیویب تن کوزده نیجه عیان ایسه
جان دخی اولمده عیان اولور دیمکدر (جان فزا اصطلاحده مفرح معناسنه در
معنای لغوی بی جان از تربیحی دیمکدر (روضه دن مراد نفس قبر شریفلر ایدر
(صحن برشيك وسطنه و میدانه تعبیر اولور بو مقاصده قبرك میدانی نفس
تربیه شریفلر يك درونی اولش اولور و بو بدسته سهوله معنا ایچون
مصرع ثانی مقدم ملاحظه اولند نکه یعنی لفظندن صکره سهولت معنی
ایچون بوجه ابله شرح اولندی (از بسکه اولقدر که معناسنه در و اولقدر که
دن دخی حاصل اولان کثرت و چرق معناسیدر (بالد بالیدن مصدرندن
فعل مضارع اوله رق پیور معناسنه در بالدبحویش دیمك برفردك امامه سی
اوله رق نشأت ایدر دیمکدر

پیوسته لوحهای مقابره بهم درو

چون تخته بند آینه های بدن نما

تربیه شریفه نك دروینده قبرك صندوقه لری بری برینه متصل
اولشددر اندام آینه لرنك تحتلری پادشاهلرك اوطه سنده بری برینه
متصل اولدوغی کی (اشبو بینه صندوقه لری اندام آینه سنك
تخته بندینه و تحتده مدفون اولان ذوات کرامك بدنلرینی نفس اندام
آینه سنه تشبیه پیوردیلر (پیوسته متصل معناسنه در وینه دائم معناسنه کلور
(لوحها دن مراد حضرت امامك صحن تربیه سنده مدفون اولان اولاد
واحقاد يك قبرلر يك صندوقه لری در (و پیوسته لفظی کثرت قبوری اشعار
ایدر ز بر اتصال کثرت اولور (مقار علی غیر القیاس قبرك جمیدر شخك
جمعی مشایخ اولدوغی کی (تخته بند اندام آینه سنك ظرفنه دیرلر (وینه آینه
دن نما اندام آینه سنه تعبیر اولور که تخته بندك دروینده وضع ابله دیواره
تعلیق ایدرلر و بو تشبیه دخی ناظم مر حومك بلا غتته مخصوص اولان
تشبیهلر دندر (رحمه الله

پراز خط شکسته موج لطافت است

حوضی که هست صفحه دیباجه صفا

اعلا و نفیس خط کبی اولان لطافت موجند ن طولودر بر حوض که صفوت کتابک دیباجه سنک صحیفه سیدر یعنی حضرت امامک تربیه سنک حرمنده اولان صفا کتابی دیباجه سنک صحیفه سنه بکرین حوضی و شادروانی نفیس خط کبی موج لطافتند ن طولو اولغله ناظر بنه فرح و انبساط قلب بخش ایدر دیمکدر (خط شکسته اعلا اولان خطه اصطلاح اولشدر موج دخی یازی کبی اولغله خط شکسته به تشبیه ایلدی (صفحه دخی صحیفه معناسنه در

از جوی آب جدول سمین بد و راو

لوحش ز عکس کنبد زرین عرش سنا

او کومش کبی حوضک آبک جوبندن او آبک حوضده دوری سببی ایله او شادروانک لوحی اوستنک پوشیده سی عرشه متصل کنبد زرین کبی فلک ثامنک درون آبه عکسندندر (وفلک ثامنک عکسی اوشادروانه قبه ولوح کبی اولشدر (حاصل کلام بر شادرواندر که فلک ثامنک عکسی اکا قبه مقامنده اولشدر (جدول سمین صوبی صاف و کومش کبی آب لطیف اولان حوضه تعبیر ایدر (شادروانه بر طرفدن صو کلوب و بر طرفدن طاشمق و آفتی سببی ایله آبک جوبندن تعبیر بیور دیلر (عرش سنا عرشه سور ییچی دیمکدر فلک ثامن مراد اولور (جوی آب جدول سمینه مضافدر (معلوم اوله که فلک ثامنک عکسندن قبه یایمق کالبه تعظیم ایچوندن (وینه کوآک سیاره دن ماعداد جمیع کوآکب انده مرکز اولغله مزین و منقش اولوب سقف اولغله مناسبدر (اما افلاک سائرده سبعة سیاره دن بر یلدز وارددر و فلک ناسع دخی یلدز دن خالی اولغله بونلرده ساده لک اولمش اولور (وشادروان مقفی اولغله انبساط اولمش اولمازلر بوجهندن فلک ثامن عکس ابتدیروب سقفه تخصیص بیورمشدر

وارون شد دست ساغر زرین آفتاب

نامش نهاده است فلک کنبد طلا

اشبو یئله دخی تربیه شریفه نک قبه سنی وصف ایدوب بیورر لکه

(ساغر)

ساغر زرین کبی اولان آفتاب باشی اشاغی اولوب حضرت امامک تربیه سنک دیوارلی اوزرینه قیاسمش و کنبدوبی اکا قبه ایتشدر فلک دخی انک آدینی التونلی قبه قویمشدر راشسته بوقبه بر نوره بوبله دینور والا بز بوبله قبه کورمدک اگر بو کوردیکر قبه اولیدی سائر تربیه لده دخی اولور ایدی چونکه مثلی بو قدر حق بودر که بوقبه دکلدن بلکه ساغر زرین آفتابدر (مرادری کالبه بر نور اولدیغنی افاده و بیاندر (وارون عکسده و ترسده قویمش سنه نک اسمیدر آفتاب دخی ساغر مشابیه سببیله ساغر زرین لفظنی آفتابه مضاف ایتشدر و ساغر تشبیهی دخی آفتابی باشی اشاغی ایتکله لازم کلور و اقتضایدر (طلاطانک کسریله التونه و بر شیه التون سورمه که دیرلر کنبد طلا التون سورلمش قبه دیمکدر

از قدر بسکه مرد مک چشم رفعت است

میلش کشد بدیده خورشید توتیا

حضرت امامک تربیه شریفه سی اولقدو قدر و شانندن رفعتک کوزینک بیهی اولشدر که اوقبه شریفه نک میلی یعنی علمی کونشک کوزینه سورمه چکر و شمک جرمنه علم داخل اولور اشته تربیه شریفه نک قدر جهتمندن ارتفاعی بو وجهله در قبه نک میلی نک سورمه جگمسی قدر بونندن ارتفاعه تخصیص بیورمسی ارتفاع صوری ایله ممکن اولدوغی جهتمندن تربیه شریفه بی قدر و شانندن ایچون چشم رفعتک بیکی ایتک قدر بونندن کمال ارتفاعی بیان ایچوندن زرا اشرف اعضای انسان و حیوان کوز بیکی در و شرفده بیکنه فائق بر عضو و قدر وینه کوز بیکی مدور اولسی جهتیله تربیه نک و قبه سنک رسمه مشابه اولدوغی جهتمندن وینه آفتاب کوزه شبیه اولغله دیده لفظنی آفتابه مضاف ایتشدر و علم قبه دخی سورمه میلی نه شبیه اولغله استعاره مصرحه طریقیه میلی ذکر ایدوب قبه شریفه نک علمی مراد ایتشدر

تمکین او بخواب ندید ست اگر چه کوه

سقفش بنیم جنبش مژگان دهد صدا

حضرت امامك تربيه سنك متانتني اكرچه جبل را سخ رويا سنده كور مشدر
ايسه ده اوتربه نك قبه شريفه سي انسانك مژگانك برم حركتي ايله صدا
ويرر رويا ده كورمكي جبله شخصيص شوندن ايجوندن كه تربيه نك شكل
صوري سي جبله بكر مشدر نيك شاعر ماهر ندیم افندی مرحوم (مصرع)
(جامع لربك هر بری بر طور تجلی) دهرلك استانبول جوامعنی جبل طور ه
مشابهت صوري سي سبيله تشبيه ايتمشدر (وبنه ناظمك مرادي تربيه شريفه نك
متانتني وتمكينني پساندر تمكين و متانت ايسه جبلك خالی اولغله (اكرچه
ندیدست كوه دهرلك رويا سنده طاع كور مشدر ديمك لازم كلدی بوند نصكره
بوتمكینه كوره درون تربيه ده كه صدا لرب قبه سنه عكس ايتمك لازم كلمكله
قبة ده دخي صدا عكس ايتك و سس ظاهرا اولق قبه نك مقبوليتنه سبب
اولديغندن و صدا عكس ايتن تربيه و قبه نك نامی اصم اولد بيه مصرع
ثانی ايله صدانك قبه يه عكسني بيان ايجون و كماليله مبالغه حاصل اولسون ايجون
قبة سي كريك ادنی حركتيله صدا ويرر بيوردیلر و بوعكس جبلده دخي
موجود اولغله مصرع اولده اولان اكرچه كوه لفظيله تناسب كلي حاصل
اولش اولور زيرا جبله هر نه سويلنسه او كلامك عینی سويلينه واصل
اولور و بويتك الفاظ بيننده اولان تناسب اربايتك معلومی اولغله بياننه
تصدی اولندی (تور الله مر قده

سقفش كه آشیانه مرغ سعادت است

آید برون ز بیضه قندیل او همسا

كريك حركتيله قبه نك صدا و برمی هر نقدر قبه يه كال ايسه ده اشبو
كال كال صوري اولديغندن بو قدر مدحه ناظم حضرتلری قناعت ايتيوب
ينه قبه نك مدح و شناسی حقنده كال معنوی اوله رق و صفته شروع
ايدوب بيوررلر كه اوتربه نك قبه شريفه سي كه قوشه بگزيتك سعادتك
يوه سیدر اوقبه يه معلق اولان يمورطه كبی قندیلدن طشربه مرغ هما
تولد ایدر بويله اولجده سعادت و دولت طالبي اولان حضرت امامك تربيه
سعادتندينه كالسون و سعادت بولسون ديمك اولور قبه يه و سقفه يوه ياق

(بعض)

بعض طيورك عادتني اولغله تربيه نك قبه سعادتند بني مرغ سعاده آشیان
يایدیلر و سعادت مناسبيله بيضه قندیلدن هما تولد ایدر دیو تعبیر بيوردیلر
(زيرا هر كس هما قوشنی دولتمند و سعادتند در دیرلر حتی سابه سي بر كسته يه
اصابت ایتسه دولت بولور ايمش دیو مشهور در و باد شاهلره دخي هما قور و غندن
سرغوج اتخا ذی عادت اولمشدر (كلستان شر حنده سودی افندی مرحومك
بیاننه كوره هما صقصغان مقداری واکا شبیه بر قوش ايمش وليكن كل
رنكندنه ايمش اكر صقصغان كل رنكندنه اولسه هما ظن اولور ديهرك
بيان ايتمشدر و غدا سي كك ايمش و بر بوزنده يوه دخي اتخا ذ ايتيوب هواده
ساكن اولور ايمش و تولدی دخي بر هوا و قوع بولور ايمش كك كوردكده
جانب زمينه توجه ايدوب قنادینی و قو بروغینی يره سورميرك كك آلوب
بر هوا اولور ايمش اشته بويله عالم سفلی به تنزل ايتمك ايله سعادتند بر قوش
اولش انسان دخي سفلی اولان دنيا يه رغبت ايترايسه مرغ هما كبی سعادت
صاحبی اولور و اوائلر دخي بويله اولدیلر

از يك نگاه كرم بيكبار ميشوند

قندیلها چو كوه ردل آب از حیا

حضرت امامك تربيه شريفه سنك قندیلاری كماليله حیا صاحبی اولد قندیلدن
بر كره ده عشاقك بر حرارتلی نظرندن كو كل كوهري كبی آب اولور لر
وار برلر اشته بويله قندیلاری حیا و عاری ذاتلرك كوكلارينه بگزيرلر (نگاه كرم
حدتلی نظره دینور (يكبار بر كره ديمكدر باسی ظرفينه حل اولوب بر كره ده
ديهرك شرح اولندی (با خود یاسنی صله ايجوندن ديهرك نگاه كرمدن
بر كره ايله تعبیر اولنسه ينه مناسب معنی اولور (اشبو ييتك ايكي معنایه كوره
تقدیری شو و جمله اولور (میشوند قندیلها آب از حیا چو كوه ردل بيكبار از يك
نگاه كرم) و ينه قنادیل شريفه بي صفونده و حیا صاحبی اولقده و صورته
قلوب صافیه به تشبيهه محض اصابت بيور ديلر و ينه حیا نك لازمی
درلك اولغله كال حیا بی بیان ايجون قنادیلی كوه ردل كبی حیا لردن آب
كبی ایلدیلر

بنشسته از نگاه بقصد یلها غبار
چون کرد خط بغیب خوبان در با

عشاق کثرت انظارند قندیلر صفوتلری سبیلر غبار اوتور شد
ولکن او غبار بر ثقیل غبار اولیوب بلکه سیری و نظاره سی لطافتده کوکل
قابوچی کوزلرک چکه سنده ظاهر اولان کرد خط کیدر یعنی خط اودلرک
تازه خطنی سیر انسانه نیجه فرح و برر ایسه اوقندیلر عشاقک نظرندن
حاصل اولان غباری کورمک اولجه فرح و برزدیمک استر (غبار عربی
اوله رق و کرد کاف فارسیه نک قححه سبله فارسیدر ایکسیده توز معناسنه در
خط دلبرک هنوز ظهور ایدن صقانه و پیغنه اصطلاح اولمشدر بویه دلبره
خط آور تعمیر اولنور (نته که تو بسزاولنه ساده رو دینور) غیب چکه تحتنه
اطلاق اولنور بومقامد نفس زخندان مر ادر

باشد بچشم صافد لان قدر شان فزون
کوهر بود ز کرد بینی کران بها

بویت سؤال مقدره جوابدر کانه دیندیکه عاشقک نظرندن قندیلر ده
حاصل اولان غبار نفس الامر ده خوبان در بانک چکه سنده که کرد خط
کبی لطیف ایسه ده عشاقک نظرلرند او غبار الود اولان قندیلر نیجه در
ولرک قدر و اعتباری وارمیدر طوته لم که حد داننده لطیف ایش نزد
عاشقانه معتبر اولدجه انده لطافت اولماز و اعلا نسبه دینر بوسؤال مقدره
بویته جواب و یروب بیورلر که (صافدل اولان عاشقک نظرلرند بویه
قندیلر قدری و شانی زیاده اولور کورمز مسن یتیمک غبار یله
آوده لکدن اینجونک قیمتی اغر اولور بوقندیلر دخی کوهر در عشاقک
نظرندن غبار آلود اولجه البتده قدری زیاده اولسه کدر (در یتیم شول
اینجوبه دینور که جوف صدقه بردانه اولور و کوکرچین عر طه سی
مقداری اولور ایش دیومشه و دز بونک قیمتی سار اینجولر دن چوق زیاده
اولور یتیمک توزندن مراد یتیمکک حالیدر حال معناسنی نوزایله تعمیر اکثری
یتیم غبار آلود اولدقلری جهتنددر (معلوم اوله جمادانده مثلی اولینه یتیم
دینور و انسانده باباسی اولیان طفل صغیره یتیم دیرلر و حیوانده اناسی

(اولیان)

اولیان یا وریه یتیم تعمیر ایدرلر بوسورتده در یتیم دیمک مثلی بوق اینجودیمک
اولور (فزون زیاده) و کران اغر دیمکدر کاف فارسیه نک کسر یله و همزه ایل
افزون دخی لغتدر

از بس چو برک کل بسرهم فتاده است
چون غنچه پر گلست حریم از کف دما

درون حرم شریف غنچه نک درونی کبی کف دما دن اولقددر کل ایل
طولودر که او کف دما کل پیرانی کبی کثرتندن بری برینک باشنه واقع
اولمشدر یعنی دورن تربه معطره ده دعا و مناجاته اشتغال ایدن ذوات کرامک رفع
یدایش اولدقلری حالده اولقددر کثرتی واردر که کف دما ار آچمش کلک
در ونده که کل پیرانی کبی بری برینه متصل اولمشدر (ناظم رحمه الله
بویته تربه شریفی و حرمتی بر آچمش کل صد بر که وانه مر فوع
اولان کف دما ری کل پیراغنه تشبیه بیور دیلر (تقدیریت از کف دما
از بس حریم تربه پر گلست چون غنچه آن کف دما ها چو برک کل بسرهم
فتاده آند دیمکدر

روشن میان روضه ضریح منوری

چندانکه برده خط شعاعی از وضیا

برمنور قبر شریف درون تربه ده روشن و پر نور در انک روشن و منور لکی
اول مر تبده در که کوزدن ظاهر اولان مخروطی الشکل ضیا خطی
ضیایی اندن المشدر یا خود کونشک خط ضیایی و شعاع نوری وضیایی
اندن المشدر و بویکی نور او ضریح منورک فرعیدر وضریح منور اوایکی
نورک اصلیدر اشته حضرت امامک قبر شریفی بویه عظیم نور
صاحبی در (روضه دن مراد تربه معطره نک درونیدر) ضریح قبرک اور کجته
و سور یسنه دیرلر ذکر جز واراده کل طریقله بومقامده و سار محالدرده
مجموع قبری مراد ایدرلر (خط شعاعیدن مراد یا کوزدن اوقت رؤیتده
ظاهر اولوب مرئی احاطه ایدن خط شعاع مراد اولنور یا خود کونشده
نظر اولدقده ایلاک کبی ضیادن خطلار کورینورانی مراد ایده رز ایکسنه

نسبتله دخی شرح اولندی (و برده کلسنه ایتش معناسی و برلدی یاخود برده به قطع علاقه ایتش معناسی و بریلوب شویله تعبیر اولنسه که میان روضه ده برضریح منورنوری سببیه اولقدر ظاهر واشکاره در که کوزدن ظاهر اولان خط شعاعی یاخود شمسک خط کبی ظاهر اولان ضیاسی اوضریح منوری روشنکنندن ایچون خود بخود نوری سببیه ظهورندن ایچون احاطه دن ال چکمشدر زرا کرک خط نور دیده و کرک خط ضیای افتاب اشبای مرتبه بی احاطه سی ایله کوسترمک ایچون ایدی چونکه ضریح منور نور یله روشن و ظاهر درانی احاطه حاصلی تحصیل اولور بواسته باطلدر ضروری قطع علاقه ایتک لازم کادی بوضورنده ضریح منورک مرئی اولسی خط شعاع دیده ایله و یاخود نور افتاب ایله دکلدن و مرئی اولمقدنه بونلره احتیاجی بوقدر بلکه خود بخود نوری و روشنکنکی ایله کورینور دیمک استدیلر (نورالله ضریحه

بشکسته انداینه افتاب را

تاریختدر نک چنین اهنین بنا

افتابک اینه سنی قمرشدر بونجیلین متین بنانک تملنی وضع ایتدکلرندن ایچون زرا بواهنین بنا اینه افتاب کبی هرشی کوستر و هرشیته ضیا و بر بوجهندن اینه افتابه احتیاج قالمش اولور لزومی اولدیغندن معمارل اینه افتابی پاره پاره ایتدیلر دیمک استر (معلوم اوله که متین اولان بنایی اهنین بنا لفظیه تعبیر ایتسی تربه شریفده ایینه لک تحصیل ایچوندر زرا فولاددن دخی اینه اولور و فولاد دخی دهر جنسنددر بویله اولجه چنین اهنین بنا تعبیرندن تربه ده ایینه لک حاصل اولور و تربه مطهره برفولاد اینه اولش اولور و صوری اولان اینه افتابه احتیاج قالمز و عدم احتیاج ایله شکستی اقتضایدر (و بویله بر اخر معنی دخی و بریلور (و معنی بودر که اینه افتابی شکست ایتدیلر بونجیلین اهنین بنانک تملنی وضع ایتسونلر ایچون یعنی بوتر به نک تملی اینه افتابندر بنا برین اینه افتاب کبی هرشی کوستر و هرشیته ضیا و بر دیمک اولور بومعنی دخی لطیف بر معنی اولور

(رنگ)

رنگ ینه بو مقامده تمل دیمکدر (تاریختدر کله سی بشکسته اند کله سسنگ بومعنایه کوره علی اولش اولور

از طام اهنین قفسی کرده اختیار

مرغی که برده فیض سعادت ازوهما

بودنیدن بر دهر قفس اختیار ایتددر بر مرغ مبارک که سعادت فیضی اندن هماقوشی ایتددر و دولتی اندن بولشددر بویله قدری وارا بکن بر قفس اهنینه فتاعت ایتددر (قفسدن مراد شبکه شریفه لریدر چونکه ذات شریفه لری مرغ ایله تعبیر یوردیلر شبکه شریفه لری دخی قفس ایله تعبیر لازم کلدی (کرده اختیار تعبیرندن قبر شریفه لریدر حی در دیمکه تلخیص و اشارت واردر (زرا اختیار حیات ایله متصف اولانده اولور و بیت ایتده حی در دیمکی تصریح ایده چکدر در تبه که بیوردر

خوایده ناز باش تحقیق زیر سر

تصویرش از چکونه و تذهیبش از چرا

حقیقت یوز یاصدیغی مبارک باشنک التده اولدیغی حالده روضه شریفه سنده او بومشدر و ناز بالش تحقیقک تصویری نه کونه تصویردر (و دخی انک تزهیب و تزیینی ننددر بن بیلهم و وضعندن عاجزم انی جناب خدای لم یزل یلور بنا برین تصویر و تزهیبه متعلق کلام ایتدم (خوابیده او بومش (و ناز بالش یوز یاصدیغی دیمکدر (و تحقیق بو مقامده حقیقت معناسنده (تصویردن مراد یاصدیغک هیئت و صورتی مراد اینسک ممکندر یاخود ملوک العجماک و کبارینک عادتندن ایش یاصدقلرک و مقعدلرک یوزلری طوقنق و قفسده تصویرلی اوله رقی طوقنور ایش بوضورنده ارسلان و سایر حیوان صورتی انده موجود اولور و صورتلر مراد اولنسه ینه ممکن اولور (وینه تزهیب تزیین معنا سنه اولغله یاصدیغک تذهیبی کندنده اولان التوندن تلردر که برابر طوقنور (بلادمنده اسکدارده سلیمده طوقنان تللی سلیمه تعبیر اولان قاشلر کبی اشته تذهیبدن اوالتون تلری مراد اینسک اولور (یاخود یاصدیغک سایر تزیین و تذهیبلری مراد

(۵)

اولسه بنه ممکندر (خلاصه سی حضرت امام مزین و مذهب ناز بالش
حقیقی زیر سر بنه الوب روضه شریفه سنده سی در و مرده و میت دکادر
دیمک استر) و بنه زیر سر بنده ناز بالش تحقیق اولدیغی حالده دیمکدن
مرادی اهل حقیقتک اولوسی و سلطانیدر دیمکی اراده ایتشددر (زیرا ائمه اثنا
عشر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین جمله سی معدن علم لدن ایدیلر و بنه
جمله سی شهادتله ارتحال بیوردقلرندن قبر شریفه لرنده سی اولوق لازم
کلور قال الله تعالی ﴿وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ لَكِنْ
لَا تَشْعُرُونَ﴾ وفي الحديث الشريف (المؤمنون لا يموتون بل ينتقلون من دار
الفناء إلى دار البقاء) بو یئنه که از چرا از چه معناسنه اولغله ندن معناسی
و یر یله رک شرح اولندی

همچون نگاه کرم زمزکان اهل دل

روشن بودن بنجره اش نور کبریا

عاشققلرک کر پکندن نگاه کرمک ظاهر اولدیغی کبی حضرت امامک دخی
تر به مطهره لرینک بنجره سندن عظمت و جلال صاحبی الله تعالی
حضرت نلرینک نوری انجلین روشن و ظاهر اولور و ظهوری دخی مشاهده
اولور (بو یئنه تر به شریفه بی عشاقک جسده بنه و تر به مقدسه نک
بنجره لرینک عاشققلرک کوز لرینک و بنجره دن ظاهر اولان انوار الهیهی
عاشققلرک کوز لرندن ظاهر اولان نظر کیمیا اثره تشبیه بیوردیلر (فی الواقع
تر به قائم اولمقده جسده و بنجره دخی کوزه و نظر اهل دل دخی انوار الهیهیه
مشابه اولدقلرندن شک و شبهه یوقدر (نور الله مضجعه) بوندنصره ظاهر
اولان انوارک نه مرتبه ده کار کر اولدیغی و قوت و حالی بیسانه شروع
ایدوب بیوردرلر که

نوری چنانکه از لعانش بدشت خوف

ظاهر بود بخلاق خدا جاده رجا

او ظاهر اولان نور انجلین بر نور در که اونورک لعان و ضیاسندن خوف
اوه سنده کشت و گذار ایدن خدائک خلقته که مراد زاهدلر در انلره رجا

(و امید)

و امید بولی ظاهر اولور انلر دخی خوف اوه سنده زجت چکیمکدن خلاص
او اوب امید و رجا یولنه سالک اولغله اهل رجا دن اولور (معلوم اوله که
خوف و رجا زاهدلرک خالی و وصفیدر عاشققلر و عارفلر بو مقامی چکیمکه
انلرده خوف و رجا اولماز لکن زاهدلر هر نقدر اهل رجا اولورلر ایسه ده
بنه مرتبه زهدی تجاوز ایتلر بلکه اورتبه ده ایلر و کتمش اولورلر اگر زاهد
مقام عشقه وارر ایسه اوزمان رجا و امیددن خلاص اولور زیر مقام
عشقده رجا یوقدر همان تسلیم و امرینی جناب حقه تفویض واردر

از مدح غائبانه دل من گرفته است

ای خامه مطلعی که کند از ضم رها

غائبانه اولان مدحدن بنم قلم طوطیشدر (و قصیده نک انامی ممکن اولیه جق
کبیدر زیر تر به مقدسه بی رأی العین کورمدم و ابتدیکم مدح و ثنا تر به
شریفه نک اوصافنی استماع طریقه در اگر رأی العین کورمش اولایم
کوکلم گرفته اولماز ایدی بلکه مدح ایتدیکه ایدر ایدم و بو مقدار مدح
ایله اکتفا و قناعت عاشقه کلز بلکه طبع زیاده حضرت امامک مدح
و ثنائی استر باری ای قلم بکا بر مطلع جدید کشاده ایله که او مطلع بینی
بو غمدن خلاص ایلسون و بو گرفته لکی کوکلدن ازاله ایلسون بندخی
حضرت امامک مدح و ثنائی دخی زیاده ایدیم و بو ثنا بکا مدار انتساب
در که والاسی اولسون (فی الواقع خامه بر مطلع نوکشاد ایدنجه دل گرفته به
کشایش و انبساط حاصل اولور) کورمز میسک کتابده بر باب یا خود بر بحث
تمام اولسه بحث آخره شروع ایله طالبه بر بسط کلور و بحث اولدن
حاصل اولان فتور زوال پذیر اولور بنا برین خامه نک بر مطلع نوکشادنه طالب
اولدیله (مطلع لامک قحیله و کسر یله لغت فصیحجه اولوب لغتده شمسک
طلوع ایتدیکی محاکک اسمیدر) قرآء سبعه دن کسائی سوره فجرده (حتی
مطلع الفجر) نظم جلیله لامک کسر یله قرأت ایدر (والتبسی لامک
قحیله قرأت ایدر قرآن عظیمه ایکی قرأت موجود اولغله ایکیسینک
دخی فصاحتی لازم کلور) بو یئنه دخی کرک کسر یله و کرک قحیله قرأت

ایتمک جائز در اما اصطلاح شعرا قصیده نک و غزلک بیتی اولته دیرلرتکم
بیت آخره مقطع تعیر اولور مطلع لفظند طلوع شمس مخیل اولغله
انسانی غمدن ازادایدلر (بنایرین که کند از غم رها تعیر یوردیلر) و طلوع
شمسه فرج وارد در غروبده ثقلت اولدیغی کبی کورمز میسک صباح
اولدی دیوب هر کس مسرور اولور و صبح ایله انبساط درون حاصل
اولور اخشام ایله قسوت قلب حاصل اولدیغی کبی مکر که شهر رمضان
اوله زیرا انک صبحند فرج اولیوب بلکه فرج ساعت اون بدن صکره
اولور تنکم بعض شعرا دیشدر

بیت

(دلیند امید اولدیغم اوقات نشاطی)

(همر تک صباح رمضان ایله یارب)

وبته دیشدر (مصرع) (کون باتر ایکن نشسته افطاری کیم انکار
ایدلر) باخصوصکه اخشام عاشقاره زیاده ثقلت کنور حافظ شیرازی
یوردلر

بیت

(کقم ای شام غریبان طره شبرنگ تو)

(در سحر کاهان حذر کن کر بنالد این غریب)

میخواهم از دو مصرع دیگر کشاد دل

دلراشود دوناخن دیگر کره کشا

غیری ایکی مصرعدن کوکل کشادینی استرم قلبه ایکی طرنق کبی اولان
غیری ایکی مصرع عقده آجیمی اولسون و کوکلدن انقباض زائل
اولسونده مهما امکن حضرت امامک مدح و ثنای ایدیم (دوناخندن
مرادینه مطلع جدیدک ایکی مصرعیدر که انلری ایکی طرفه تشبیه
یوردیلر) کره کشا مشکل حل ایدیمی به دیرلر چونکه مصرعی ناخنه
تشبیه ایلدی مشکلی دخی عقده به تشبیه ایده رک کره کشا دیمک لازم
اولدی

(ای)

ای کائنات رابدرت روی النجا

وی نقش بوسه بیلش براهت ز نقش پا

ای امام همم جمیع عشاقک سنک قیو که التجایه توجهی واردلر (ودخی
ای امام همم سنک یوانده عشاقک تقیلندن حاصل اولان بوسه نقشی
ایلق نقشندن زیاده در (زیرا عاشقار سنک یولنی اوپه رک کیدرلر) ایکی مصرعه
اولان ای کله لری حرف ندادلر و منادی لری حضرت امام رضاد ز روی
التجادن مراد کافه انس و جنک درگاه والاسنه توجهندن عبارتدر

تاروضه توکرده سعادت نکار چرخ

صد یار بسته خامه خود از پرهما

فلک سنک تربه شریفه کی سعادت نقشلی ایتمک ایچون همافوشیتک
قنادنن کندی قلمی اهتمام ایچون یوز کره نچیدید ایدرک باغلمشدر ته که
خطاطلر برخط اعلا یاز یله جق اولدقده شاننه اهتمام ایچون قلمی دفعات
ایله قطع ایدرلر و اینجه ایدرلر کوررلر که اینجه اولمش در عقب بنه قاتجده اولسون
ایچون قطع ایدرلر (فلک دخی تربه مقدسه به نقش سعادت یاز مقی ایچون قلمه
اهتمام ایدوب پرهمادن بالدفعات قلم باغلمشدر و نقشنه بواهتمامی ایتشدردیمکدر
(روضه دن مراد تربه مطهره نک مجموعیدر) زیرا هم قبرش شریفو هم تربه
مجموعی سعادت نقشله متشدر (نکار محبوبه نقش اطلاق اولور) (صدبار
کثرتدن کبایه در پرهمایه تخصیص همافوشی مسعود اولغله نقش سعادتک
قلمی اندن اولغی مناسب اولدیغی اجلدندر تربه شریفه نک نقش سعادت
ایله منقش اولمه سندن مراد نفس تربه نک سعادت مند اولملغندن عبارتدر

کلمیخ استان تراچشم افتاب

یکقطره شبنمست که افتاده از هوا

سنک استاننک قبره سی ایچون افتابک کوزی برقطره شبنم ز برا هوادن
کلمیخ استاننک عشقندن ایچون دوشمشدر (بوصورتده حقیقته افتاب
حضرت امامک کلمیخی اولمش اولور) و افتاب صوری انک شبنی اولور

(که تعلیم در بوجوهله شرح اولندی (یا خود افتاده از هواشمنک صفتیدر
و شبنم موصوفدر بوضو رتبه که ربط ایچون کلمش اولور زیر صفت جله
اولجه ادا ت ربط لازمدر (حاصل کلام افتاب کلمیخنه نسبتله کونش بر قطره
شبنم مقوله سیدر وانک سوداسیله بره دوشمشدر وانی ارزوایدن زیر شبنم
کونشه و کونش شبنمه عاشقدر

ز بهر قطع کردن راه حرم تو

سوزن بدست کشته مسیح آهنین عصا

سنگ حرمینک بولنی قطعه کمال شوقندن حضرت عیسی علیه السلام
اکنه سی معجزه سیله النده بر دمر عصا اولمش در و او عصایه اتکا ایدرک
سنی زیارته کلور (بویندن حضرت عیسی علیه السلام امام رضایی
تفضیل چقماز ز برا کاه اولور که بیوکلر کنندن کوچک زیارته کیدر
(فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم افندیما اصحاب کرامی زیارت ایچون
خانه ربی شریف ایدر ایدی (مشهور در که عیسی علیه السلام امتعه
دنیا دن بر مرکب و بر عصا و برایکنه لری و ایدر (و بعض روایتده بر صو
طاسی دخی وارد دیشلر (بعد زمان متاع دنیا در دیو جله سنی ترک ایدوب فقط
ایکنه قالمش حتی حین رفنده ایکنه اوزرنده ایمش اگر اودخی اولییدی
مقاملری فوق عرش اعلا اوله جق ایمش ایشسته ایکنه نک بویله شهرتی
اولغله ناظم رحمه الله او ایکنه بی دست شریفنده عصایا ایدر

از رشک محرم حرم کبریای تو

پوشد حرم زاطلس بخت سیه قبا

سنگ عظمتک حرمک محرمک غیرتندن واکا غبطه ایتدیکندن کعبه
مکره اطلس کبی اولان بخت سیاهدن یا خود بخت سیاه کبی سیاه اطلسدن
ققتان کیشدر و یاس طومشدر ز برا کعبه ده و حرمده بومر تبه ده محرمک
کثرتی بوقدر فقط موسم حجه حجاجک کثرتی اولور لکن امام همامک تربه
شریفه سنگ زیارت وقتی اولغله دائما زواردن و آمد شدایدن در خالی
اولماز بوجهندن زوارینک کثرتی اولمش اولور حرم کعبه دخی بوحالی

(مشاهده)

مشاهده ایتد کده بن حرم اولایمده بو تر به نک محرمی بندن چوق اولسون
دیو کال رشکندن بخت سیاهه بکن یک غایت سیاه اطلسدن جاءه وقتان
کیشدر و ماتم زدر کبی یاس طومشدر (معلوم اوله که بخت سیه مشبه
واطلس مشبه به در یا خود اطلس مشبه و بخت سیه مشبه به در بوشر حرمده
ایکینسته ده اشارت اولندی (وینه معلوم اوله که کعبه مکره نک کسوه
شریفه سی سیاه اطلسدن اولغله کالیله سیاهلغنی بیان و افاده ایچون
بخت سیاهه تشبیه بیور دیلر ز برا بخت سیاهدن قاره برشی بوقدر و کسوه
سعاده سیاهلق دخی عین کالدر (وینه معلوم اولسونکه ذکر محل
و اراده حال طریقله مجاز مرسل اوله رق بومقامده حرم کعبه معناسنده در
(پوشد کله سی دخی مجاز اولدیغنه قرینه اولور زیر تستر کعبه ده در
و کسوه انده در و حرم شریفک مکتبی اولسی ممکن دکلدر مکر که کسوه بی
معنوی اله سن اوزمان حرم شریف معنوی اوله رق سیاه کسوه کیش
اولور و حرم کندی معناسنه اولور مجازه کتکه احتیاج قالمز

از بس هجوم راه روان موج میزند

نقش جبین براه تو چون موج بوریا

اولقدر بولجیلرک هجومی و کثرتی حضرت امامک تربه سنگ بولنده موج
اورر و طالع لئور که آن نقشی حصیرک موجک نقشی کبیدر یعنی بولده
کیدن زوارک اولقدر کثرتی وارد کل صف صف اولمشدر که و بولر
آلماز مرتبه ده اولمشدر که اوزاقدن نظر ایلک جهه ده اولان نقشلری
بوریا نقشی ظن ایدر سک و بوله بر حصیر فرش اولمش کبی کورر سک
(معلوم اوله که نقش جبین حصیرک تلارینه بکر زوار صف صف
اولغله و بولرک طولی و عرضی زواردن مالا مال اولغله البته نقش جبین
نقش بوریا کبی ظاهرا وله جغنی نمایان اولور و بویندن دخی بیت سابق کبی
مرادی کثرت زواری بیان و افاده در (نور الله مر قده

دزنو بهار عزم ریاض حرم تو

کرد صدای خنده کل ناله درا

ایام نو بهارده سنک حرمک روضه لر بنه عزم وقصد ایچون کلک
کوله سنک صداسی کندویه چاک ناله سی اولور و سنک ریاضنه زیارته
عزم وقصد ایدر یاخود عشاق ایام بهارده سنک زیارتنه قصد ایتدکلی
ایچون خنده کل انلره ناله درا اولور و آدابله سسز و صداسز زیارته اولیجه
کیدر لر و چاکلرینک صداسی دخی خنده کلدن اولور اصلا صداسی
چتما ز دیمک اولور

ای نور چشم خلقت وی عین مر دمی

مژگان بگردیده من کرده است جا

ای عالم آفرینشک کوزینک نوری وای انسانیتک کوزی یاخود انسانیتک
کوزینک بیکی بنم کوزمک اطرافنده که کریمک برلشمش و متین اولمشدر
(بویت ایله بیت اتی برقطعه مقامنده و مزهون کی اولدیغندن معناسی
بیت اتی ایله تمام اولور

بهر طواف کوی توام مردمان چشم

از آبنوس کرده مهیاسی عصا

اطراف دیده ده مژگانک جایگیر اولسی و متانتی شوندن ایچوندر که
بنم کوزمک بیکری سنک محله کی طواف ایچون آبنوسدن چوق عصا
حاضر اینسون زیر بول بعیددر و اعانه ایچون چوق عصایه محتاج اولنور
بنابرین اطراف دیده ده اولان مژگانم بغچه ره دکلش تازه فدان کی اولغله
آب چشمندن صو جذب ایدوب نشو و نما بولش و عصا یا پلغه لایق اولمش
تا که کوزمک بیکری انلردن عصا انخا ایدوب سنک کویکی طواف ایچون
کند کده استعمال ایلیه اشته بنم مژگان دینم مردمان چشمک سکا عاشق
افکنده اولدیغنی ییلوب و مژگان چشم دخی سنک مفتونک اولغله مردمان
چشمه بوبله اعانه ایدر (حاصل کلام جمیع جوارحم سنی آرزو ایدر و سنک
عاشق صادقدر دیمک استر

از بس وفا بشور عهد تو شایست

یاد جفا بخاطر خوبان شود وفا

(سنک)

سنک زمانک اقلیمده وفا اولقدر کثیر و شایعدر که کوزلارک خاطرنده
عاشقارینه جور ایچون جفایی تذکر اینسه لر اوتدکر ایتدکلی جفایین
وفا اولور (و مشوقلر دخی عاشقارینه وفا ایتش اولور و جفایه قادر اوله مزل
اشته بویله کشور عهدنده وفا چوق اولدی خوبان عشاقکه جفا ایتما بنجه
سائر اهل ظلمک جور و جفایی ترک ایتدلی اولو یتده اولور (و بویتنده
حضرت امامک عهدنی و درونی کشوره تشبیه ایلدیلر (یاد دخی تذکر

معناسنده در

اقبال دولت تو بهر جا که تکیه زد

شد بخت سبز و همه ابروی متکا

سنک دولتک اقبالی هر محله که اعتماد ایتدی بو صورتده اوراسی محل اتکاء
اولدی اومتکاک فاشنک راستخی سییه بختلی اولقدن خلاص اولدی
و بخت سبز صاحبی اولدی (متکالغنده اعتماد اولان محکک ایدر (اصطلاحده
طائفه درویشانک الرنده کزدوب وقت قعودده اعتماد ایتدکلی چوپک
ایدر (وانک ایکی طرفنده فاش کی اعتماد ایدر جک اغاچاری وارد
اکثریا سیاه اغاچدن مصنوع اولغله رستق دخی سیاه اولوب و فاشک
اوستنه تخمین ایچون چکلدیکندن و همه لفظنی ابرویه مضاف ایلدی
حضرت امامک اعتماد ایتدیکی محل لغنده اکا متکادینور اکرچه انک
ابروسی و و همه سی یوقدر و لیکن اصطلاحده متکاتعیر اولان چوپک ابروسی
و و همه سی اولق مناسبیله حضرت امامک اقبال دولتک اتکاء ایتدیکی
متکاء لغویه به آبرو و و همه اثبات ایدوب و و همه سنی اعتماد سببیه یشل بختلی
اولدی دیو تعیر ایلدی (بیتک آخرنده اولان متکادن مراد اقبال دولتک
اعتماد ایتدیکی محلد و اصطلاحده که متکادکدر همان اعتماد ایتدیکی
محلی متکای مصطلحه تشبیه ایدرک ابرو و و همه اثبات ایتشد (خلاصه
کلام هر کیم حضرت امامک همت معنویه سینه و فیوضات الهیه سینه
نائل اولورسه هر قدر شقاوت ازلیه سی واریسه سعادت ابدیه نائل
اولور دیمکدر (زیرا اقبال دولتک اعتمادندن مراد برکسته به هدایت
وفیض القا یورملیدر

(۶)

باد مروت تو بدشتی که بگذرد

کرد بخون برق نکارین کف کیا

سنگ روزگار کی اولان مروتک براوده که اسراواویه اگر یلدرم اینسه
اوخونه بکزین یعنی قرمزی و آتش کی صاعقه ایله اواوده اولان اوتک
الی نقشلی و خنالی اولور و صاعقه دمری و طاشی یاقرا یکن او اوتی یاقغه
قادر اوله من بلکه انلری مزین و منقش ایدر اشته سنگ لطفک و مروتک
بر مرتبه ده در که یلدرم او اوتی یاقغه قادر دکلدر و روحانیتک عالمدن ظلی
قالدر مشدر بیورر (اوتلری صی اولغله اله تشبیه بیورر) (نکارین منقش
معناسنه در) (یلدرم دخی آتش اولغله قانه تشبیه ایلدر)

از مشهد تو بسکه زمین شد رفیع قدر

کردون بآب کوه را کش کندشنا

سنگ قبرش یفک یرده اولدیغندن ایچون زمینک اولقدر قدری عالی
اولدیکه فلک زمینک خاک کوه رینک اینده یوزمک ایلر (اولدن ارض سفلی
اولغله یوزمکه تنزل ایتمز ایدی ولیکن شمدی مشهدک سبیلله زمینک قدری
بالتر اولغله شناورلک ایدر اولدی) (فلکک شناور لکنندن مراد زمینه عکس
ایتمسیدر) (بنابرین خاک کوه رینک مضاف ابتدی و کوه رده صوتعیری اولغله
آبی دخی کوه رده مضاف ایلدیکه زمینه فلکک عکس ایتمه سنه لیاقت کلسون ولیکن
ینه مراد زمینه عکس ایتمسیدر زیرا خاکک کوه ریده و آیدیه زمینک خاک کندن
عبارت در حاصلی فلک آبه لطافتدن ایچون و کره آب کره خاکک فوقنده
اولدیغندن عکس ایدر ایدی لکن زمینه سفلی و تیر لکنندن ناشی عکس
ایتمز ایدی شمدی علوشان کسب ایدنجه اکا دخی منعکس اولدی بیورر
مشهد قبر معناسنه در قبری بو عنوان ایله تعبیر امام رضا حضرت تلی رینک
شهادتی اشعار ایچوندن

تا همت تو بخشش روزی بخلق کرد

از شرم آب کشت چو کر داب آسیا

(سنگ)

سنگ همتک رزق عطیه سنی خلقه احسان ایند کندن ایچون یا خود
ایده ایدن برود کر من جابندن ایچون کرداب کی دوندوی محله آب
اولدی چونکه دکر من رزق و یرمک جهتیله بن خلقک رزقنی و یرم دیو
عجب و عروره دوشمش ایدی (سنگ احسانک اولان رزق کورد کده
کندینک و یردی رزق انک یا نسنده برشی اولدیغنی ادرک ایدنجه کال
جابندن کرداب کی عین آب اولدی) (زیرا دکر من بر مقداراون و یر
وانی دخی پاره ایله و یر و احسانی بعض کسنده دخی مخصوصدر لکن
سنگ احسانک جمله به شاملدر و عوض مقابلی دکلدر و ینه رزقک احسانک
بر نوعنه مخصوص دکلدر هر نوعدن مرزوق ایدرسک باخصوص که
رزق معنوی دخی احسان ایدرسک بوايسه دکر منک اصلا مقدوری
دکلدر بنابرین دکر من بو کلری کورد کده کایله عارندن آب اولسی لازم
کلدی و ینه دکر منک آب اولسنی کردابه تشبیهک سبی ایکنسنه دخی دوران
موجود اولسیدر بوندن صکره حضرت امامه مناجات ایچون ندا ایدوب
بیورر لکه

یا وارث الخلافة یا هادی الامم

یا قدوة الائمة یا احسن الهدی

ای جناب حقک وای رسول کبریائک خلافتنه وارث اولان ذات شریف
وای امتلره طریق حق و راه سدادی کوسر یجی ذات شریف وای
اماملرک و کاملرک مقتداسی اولان ذات شریف وای هدائک زیاده کوزهلی
(بیت آتی مابه النداء نه اولدیغنی افاده و بیان ایدر)

صد گونه عرض درام و فرما اجازم

ربزم بمعرض کرم رنک مدما

یوز گونه عرض محالم وارزیرا دردم چوقدر بکا ازن و رخصت بیور که
سنگ کرمندن ناشی معرض عرض حال تعین بیور دینک محله مطلوبک
رنکنی دوکیم و حالمی افاده ایده یم (معرض اسم مکان اوله رقی عرض حال
ایده جک محله دیرلر ملوکک عادتند در اصحاب حاجت ایچون احتیاجنی

عرض ایدہ جک بر محل تعیین ایدر لر و هر کس اورادن حالنی پادشاهلره
عرض ایدر لر (مدعا دخی مراد و مطلوب معناسنه در) فرما امر حاضر
اوله رق بور معناسنه در مضارعی فرماید کلور

از فیض نوبهار ریاض قبول تو

میخواهد آب ورنک اجابت کل دعا

سنک روضه لره بکزی قبولنک نوبهارینک فیضندن بنم کل کی اولان
دعای اجابتک آب ورنکنی واطافتنی استر یعنی استر مکه ایتدیکم دعا درگاهنده
قبول صاحبی اولسون دیمکدر و صفر الید عودت ایتیه یم (دعای کله تشبیه
بیور مسی وقت دعاده فر فوع الیر آچلمش اولمده کله مشابه اولدیغی
جهتنددر ودعایک دخی شرفی قبول ایله اولمغه حضرت امامک ریاض
قبولنک نوبهارینک فیضندن کل دعاسنه آب ورنک اجابت استر که
دعاسنک کلی شرف واطافت صاحبی اوله

زین پیشتر که تیری غریبم نبود

خاک وطن بدیده من بود نوبهار

بوندن مقدم اگر چه غریبته گمش ایدم ولکن یا امام بکا بویله غریبتک
تیره لکی وثقلت واضطرابی بوق ایدی نعم وطمک خانی کوزمده سرمه
ایدی ووطنی آرزو ایدر ایدم واولکی غریبته بویله محنتلر کورممش ایدم
بودفعه ده غریبت بنی غایت مضطرب ایلدی بر دردم دخی غریبتدر دیمک استر
(بعض نسخه ده زین پیشترینه زین بیشتر واقع اولمشدر معناسی بوندن
زیاده بکا غریبت تیره لکی بوق ایدی دیمک اولور ماللری بر در بوندنصکره
غریبت تیره لکی اولدیغنک یاننه شروع ایدوب بیور لر که

لبر زدا شتم قدح از باده امید

عیشم بکام بود سپهرم بمدعا

بن قلبک قدحی امید باده سندن طولو طومش ایدم و کوکله چوق ایلر
وارایدی و حیاتم یا خود ذوق و صفام مرادم ایله ایدی فلک دخی مطلوبم
وجهی او زربنه دور ایدر ایدی

(پیدا)

پیدا نیودزنده دلی همچو من که بود

ازا بروی خویش مرا چشمه بقا

بنم کی برزنده دل و قلبی فرح صاحبی عالمده بوق ایدی زرا کندی آبرو ییدن
بکا چشمه بقا و ارایدی (فی الواقع اب روی انسانه آب حیات چشمه سیدر
وانسانک حیاتنه سیدر و قدری اولمین ادم میت کبیدر بوندن اقدام اگر چه
غریبته ایدم ولکن حالم بوایدی بویله اولمجه بوغریبتک بکا نایر اولدی
ایدی و غریبته اولدیغی بلز ایدم اما بودفعه غریبتدن زیاده متالم اولدم
و مکدرم یا امام بنم حاله مرحمت ایله دیمک استر (اشبو دفعه ده اولان
غریبتدن شکایت ایلدی ایسه کانه دبندیکه نیچون غریبته کتدک بویله
اکا جواب و یروب بیور لر که

ناگاه کشت آتش سودا حیات سوز

شدمو بموی من مرده دیدم فنا

آنسزک آتش عشق حیاتمی یاقیبی اولدی و بنم هر برقیلم دیدم فناک کر پیکی
اولدی (فنادن مراد موتدر یعنی عشق بنی اولدردی و بدیمک هر برقیلم بکا
اذا ایتکه باشلدی بندخی و طمنده قرار ایدم مدم و غریبته چان آتدم دیمک
استر) مو بموی هر برقیلم دیمکدر

چون ترکس از کدوی سرم مغز سر شکفت

چشمک بنو بهار جنون زد که خوش بیا

ترکس چچیکی کی باشمک قباغندن باشمک بینی آچلدی یعنی بنیم کدوی
سرمندن عشقه غلیان ایدوب طشره چغدی (ودخی جنونک نوبهارینه
اشارت ایلدی که بورایه کل و بیور نوبهار جنون دخی اشارتی موجبجه
کدوی و مغز سرمی احاطه ایلدی بو جهتدن

رنک اقامتم بدل افزود صدغبار

مانند عکس از آینه کشتم وطن جدا

و طمنده اقامت حالی بنم کوکله بوز غبار و کشفات ارتدی بن دخی و طمندن

عکس آینه دن جدا اولدیغی کبی مفارقت ایتدم و دیار غریبی قصد ایتدم
اشته بود دفعه وطن اغترابه سبب بو حال اولدی دهرک حضرت امام
همامه عن صحاح ایدر

❦ کردم ز اشتیاق خش پوشش درت ❦

❦ پیراهن حریر وطن را بیرقیبا ❦

سنگ درگاه والا نك قیوسنده ساکن اولوب ودر ویش اولوب عبا کبی
و چول کبی البسه غلیظه کیمک شوقندن و محبتندن پیراهن حریره بکزی
و طنی که لابس اولمش ایدم انی کو کسمده برتدم قبا ایتکدن مراد برتمقدر
خش خا نك قنخی و شینک کسر یله صفت مشبهه اوله رقی غلیظ اولان
نسبه به اطلاق اولنور وینه انسانک و طنی محبوب و طبعنه ملایم اولغله پیراهن
حریره تشبیه یوردیلر وینه بو کو کس و قبا پیشلری متصل اولوب عنتری
و جبه کبی لباسه اطلاق اولنور

❦ از بس شدم بطوف درت کرم آمدن ❦

❦ کردید شعله رنگ خنایم بزیر پا ❦

اولقدر سنگ باب شریفنک طوافی ایچون قرقرن کلمک کلمک عینی اولدم که
ایانک التند خنار یمک رنگی شعله نك رنگی کبی اولدی و خنار یمی کورن
شعله ظن ایدر (زیر پایه خنار قویق عجمده متعارفدر

❦ من یک سپند و شش جهتم دشت آتشت ❦

❦ ای ملجأ بکوی تو آوردم التجا ❦

بن بر یوزلک تخمی یم و اوله ضعیف حال بو که الی طرف آت اوه سیدر
اشته بویله مهله که ده اولدیغم جهته ای جله نك صغیق پری و محلی
اولان ذات سنگ کوینه التجا و صغیق کیتوردم بنی حفظ ایلدیمکدر (ملجأ
اسم مکاندر افعال بایندن صغیق مکانه دیرلر

❦ تاکی بود بملت عصیان دلم اسیر ❦

❦ از همت ائمه معصوم ده شفا ❦

(قنده)

قنده به دك عصیان علتله مصاحب اوله رقی کو کلم عالم سفلی ده اسیر اولور
الهی معصوم اولان ائمه اثنی عشرک فیضندن بنم قلبک علتله شفا ویر
(قلبه نسبتله عصیاندن مراد اخلاق ذمییه اولور) بملت لفظننده که
بامصاحبت ایچوندر صله ایچون اولسی دخی ممکن اولوب عصیان علتله
تعبیر اولنسه بنه کوزل معنی اولمش اولور ❦ ائمه معصومدن مراد ائمه
اثنی عشر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرت تدریدر که اسماء شریفه لری
ترتیلری اوزره شمعی کلور (معصوم عصمت اولمش دیمکدر) عصمت
جناب حلق معصیت ممکن اولماز و محال اولور درجه سنده قوای مخافظه سنه
دیرلر اهل سنت عنندنده بو عصمت انبیای عظامه و ملائکه کرامه مخصوصدن
بونلرک غیر یسنده اولماز دیرلر بوصورتده ائمه اثنی عشر معصوم اولمازلر بلکه
سائر اولیاء الله کبی محفوظ. من عند الله اولور ❦ اما روا فض و شیه
طائفه سی (انما یرید الله لیزه عنکم الزحیسه اهل البیت و یطهرکم تطهیرا)
نظم جلیله تمسک ایدوب ائمه اثنی عشرک عصمتنه قائل اولمشلر زرا بونلر
خاندان رسالتدر و اهل بیتدر بونلر ده سوء حال و اثم اوله من دیدیلر
بو اعتقاد دینه طوقنور مسئله لردن دکلدر بو جهتمدن معصوملردر دیمکده
بأس یوقدر بلکه خاندان رسالتنه تعظیم وارددر (بو بیتده همتدن مراد
فیض و برکت دیمکدر

❦ مانند ذوالفقار دونا کشته قائم ❦

❦ پیرانه سرز مهر جوان مر دلافتا ❦

بو بیتله ائمه اثنی عشر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرت تدرینی
تعداده شروع ایدوب حضرت امام علی کرم الله وجهه ایلدیمکدر
پیورلر که پیرلک وقتنده غزوه خیبرده شاننده (لافتا الاعلی لاسیف الا
ذوالفقار) پیوریلان جوان مر دك محبتندن ذوالفقار کبی قائم ایکی قات
اولمشدروانک عشق بنی بو حاله قویمشدردیمکدر (اشته ائمه اثنی عشرک
برسی امام علی حضرت تدریدر سائرلری حضرت امامک اولادی و اولاد
اولادی اولمشلردر) معلوم اوله که فاطمه الزهری رضی الله تعالی عنها

والده من ارنحال دار بقا بیورد قدح حضرت علی تأهل ایستدیلر وازواج
متعدده الدیلر وانلردن چوق اولادی دنیابه کلدی لکن انلره امام وسید
تعبیر اولمز بلکه علوی دینور سیادت و امامت حضرت فاطمه دن اولان
اولاد کرامه مخصوص صدر اکرچه لغتده یونلره علوی دینور لکن عرفده
واصطلاحده علوی تعبیر اولمز (ذوالفقار فاک فحیله امام علی
حضرت تارینک سیف سعادت تارینک علیدر (رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلم یوسف شریفی حضرت امامه هدیه اولمق اوزره احسان یور مشلردر
(فقار لغتده اکه تکینه اطلاق اولنور یوسف شریف دخی چتال
اولغله انسانک اکه تکلرینه مشابهنه سبیل ذوالفقار تسمیه اولندی
پیرانه سر اختیارق وقتنه دیرلر (تکه حافظ شیرازی قدس سره
بیور مشدر

بیت

(ای دل شباب رفت ونجیدی کلی ز عمر)

(پیرانه سر بکن هنری ننگ و نام را)
معناسی ای کوکل کنجک ز مانی الدن کندی حال بوکه کلزار عمر دن
برکل دوشر مدک یعنی عمرندن وقت شبانده انتفاع ایتمک باری اختیارق
وقتی عار ایچون و نام ایچون برهنزایله ومولایه وصلت ایله تا که دار آخرتده
شرمسار وخجیل اولیه سن دیمکدر (فی الواقع کنجک وقتی بیهوده
اضاعه ایدلره وقت پیریده طاعته سعی لازم کلور (اشته حافظ
شیرازینک بویتنده اولان پیرانه سرفظی اختیارق معناسنه در (مهرمیک
کسر یله محبته دیرلر (جوان مرد منخی اولان ذاته اصطلاح اولمشدر
وینه شجیع اولانه دخی جوان مرد تعبیر اولنور * امام علی * حضرت تارنده
بویکی خصلتک کالی موجود اولغله جوان مرد تعبیر بیوردیلر (معلوم
اوله که لافتا الا علی لاسیف الا ذوالفقار کلامک فائلی حضرت جبریل
امین در که خیر قننده انم علی حقنده بیور مشدر (فخر عالم صلی الله علیه
وسلم بیوردیلر که یاعلی جبریل مکر ایله نه دیر ایشدر میسن امام علی دخی
تواضع ایدوب بیوردیلر که ایشتم یار رسول الله (فخر عالم بیوردیلر که لافتا

الاعلی لاسیف الاذوالفقار (دیوندا ایدر) معناسی حق تعالی نک عندنده
مقبول وسوکلی پهلوان یوقدر ایبق علی واردر ودخی نزد حقده سوکلی
سیف یوقدر علی نک ذوالفقاری ایچندن مستثنی دریعی علی کبی عندالله
مقبول پهلوان یوقدر وذوالفقاری کبی دخی مقبول سیف یوقدر دیمکدر
(واشبویتک معناسنک حاصلی امام علی حضرت تارینی سورم وانک غم عشق
قامتی منخی قلشدر دیک اولور (فی الواقع امام علی حضرت تارینه محبت
حسنه عظیمه در تکه حدیث شریفده کلشدر (حب علی حسنه لاتضر
معها سیئه وبغض علی سیئه لاتنفع معها حسنه) رواه معاذ بن جبل کذا
فی حدیث الاربعین لمولانا حسین الواعظ (وینه حدیث شریفده (ذکر
علی عباد) بیور مشدر رواه عابسه رضی الله عنها (وینه رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم (النظر الی علی عباد) بیور مشدر رواه ابن مسعود رضی الله عنه
(وینه حدیث شریفده (علی بن ابی طالب مولی من کنت مولیه) وارد
اولمشدر رواه ابن عباس رضی الله عنهما (وینه پیغمبریمز علیه السلام
(علی منی بمنزله راسی من بدنی بیور مشدر رواه جابر (وینه حدیث
شریفده (علی اخی فی الدنیا والاخره) بیور مشدر رواه ابن عمر رضی الله
عنهما * وینه (من سب علیا فقد سبنی) وارد اولمشدر رواه ام سلمه وینه
(من احب علیا فقد احبنی ومن ابغض علیا فقد ابغضنی) بیور مشدر رواه
سلمان الفارسی * وینه (من اذی علیا فقد اذنی) بیور مشدر * وینه (من مات
وفی قلبه بغض علی بن ابی طالب فلیت بهودیا او نصرانیا) بیور مشدر رواه
معاویه بن حبیبه * وینه (الناس من شجرة شتی انا وعلی من شجرة واحدة)
کلشدر رواه جابر کذا صواعق المحرقة * وینه (علی اصلی وجعفر فرعی)
بیور مشدر رواه عبدالله بن جعفر * وینه (علی مع القرآن والقرآن مع علی
لم یفترقا حتی یردا علی الخوض) وارد اولمشدر رواه ام سلمه * وینه (علی امام
البریه وقاتل الفجرة) بیور لدی رواه جابر وینه (علی باب حطه من دخل منه
کان مؤمنا ومن خرج منه کان کافر) وارد در ارواه ابن عباس * وینه (علی
عبیه علمی) بیور مشدر رواه ابن عباس (عبیه قب معناسنه در (بو احادیث
شریفه لردن ماعدا امام علی کرم الله وجهه حقنده اولان احادیث شریفه نک

حد و حصری یوقدر بنابرین بومقدار ایله اکتفا اولندی

دارد عروس ملتیم آزار فاطمه

ام الکتاب دین و دل زبده النساء

بنم کاین کبی مزین اولان دینم حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنها والده
مزلک دنیادن انجمنی و نفرتی طور بوجهتدن دنیایی استن همان حضرت
فاطمه کبی دنیادن ارتحالی و جوار حقه انتقالی استر (بوحال ناظم مر حومک
کالنه دلالت ایدر زرا صلحا دنیاده معمر اولغی استر هر ککه عمر استر
و موتدن نفرت ایدر قاصر لغه علامتدر زرا دنیاده اولق جناب حقندن
قرقندر اگر الهی بملش اولیدی سبب وصلت اولان مؤتی غنی ایدر
ایدی (حضرت فخر کائنات علیه اکمل التحیات (من بشری بخروج صفر
بشرته بالجنته) بیور مشلدر زرا شهر بیع الاول شهر ولادتاری اولدوغی
کبی شهر ارتحالدر صفر الحیرک خروجیله جوار حقه انتقال قریب
اوله بحق بنابرین بوحديث شریفی بیور مشلدر (منقولدر که بلال حبشی
رضی الله عنه خسته ایکن علامت موت مبارک وجه شریفنده ظاهر
اولنجه زوجه محترمه لری اوعلامت کورد کده و نامید اولدوقده (واخرناه)
بیور دیلر حضرت بلال دخی ایشدوب (واطریاه غذا التي الاحبة)
بیور مشلدر (احبه دن مر ادشرفلری فخر عالم افندیمر ایله ارتحال دار بقا
ایدن صحابه کز بندراشته کاملرک حاللری دخی بویله اولور حاصل
کلام موته اشتیاق اماره کالدر و موتدن اجتناب نقص و قصوره علامتدر
(ناظم مر حومک دخی عروس دینک دنیادن ازاری مر د کامل
اولدوغنه دلالت ایدر) (اکر صحیح ایسه و لاف کذاق دکل ایسه
(معلوم اوله که حضرت فاطمه رضی الله عنها والده مزلک دنیادن نفرت
و ازاری قضیه مسئله بدیهه دندر) زرا ایام عمرنده فقر و فاقه بی اختیار
بیور دقلری و نزد خداده اولانه کمال رغبتلری کتب سیرده مصر حدر عمر
شریفلری برقیص مر قعد، وار په اونندن یا بملش اتمکی تناول بیور مقدمه
امر ار ایلدیلر (لاسیما که حضرت فخر عالم محمد مصطفی صلی الله تعالی
علیه وسلم دار بقایی اختیار بیور دوقده دنیادن آزار و نفرتی بر مر تبیه

(رسیده)

رسیده اولدیکه شوهر ثیه شریفه لردن حاللری معلوم اولور (منقولدر که
فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تلیرک دفنتک فرداسی روضه
مطهره یه واردیلر ناله و فریاد ایدرک قبر سعادتن برقبضه زاب شریف اکوب
استشمام بیور دوقده بومر ثیه دوجهان بهایی اوزمان بیور مشلدر (ماذا علی
من شم تربة احد * ان لایشم مدى الزمان غوالیا * صبت علی مصائب
لوانها * صبت علی الايام صرن لیلایا * (ویته منقولدر که هر کون روضه
مطهره یه واروب عظیم بکا بیورلر ایدی بکا سنی ایشدن رجال و نساء
رضوان الله علیهم اجمعین جمع اولوب برابر بکا ایدرلر ایدی و روضه
مطهره کل یوم ناله و افغانله مالامال اولور ایدی حاصلی بوحزنله التي ماه
مقداری دنیاده اولدیلر التي ماه تکمیلنده حضرت فاطمه رضی الله تعالی
عنها دخی مر ادینه نائل اولوب جوار حقه و جوار رسول کبریاه انتقال
بیور دیلر (قبرشرفلری برروایتده روضه مطهره نک نزد شریفنده باب
جبریل قارشوشونده در (وقبرشرفلری بیده صندوقه و صندوقه اوزرنده صرمالی
پوشیده شریفه و اوزرنده قیمتی و اعلاشالر واردر) و برروایتده بقعه
شریفه دفن اولمشلدر و اوزرنده برعالی و مزین قبه شریفه واردر
و یاننده حضرت امام حسن و برروایتده (امام حسین حضرت تلیرک
رأس شریفلری (ویته امام زین العابدین) (وامام محمد الباقر) (وامام محمد
جعفر الصادق حضرت تلیری واردر) (بوذوات کرامک مجموعی بر صندوقه
شریفه نک تحتده در و صندوقه نک اوسقی بر شبکه شریفه ایله احاطه
اولمشدر) (ویته درون تربة شریفه در صندوقه تحتده (عم رسول الله
حضرت عباس رضی الله تعالی عنه حضرت تلیری واردر انلرک دخی صندوقه سی
شبکه ایله محاطدر) (وبوتربة شریفه (اهل بیت رضوان الله علیهم
اجمعین) تربة شریفه سی تعبیر اولور که بقعه شریفه اولان تربة لک
اعظمی در (عروس کلینه و کویکویه اطلاق اولور) (ملت دین دیمکدر
(و آزار انجمنکده و مضطراب اولغه دیلر) (ناظم رجه الله کنندی دینی مزین
اولقده کلینه تشبیه بیور دیلر (کله لم مصراع ثانیک معنایسته اوله
فاطمه در که قرآن عظیمه بکزین دین اسلامک و قلوب صافیله نک سوره

فاتحه سیدر (ودخی نسانک اولور بنک عندالله تعالی مقبولی و مر غوییدر
ام الکتاب فاطمه نك صفتیدر وینه زبده النساء صفت بعد صفتیدر
(معلوم اوله که سورة فاتحه نك لقب شریفه سی ام القرآن در ام الکتاب
دخی اوله دیکدر) (قرآنک اصلی دیک معناسی مراد اولور مواد
معلومه دندر که جمع کتب الهیه نك اسرار و خواص و مشتمل اولد قری
نکت و دقایق قرآن عظیم جامعیدر) قال الله تعالی ولا تطب ولا یابس
الافی کتاب مبین) (ودخی اسرار قرآنیه بی فاتحه شریفه جامعیدر بوجهتدن
اعظم سور فاتحه شریفه در) (حتی شأنه اهتمام ایچون ایکی دفعه منزل
اولشدر) (منقولدر که حضرت محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم
برکون بیورمشدر که الهی حضرت عیسی علیه السلامه کتاب و حکمت
و توری و انجیل تعلیم بیوردک و دخی احیای موتایه قدرت و یردک و ینه انا دن
کوز سن طوغشله کوز و یرر ایدی و ابرص اولانلر مسخندن شفا بولور
ایدی و ینه چاوردن قوش صورتی یابوب و اکافچ ایدوب سنک اذن
واحسانکله طیر اولوب اوچار ایدی و ینه عالم بالایه ایام حیاته رفیع
ایدوب مکانی اسمان ایتدک و بونلرک امثال فضائل نامتاهیه و یردک
بکانه احسان بیوردک دیدکده الله عظیم الشان جل جلاله بیورمش که سکا
دخی سورة فاتحه بی و سورة بقره نك آخرینی و یردم و انزال ایتدم اشته
فاتحه شریفه عیسی علیه السلامه اولان احسان باریه مقابل کلور
ایمش وار ایدی فاتحه شریفه نه مرتبه ده امش اکل (و بوآیت کریمه
دخی سورة فاتحه نك کمال فضلنه دلالت ایدر) (قال الله تعالی) و لقد اتيناك
سبعاً من المثاني والقرآن العظيم) زیرا فاتحه شریفه مجموع قرآن کریمه
مقابل اولدی (سبع مثانی دن مراد فاتحه شریفه در) (اشته ناظم
مرحوم حضرت فاطمه بی سورة فاتحه به جمیع دینک و دل اکاهک
اسرارینی جامع اولمده توصیف ضمنده تشبیه بیور دیلر) (بو دخی
حضرت فاطمه بی کماله ثنا اولمش اولور) (بوندر نصرکه حضرت فاطمه
رضی الله تعالی عنهما والده مزک حقده وارد اولان بعض احادیث
و بعض حکایه بی تبرکات نقل ایدلم سن دخی کوزلجه استماع ایله

(عن)

(عن ابی هريرة رضي الله تعالى عنه انه قال قال رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم اذا كان يوم القيمة ينادى مناد من بطنان العرش ايها الناس
غضوا ابصاركم حتى تجوز فاطمة الى الجنة) (عن ابی ايوب الانصاري رضي
الله تعالى عنه ان النبي صلى الله تعالى عليه وسلم قال اذا كان يوم القيمة
نادى مناد من بطنان العرش باهل الجمع نكسوا رؤسكم و غضوا ابصاركم
حتى تمر فاطمة بنت محمد على الصراط فتمر مع سبعين الف جارية من الخور
العين كمر البرق) (عن ابی سعيد الخدري رضي الله عنه ان النبي صلى الله
وسلم قال فاطمة سيدة النساء الجنة الا مريم بنت عمران) (عن اسامة بن زيد
ان النبي صلى الله عليه وسلم قال احب اهل الى فاطمة) (عن فاطمة رضي
الله تعالى عنها انها قالت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يا فاطمة لا ترضين
ان تكون سيدة نساء المؤمنين) (وايضاً قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
انما فاطمة بضعة مني يؤذيني ما اذها و ينصبني ما نصبها) (نصب اغتمه شدت
و اضطرابه ديرل رواه الزبير) (وايضاً قال النبي عليه السلام اهل فاطمة
احب الى منك وانت اعز علي منها) رواه ابو هريرة (وروي عن عائشة
انها سئلت اي الناس كان احب الى رسول الله صلى الله عليه وسلم قالت
فاطمة فقبل من الرجال قالت زوجها) (وايضاً قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم ان بني هاشم بن المغيرة استأذنوا ان ينكحوا ابنتهم علي بن ابی طالب فلا
آذن ثم لا آذن الا ان يريد ابن ابی طالب ان يطلق ابنتي وينكح ابنتهم فانما
هي مضغة مني يربني ما يربها و يؤذني ما يؤذيها) رواه مسور بن مخزومة
(بو احاديث شريفه دن ماعدا حضرت فاطمة رضي الله تعالى عنها
والده مزك فضل و شرفنه دلالت ايدر احاديث شريفه چوقدر بوقدر
ايله كفايت اولندي) (وينه فضلنه دلالت ايدر حكايه نك دخی كترتی وارد
از جمله بریسی بودر که كفره قریشك نساسی حضرت فاطمه بی دكونه
دعوت ابتشارشوندن ایچونكه البسة فاخره سی بوقدر كهنه لباس ايله
كلسون و نسانك يانده نجيل اولسون دعوت كونی كلكده جبریل امین علیه
السلام علی الصباح كلوب جتندن بر حله و بر كر كتوردی و دیديكه جناب
كبریا فاطمه به سلام ایدر بو حله بی كبسون و بو كری قوشانسون و دكونه

کنسون (حضرت فاطمه دخی امر باری به امثال انلری کیوب د کونه
کتدیله اوراده اولان نسوان حضرت فاطمه بی بو لباس ایله کورد کده
حیران اولوب و عقلاری زائل اولوب لات و غزی کبی نقطه بی مجال اولدیله
حضرت فاطمه دخی خانه سورده بر مقدار اوتوروب یته خانه سعادتته
عودت بیوردیله یته جبریل کلوب جناب رب العزتدن تخییر خبرینی
کتوردی (یعنی فاطمه استرایسه بو لباسلری دینده کيسون استرایسه
جنتده کيسون حضرت فاطمه دخی جنتده کیمیکی ترجیح ایدوب لباسلری
رسول اکرمه تسلیم ایلدی فخر عالم افندیمن دخی جبریل امینه تسلیم ایدوب
انلر دخی آلوب یته جنته کتوردیله (وینه منقولدر که فاطمه رضی الله
عنها محتضره ایکن بیوردیله که شو صدوقه ده پوشیده لی بر ورقه
مکتوبه بمهوره واردر آتی بم قبریمه وضع ایده سن (امام علی سوال
بیورد قدده جوابنده بیوردیله که والدم رسول الله صلی الله علیه وسلم بی
سنه تزویج مراد بیورد قدده مهر نه استرسک دیوس سوال بیوردیله بن دخی
دیدمکه مهر دنیوی ایسقم مهره بدل آتی استرمکه استدیکم قدر نساء
مؤمنینه شفاعت ایده بم و بکا دینده بم بر سند و رسون فخر عالم دخی
بیوردیله که جبریل کلد کده سویلم بعده جبریل سو یلدیله و جبریل دخی
جناب کیر یایه سو یلد کده بم نیازی قبول بیوروب شو
سندی جبریل ایله ارسال بیوردیله اشته بو سند اوسنددر قبریمه وضع
ایده سن بعده وصیتی اوزره محفوظه سیله وضع ایندیله (وینه منقولدر که
عزرائیل علیه السلام قبض روح ایچون حضرت فاطمه به کلد کده
بیوردیله که بم بکا روح و یردیکی وقت سن واسطه می ایدک عزرائیل دخی
دکل ایدم بیور مشلر حضرت فاطمه دخی بیور مشلر که سن کیت بکا روح
و یرن ذات کنیدیسی آسون عزرائیل علیه السلام واروب جناب رب العزت
بو یله سو یلد کده فی الواقع فاطمه نک کلامی یرنه در بالذات فاطمه نک
روحنی بن قبض ایدرم سن واسطه اوله بیور مشلر و بالذات واجب تعالی
حضرت تیری حضرت فاطمه رضی الله تعالی عنهانک روح بر قوتو حلیتی قبض
ایتملر و بونی خصائص فاطمه دن یاز مشلر در (زیرا انبیا نک بله ارواح

(طیه)

طیه لربنی عزرائیل علیه السلام قبض ایتملر زهی شرف وزهی فضیلتدر
(رضی الله تعالی عنها و انالنا یشفا عنها امین بحرمه سید المرسلین (ولقب
شریفدری زهری در که ازهرک مؤنثدر پالک و طاهره مناسنه در (مشار ایها
جیع قبایح و معایب دینده دن و دنیویه دن حتی حیضدن دخی پالک اولغله
فاطمه الزهری تسبیحه اولمشدر (وینه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
جیع اولاد کرامنک احبی و سو کلیسی ایدی حتی کال محبتدن فخر عالم
افندیمن تقبیل بیوردر ایدی (تنه که حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها
بیور مشدر (و کانت اذا دخلت علی النبی صلی الله تعالی علیه وسلم قام
الیها و قبلها و اجلسها فی مجلسه و کان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اذا دخل
علیها قامت من مجلسها فقبلته و اجلسته فی مجلسها (کانت کله سنک تحتده
اسمی فاطمه حضرت تیری راجه در (کذا فی سنن الترمذی بوند نصکره امام ثانی
امام حسن الرضا رضی الله عنه حضرت تیری بیانه شروع ایدوب بیوردر که

ازا شک تلخ کاسه زهر ست چشم من

دائم بماتم حسن ان احسن الهدا

بم کوزم دائما امام حسن الرضا رضی الله تعالی عنک یاس و ما تمیله
اغلیقدن ایچون اجی کوز یاشی احدائندن بر زهر کاسه سیدر اوله امام
حسن که او امام حسن هدایتک زیاده کوز لیدر (امام حسنه احسن هدا
تعبیری کال مبالغه ایچون اولغله رجل عدل قیلندن اولور (ان احسن الهدا
حسنک صفتدر (امام حسن حضرتنک کنیه شریفه لری ابو محمد در
ولقب لری قتی الدین وسید در ولادت لری هجرت نبوتنک او ججی سنه سی
رمضان شریفنک اون بشنده مدینه منوره ده واقع اولمشدر (حضرت مولانا جامی
قدس سره السامی شواهد النبوه نام کتابنده بیور مشدر که حضرت حسن فرق
سرنندن سنه شریفه سنه وارنجه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرت تیرینه اشبه ایدیلر (حتی بر کون ابو بکر الصدیق رضی الله عنه
حضرت حسنی آغوشنه آلوب (فدالک ابی و امی شیه بنی لابی (بیور مشدر
(امام حسن حضرت تیری رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرت تیرنک دار
بقایه تشریف لرنده یدی یاشنده ایتملر (بعده اوتوز سنه والد ماجد لری
حضرت علی ایله اولمشلر (امام علی حضرت تیری دخی ارنحال دار بقا

بیور دقده بکرمی سینه دخی کند و کند و به اولمش بعد ار تبحال دار بقا
بیور مشلر بوصور رنده عمر شریفی الی یدی سنه اولمش اولور (و مدت
عمر نده حبلی اختلاف اولمشدر) سبب ارتحالاری تسمیم ایله اولمشدر که
زوجه سی جعده نام خاتون معاویه نک اغواسیله بو ایشه جسارت ایتشدر
(اسمعیل حق قدس سره بعض مؤلفاتند به یازمشدر که حضرت امام
حسن عیالک غدر یله ارتحال دار بقا ایده جگنی بملش ایدی کثرت طلاق
سببی سبب شهادت اوله جق زوجه بی ار ایدی که تیز بی شهید ایتسون
کورر ایدی که بو عبالده محبت وار بو شهادته سبب اولیه جق اکا طلاق
ورر ایدی عاقبت جعده بی بوایلر و طور ندن ارادیخی او اولدیغنی ادراک
بیور دقده اکا طلاق و بر محبوب مدت مدیده شهید ایدنجه به دک ضبط
ایتدیلر و شربت شهادتی آنک الندن نوش ایتدیلر (شواهد النبوه ده
مذکور در که امام حسین رضی الله عنه بیوررلر ایدیکه یا اخی بو ایشی
کیمدن کان ایدرسن امام حسن بیور دیلر که کان ایتدیکمی سو بلسم اعدام
ایدرمسک بلی ایدرم بیور دیلر جناب حقک عذابی سنک عذابندن بیو کدر
مولا نیجه بیلور سه اوله ایتسون بیور دیلر (بو سوبلاری حضرت حقیقک
بیور دیغنی تأیید ایدر

ایوان دل زداغ حسینم منقش است
شجر قی سوده اش بود از خاک کر بلا

کوکومک سرابی امام حسینک شهادتنه یانوب و داغ صاحبی اولدیغندن
مزین در (زیرا بوداغ کوکل ابوانته خاک کر بلادن زنجفره دید کلمی قرمز
بویایی سورمش اولور حاصلی امام حسینک شهادتیه کوکل داغدار اولدیغندن
قلبه ابولک کلدی دیمک اولور (فی الواقع اولور) تأسف صفوت قلبه سیدر
(حسینم لفظ شریفنده اولان میم ابوان دل ترکیب اضای فیسنه مربوط
اولغله تقدیر عبارته (ابوان دل مر از داغ حسین منقشست دیمکدر) (شجر قی
شینک کسری ونونک سکونی وجیمک قتحیله لسان ترکیبده زنجفره تعبیر
ایتد کلمی قرمز بویه در که بنالرده استعمال ایدرلر (سوده اسم مقبول
اوله رقی نائب فاعلی تحتند مستتر صمیر شین داغه راجعدر و سوده به متصل

اولان صمیر بارز شین ابوان دله راجعدر خاک کر بلا خون ایلله الوده اولدیغندن
زنجفره به حرت سبیلله تشبیه ایتشدر (کر بلا شهر بغداد قریبده
بر محاکک اسمیدر مقدم خالی صحرا ایش شمدی بر شهر عظیم اولمش (امام
حسین حضرت تلمینک جسدش بر بی اوراده مدفوندر و تربته عظیمه اوزرینه
بنا اولمشدر (بی پایان امتعه وسیم وزر و ارایش و بوکر بلا امام حسین
حضرت تلمینک محصور و جام شهادتی نوش ایتدیکمی محلدن هجرت نبونک
التش برنجی سنه سی ماه محرمک غره سنده او صحرا ده یزید بن معاویه نک
امر یله کوفه حا کمی ابن زیاد سعد بن ابی وقاصک او غلنی باشوغ ایدرک
محاصره ایلدی و یزیده بیعت تکلیف ایتدیلر امام حسین دخی قبول ایتدی
و بیور دیکه بنم سبیلی تحلیله ایدک بن مدینه منوره به رجعت ایدرم و عراق
سمته عزیمتی ترک ایدرم جواب ایلدیلر که یا بیعت ایدرسن یا خود شربت
شهادتی نوش ایدرسن حضرت امام دخی اولک بکا یزیده بیعتدن خیر ایدر
بیور دیلر (حضرت امامک یاننده اوزمان بتش ایکی نفر رفیق وار ایدی بعده
هر کون وقت ضحی دن وقت عصره دک مقاتله اولور ایدی (امام حسین
حضرت تلمینک رفیق لردن اون یدی ذات شریف شهید اولدیلر و اون ایکی
ذات شریف اسیر اولدیلر بعده ماه محرمک اونجی ثلثا کونی که یوم
حاشورا ایدی حضرت امام حسین رضی الله تعالی عنه شربت شهادتی
نوش ایتدیلر (تاریخ جنابیده) ثم حملوا علی الحسین واصحابه واستمر القتال
الی وقت الظهر من ذلك اليوم فصلى الحسین واصحابه صلوۃ الخوف واشتد
بالحسین العطش فتقدم لبشر من النهر فرمى بهم کما مثل المطر فاصاب
عنقه فخر من الفرس فتقدم شمر و کان ابرص اجهر فقطع عنقه الشریفه {
(بوند نصکره امام حسین حضرت تلمینک شهادت عقبنده ظاهر اولان
بعض علامات بیان اولتسون { ذکر ابو نعیم الحافظ فی کتاب دلائل النبوة
عن نضره الازدیة انها قالت لما قتل الحسین رضی الله اعطرت السماء دما
فاصبحنا وجبانا وجرارنا مملوءة دما و مما ظهر یوم قتله من الايات ان السماء
اسودت اسودادا عظیما حتی رأیت النجوم ولم یرفع حجر الا ووجد تحته دم
عظیم { ای خالص (ونقل ابن الجوزی عن ابن سیرین ان الدنيا اظلمت ثلثة

ايام ثم ظهرت الحمرة في السماء (واخرج الثعلبي ان السماء بكت و بكائها حترتها
(وقال غيره احمرت آفاق السماء ستة اشهر بعد قتله رضي الله عنه ثم لازالت
الحمرة ترى بعد ذلك) قال ابن سيرين اخبرنا ان الحمرة التي مع الشفق لم تكن
في السماء حتى قتل الحسين رضي الله عنه (وذكر ابو سعيد ان هذه الحمرة
لم تر في السماء قبل قتله) قال ابن الجوزي وحكمته ان غضبا يوتر حمرة
الوجه والحق تنزه عن الجسمية فاظهر غضبه على من قتل الحسين بحمرة
الافق اظهر العظم الجناية (وقال ابن الجوزي واين العباس وهو مأسور
بيدر منع النبي صلى الله عليه وسلم الثوم فكيف بانين الحسين) ولما سلم وحشي
قاتل خمره قاله النبي عليه السلام غيب وجهك عني فاني لاحب ان ارى
من قتل الاحبة كلهم من الصواعق المحرقة (بوند نصكره حسين حضر تلي بك
فضل وشرفه دلالت ايدن بعض احاديث شريفة تبركا تحرير اولتسون
{ قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم الحسن والحسين سيدا شباب اهل
الجنة } كذا في سنن الترمذي رواه ابو سعيد (وايضا قال النبي عليه السلام هما
ريحان تاي اي الحسن والحسين) رواه البخاري والترمذي (وروي البخاري
والمسلم انه صلى الله عليه وسلم قال في الحسن اللهم اني احبه واحب من يحبه)
(قال ابو هريرة فاكان احدا حب الى من الحسن بعد ما قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم هكذا) وعن البراء بن العازب قال رأيت رسول الله صلى الله عليه
وسلم حامل الحسين بن علي على عاتقه وهو يقول اللهم اني احبه فاحبه)
(عن يعلى بن مرة انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم حسين مني وانا
من حسين احب الله من احب حسينا حسين سبط من الاسباط) وعن انس
رضي الله عنه انه قال سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم اي اهل بيتك
احب اليك قال الحسن والحسين وكان يقول لفاطمة ادعي لي ابني فيشبههما
ويضمهما اليه (وعن ابن عباس رضي الله عنهما كان رسول الله صلى الله
عليه وسلم حامل الحسن على عاتقه فقال رجل نعم الركب ركبت يا غلام فقال
النبي عليه السلام ونعم الركاب) وعن ابن عمر عن النبي عليه السلام هما
ريحان تاي من الدنيا (وعن بريدة رضي الله تعالى عنه انه قال كان رسول الله
صلى الله عليه وسلم يخطبنا اذ جاء الحسن والحسين عليهما قميصان احمران

(بمشيان)

بمشيان وبعثر ان فنزل رسول الله صلى الله عليه وسلم من المنبر فجمع لها
ووضعهما بين يديه (وعن اسامة بن زيد انه قال طرقت باب النبي عليه
السلام ذات ليلة في بعض الحاجة فخرج وهو مشتمل على شيء فلما فرغت
من حاجتي قلت ما هذا يا رسول الله فكشف فاذا الحسن والحسين فقال هذا
ان ابناي وابنا ابنتي اللهم اني احبهما فاحبهما واحب من يحبهما) (وعن فاطمة
رضي الله تعالى عنها ان النبي صلى الله تعالى عليه وسلم قال اما حسن فله
هيبتي وسوددي واما حسين فان له جرئتي وجودتي) (وعن ابى بكر رضي الله
عنه ان النبي صلى الله عليه وسلم قال ان ابني هذين ريحانة اي من الدنيا)
(وروي الامام احمد بسنده الى ابن عباس قال رأيت النبي صلى الله عليه
وسلم في المنام نصف النهار اشعث اغبر ومعه قارورة فيها دم يلتقطه ويتبعه
من الارض فقلت يا رسول الله ما هذا قال هذا دم الحسين واصحابه لم ازل
التقطه من الارض منذ اليوم قال ابن عباس فحفظنا ذلك اليوم فوجدنا
الحسين قد قتل منه) (وعن سلمى هي مولاة ام سلمة قالت دخلت على ام سلمة
وهي تبكي فقلت ما بك كيك قالت رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم في المنام
وعلى رأسه ولحيته التراب فقلت مالك يا رسول الله قال شهدت قتل الحسين
آنفا) (وصح عنها انها سمعت في ليلة قتل الحسين رضي الله عنه قائلا يقول
ايها القاتلون جهلا حسينا ابشروا بالعذاب والتكيل) (وعن زيد بن ارقم
رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لعلي وفاطمة والحسن
والحسين انا حرب لمن حاربهم وسلم لمن سالمهم) كذا في الترمذي

زيت دهم عبادت خود را بدر اشك
شاید کند بدر که زين العباد جا

كوز ياشي ايله كندی عبادتمه زيت و بررم واغلبه رق عبادت ايدرم
احتمالدر که زين العابدين حضرت تلي بك در كاهنده او عبادت تقر ايد
ومقبول اوله زيرا انلر هر عبادتي بكنمزلر بلکه كوز ياشيله اولان عبادتي
بكنورلر (ائمه اثنا عشر دن امام رابع بونلر در كه اسم شريفلى على در
(امام حسين حضرت تلي بك صلب پا كندن هجرت نبويك اوتوز سكرنجي
سالتده شعبان شريفك اون بشنجي نجيس كوني مدينه منوره ده تولد

ایستاد (در واقع مبارک زین العابدین در) وینه سجادوزکی و امین القاب
شریفه سیدر (حضرت امام علی ثکارت خاندن ایکی سنه اول دنیا به کلمه
(سعید بن مسیب رضی الله عنه بیوردیلر که) بلغنی انه کان یصلی فی الیوم
واللیله الفارکة) یعنی بر کونده و بر کجه ده بیک رکعت نماز قیلدینی خبری
بکا بالغ و واصل اولدی (کبار محدثین امام زهری بیورمشدر) مارأیت
قریشیا افضل من علی بن الحسین) وروی نحوه جماعة من السلف (منقولدر که
ابست الدقه وجه شریفی تغیرلدر ایش حکمتدن سؤال اولدقد
کیم حضور بنه طور اجمعی تأمل ایدرم بنابرین خوفدن لونم صارور بیورمشدر
(ومن کلامه رضی الله عنه عجبت لمن یحتج عن الطعام لضربه کیف لا یحتج
عن الدنيا لمعرفته) وکان رضی الله عنه یتصدق سراً و یقول صدقة السر تطفئ
غضب الرب) کذا فی تاریخ الجنابی

❦ خاک من از محبت باقر بس از وفات ❦

❦ کرد بچشم آهوی تاتار توتیا ❦

بنم قبریمک ترابی بنم فوتمد نصکره امام محمد الباقر حضرت تلی بنه کمالیه
محببتدن ایچون تاتار طائفه سنک آهوسنک کوزنده سرمه اولور یعنی سرمه
کبی آهوان تاتار قبریمک ترابی کوزل بنه چکرلر دیمکدر (تاتار خطا و ختن
اهالی سنه تغیر اولنور و بونلره ترک دینور و اسانلری چغتای دید کلری
لساندر که اصل لسان ترک اولساندر شمعی تکلم ایتدی کیمز ترکی تغیر اولنان
لسان دخی طائفه تاتارک لسانلدر و لکن عربی و فارسی ایله مزوجدر
(ومسک کیکی اودیارلره مخصوص اولمسه آهوی تاتار تغیر ایلدی و آهو
لفظنی تاتاره مضاف ایلدی) معلوم اوله که امام محمد الباقرائمہ ثنی
عشر دن بشنجی امامدر (امام زین العابدین حضرت تلی) عبدالملک بن
مروانک غدر یله مسموم اوله رق مدینه منوره ده ارتحال دار بقا بیوردقد
امامت و خلافت طرف جناب حقدن ذات ولاری بنه موهبه قلندی (برادر
مهرتلی زید رضی الله عنه) دعوی امامت ایدوب مدینه دن خروج ایتدی
ایسه ده و خلافت ایچون امویا ایله خلی منازعه کوستمش ایسه ده عاقبت

(مقید)

مقید اولیوب کندونی شهید ایتدی (ولادتلی مدینه منوره ده هجرت
بنوینک الی بدنجی سنه سی ماه صفر الخیرک اوچنجی کوئی وقوع بولمشدر
(اسم شریفی محمد در و اقبالی باقر در و کنبه شریفی ابو جعفر در
(تبر و بقر علمده و مالد و سعت صاحبی اولمغه دیرلر) حضرت امامک
علمک و فضلک وسعتنه بنابر باقر لقبیله ملقب اولمشدر (وفی تاریخ
الجنابی و کان اشهر اخوته ذکر اوا کلمهم فضلا و اعظمهم قدرا لم یظهر عن
احد من ولد الحسن والحسین من علم الدین والسنن و علم القرآن والسیر
وفنون الادب والعلوم الغریبه البدیعة ما ظهر عن ابی جعفر الباقر) وروی
عنه معالم الدین من بقایا الصحابة ووجوه التابعین و سارت بذكر علمه
الاخبار و انشدت فی مدایحه الاشعار و فیہ یقول القرطبی (بیت) یا باقر
العلم لاهل التقی * و خیر من لی علی الاجل * (بو حکایه کمال فضلنه دلالت
اید) (منقولدر که جابر بن عبدالله انصاری رضی عنه الباری حضرت تلی بنک
مدت حیاتی طویل اولدی و بصر بنه عمی طاری اولدی بر کون امام
زین العابدین مخدوم مکرملری محمد الباقر ایله زیارتنه داخل اولدی
زین العابدین حضرت تلی مخدومنه امر ایلدی که حضرت جابرک رأس
شریفی تقبیل ایله جابر حضرت تلی دخی بیوردیکه رأسمی تقبیل ایدن
کیمز زین العابدین حضرت تلی دخی بیوردیکه او غلم محمد در همان
حضرت جابر محمد الباقر حضرت تلی بنی در اغوش ایدوب بیوردیلر که
یا محمد رسول اکرم و بنی محترم محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم سکا
سلام ایدر زین العابدین حضرت تلی و مخدوملری یا ابا عبد الله بو سلامک
کیفیتی نه وجهله در بیان ایله دیدیلر حضرت جابر دخی بیوردیلر که
(كنت عند رسول الله صلى الله عليه وسلم والحسين في حجره وهو بلاعبه
فقال يا جابر ان تلحق لولد من ولد الحسين اسمه باسمي يقرأ العلم بقرا فقرأه
منی السلام وان لاقیته فاعلم ان بقاؤک بعده قليل فلم یعش بعد ذلك غیر
ثلاثة ایام) کذا فی تاریخ الجنابی * بنه جنایده مذکوردر که بیورمشدر (وکان
رضی الله عنه کثیر العباد و التمجید و کثیر البکاء و الحشیه متوجهها الی الله
تعالی منقطعاً عما سواه) یعنی امام باقر عبادتی و صلوات تمجیدی چوق

بر ذات شریف اولدیله وینه بکاسی و خوف و خشیتی زیاده بر ذات شریف
اولدی الله تعالی به متوجه و ماسوا دن منقطع اولدقلری حالده (ابو بصیر
کنیه سیله مکنی اولان ذات دیدیکه بر کون امام محمد الباقر حضرت تلیزیه
دیدیمکده سز رسول کبریائک اولادندن و خلفا سندن اولد کرمی جواننده
نعم دیدیلر بشدخی دیدیمکه رسول اکرم و نبی محترم ججع انبیائک علومنه
وارث ایدی سز دخی رسول کبریائک علمنه وارث اولد کرمی یته جواننده
نعم بیوردیلر اشته بو حال امام تلیزیه و خلافتلریته و معدن علوم ظاهره
و باطنه اولدقلریته دلالت ایدر (و بوندن اقدم ذات شریفلریته چوق
مسائل مشکله امتحان ایچون سوال ایتیلر ایدی جمله سنه جواب باصواب
و یردیله و سائللرک جوابی دخی قبول ایلدیله تاریخ جنابیده اسؤله واجوبه
بیان اولمشدر (فلینظر الیه ترکناها خوفا من الاطناب) امام باقر
حضرت تلیزیک دار بقایه ارتحاللری هجرت نبویک یوز اون بدنجی سنه سی
واقع اولمشدر بو صورتده مدت عمرلری الشمس سنه اولمش اولوز و قبر
شریفلری بقعه و الدما جدلری امام زین العابدین حضرت تلیزیک قبر شریفی
اولدی (منقولدر که ادای صوت ایلدکلری قبض شریفلری کندیویه
کفن ایتکه وصیت یورمشلر ایدی و صیتلری اوزرینه کفن ایدوب انکله
دفن ایلدیله و بونلرک بعض روایتده الی و بعض روایتده یدی عمد
اولد کرمی و ارایمش اکبر اولادی امام جعفر صادق حضرت تلیزیدر که
یت آتی الیه ذکر اولنور

❦ رنگ رحم بهار کل جعفری شدست ❦

❦ از بهر صادق آن شفق صبح اهدا ❦

بیم یکاغمک رنگی امام جعفر صادق حضرت تلیزیک محبتدن کل جعفریک
بهارینک رنگی اولمشدر (یعنی کل جعفری هنوز اچلدقه نیجه تروتازه
ایسه امام جعفرک محبتی یکاغمه و وجهه او اطافتی و یردی دیمک استر
(فی الواقع قلبه اولو ذاتلرک محبتی انسانک وجهه رونق و نور کتور سی
امر غریب دکلد (زیرا انلرک محبتی جناب حقک محبتی کبیر (محبت

(الهیه)

الهیه قلبی و وجهی منور ایده جکنده شبهه یوقدر (او امام جعفر صادق
هدایت صباحک شفق در (بعض نسخده اهدا یرینه اقتدا واقع اولمشدر
(بو یئنده شفق ذکر صبحه جناس و جبعیت اولسون ایچوند و صادق
ذکر دخی بو یلجه در (وینه شفق افق سماء ظاهر اولان بیاضه دیرلر
بو صورتده صبح دیمکدن عبارت اولمغله شفقک صبحه اضافتی اضافت
بیانیه اولور یعنی او جعفر صادق شفقکه صبح اهدا در یا خود صبح
اقتدار انک عیندر دیمکدر (و اعرابدن دخی بو جمله صادق صفتی اولور
کل جعفری بر نوع کل در که شمدی اکاکل صدیک تعیر اولنور که جیسع
کلرک کرک رنگده و کرک رایت طیبده اعلاسی و افضلدر و ناس یتنده
غایت مقبولدر (معلوم اوله النجی امام امام جعفر صادق حضرت تلیزیدر
(قال الجنابی و کان الصادق خلیفه ایه من بین اخوته و القائم بامامته یزر
علی جماعته بالفضل و کان انبئهم ذکر و اجلهم قدرا (و روی عنه جماعه
من اعیان الامه و اعلامهم مثل یحیی بن سعید و ابن جریج و مالک بن انس
و الثوری و ابن عیینة و ابو حنیفه و شعبه و ایوب السختیانی و غیرهم (امام
مشار الیهک و لادتلری هجرت نبویک سکسانجی سالنده مدینه منوره ده
واقع اولمشدر اصح روایت دخی بودر (منقولدر که ابو یزید البسطامی
قدس سره چوق مشایخ کرامه یتش و خدمت ایدوب فیضیاب اولمش ایدی
بو یله علوقدری و عظم حالی و ارایکن و طریقتده رتبه انتهایه و ارمش
ایکن حضرت امامک ارتحالندن صکره دار سعادتنده سقا اولوب چوق
زمان ضو کتورمک خدمتده اولمشلر بعده روحانیتدن چوق فیضه نائل
اولدیله (حتی سلسله نقشبندیه ابو یزید بسطامی و ایدر (و دخی عن
روحانیه الامام جعفر الصادق (دهرک یازمشدر و امام اعظم حضرت تلیز
(اولو السنن لاهلک نعمان) بیوردقلری دخی حضرت امامه خدمتلری و حدیث
اخذی و سلوک زمانلری ایش (حضرت امامک مناقبی و فضائل تعدادی
و حد و حصری قابل اولمغله یوقدر الیه اکتفا اولندی (تاریخ ارتحاللری
هجرت نبویک یوز قرق سکرنجی سنه سی رجب شریفک اون بشنجی
کونی مدینه منوره ده وقوع بولمشدر (والدما جدلری امام محمد الباقر

حضرت تارینک قبرش بینه دفن اولندیلر (رضوان الله تعالی علیهم اجمعین)

از اشتیاق موسی کاظم بسینه ام

آتش فشان چوشله طورست داغها

امام موسی کاظم حضرت تارینک شوق و محبتندن بنم قلمیده داغلر طور شعله سی
کبی آتش و انوار صاحبی در (اشته بومر تبه حضرت امامی سورم دیمک
استر) ائمه اثنی عشردن یدنجی امام بوذات عالیقدر در امام جعفر صادق
حضرت تارینک نجل نبییدر (اسم شریفی موسی در) ولقب شریفی
کاظم در (لغته معنای یونجی دیمکدر کماله حلمی اولدیغندن و حدیثی
نجاوز ایدیلرله دخی غضب ایتدکلرندن کاظم لقبه ملقب اولمشلر در
(ولادتلی مکه ابله مدینه بیننده ابواء نام محاده هجرتک بوزیکرمی سکرنجی
سنه سی صفر الحیرک یدنجی کیمه سی وقوع بولمشدر) کذا فی شواهد النبوة
* وینه صفت الصفوة نام کتابده مدینه منوره ده هجرتک بوزیکرمی طقوزنجی
سنه سنه وقوع بولمشدر دیو بیان ایتشدز (قال الجنابی رحمه الله) وکان
يقوم الليل و يصوم النهار وهو المعروف عند اهل العراق)

(منقولدر که امام شافعی رحمه الله کندویه بر شدت کلسه یا خود بر کربت
عارض اولسه امام موسی کاظم حضرت تارینک قبرش یغنی زیارت ایدوب
او ثقلت واضطراب کندولرندن زائل اولورایدی و بیوررلایدیکه حضرت
امامک قبری تریاق مجربدر (منقولدر که مهد بن منصور حضرت امامی
مدینه منوره دن بغداده کتوردی و حبس ایلدی بر کیمه رؤیا سنده امام
علی کرم الله وجهه حضرت تارینک کوردی بیومشدر که {فهل عسیتم ان تولیتم
ان تفسدوا فی الارض و تقطعوا رحامکم} معنای سزندن مأمولدر اگر ناسک
امورینه والی اولورسه کز برده فساد ایتکز و قرابتلی قطعکز (ربیع دیر که
کیمه خلیفه بنی استدی حضورینه واردم که بوایت کریمه بنی اوقورایدی
دیدیکه شمعی کیت موسی بن جعفری کتور بندخی کتدم و محبتندن کتوردم
قیام ایدوب معانقه ایتدیلر و بیورویابی حضرت امامه نقل ایتدیلر بعده

دیدیکه قادر میسن که بنی اعتماد ایتدیره سک بنم و اولاد مک او زرنه خروج
ایتمه چکنه حضرت امام دخی بیور دیلر که الله تعالی به یمن ایدر مکه اوله شی
ایتم و بکا اوله ایش ایتد رواد کلسر مهد دیدیکه بلی طوغری سو یلرسک
واو یله ایش ایتد سنک شانه دوشمز بعدهر یعه امر ایتدیکه اون یلک
التون و بر و اسباب راهی تهیه ابله وارسون مدینه به کتسمو نلر دیدی
(ربیع دیر که او کیمه هر اسبابی حاضر ایلدم و حضرت امامی روان ایلدم
اولیه که مهد نادم اولور وینه اهانت ایدر) بعده موسی کاظم حضرت تارینک
مدینه منوره ده مکث و اقامت بیور دیلر اول وقتده دلک که رشید دید کلری
خریف امیر اولدی حضرت امامی دفعه ثانیه ده بغداده کتوردی و حبس
ایلدی و حبسده مسموما عازم روضه جنت اولدیلر رضی الله عنه (منقولدر که
خالد البرمکی دید کلری بی ادب رشید دید کلری بی ادبک امر یله زهری خرما ایچنه
وضع ابله نسیم ایلدیلر کذا فی شواهد النبوة لمولانا جامی قدس سره) وینه
شواهدده مذکوردر که (فضائل و مناقب وی بسیارست عابدترین اهل زمان
خود بود و فقیه ترین و سخی ترین و کریم ایشان و براکرامات و خوارق عادت
بسیار است) (منقولدر که هارون الرشید دید کلری خریف حسدی و عداوتی
امام موسی کاظم حضرت تارینه کالده اولغله بر کون حضرت امامه دیمشکه
کیف قائم نحن ذریه رسول الله صلی الله علیه وسلم واتم بنون علی وائما
ینسب الی جل جده لایه دون امه یعنی سزنجیه دیر سکر که بز پیغمبر ذیشانک
اولادی و ذریقی اولمشدر در حال بو که سزدر امام علی اولادندن اولمش سکر
ز برا انجق رجل باباستدن ایچون جدینه منسوب اولور و مادرندن ایچون
جدینه منسوب اولور سزدر رسول اکرمه حضرت فاطمه دن ایچون منسوب
اولمش سکر بوضورده سزما اولادر رسول الله و ذریه رسول الله اطلاق اولمش
واولادیت دعواسی صحیح اولیوب بلکه کذب محض اولور فخر عالم
صلی الله علیه وسلم ذریقی منقطعدر زرا اولاد ذکوری حکم بلوغه
واصل اولیه رقی ارنحال ایلدیلر ذریقی و اولاد تعبیری اولاد ذکوره
مخصوصدر دیه رک بویه هذیان و ترهات سز و یلدی حضرت امام همام
دخی جواب باصوابه اغاز بیوروب {اعوذ بالله من الشیطان الرجیم

بسم الله الرحمن الرحيم {ومن ذرئته داود وسليمان ويوسف وموسى
وهرون وكذلك نجزي المؤمنين وذكر يا ويحيى وعيسى} نظم جليلي تلاوت
بيرديلر بعده بنه بيور ديلر كه (وليس لعيسى اب وانما الحق بذرية الانبياء
من قبل امه) يعني عيسى عليه السلام ايچون بابا بوقدر التحقيق بيانك ذر بنه
حضرت مريم جانبندن بونظم جليله الحاق اولندي بودلالت ايدر كه
ام جانبندن دخي ملحق اولان اولاددن اولور ايمش شو نظم جليل موجبجه
برزه ذريت محمد المصطفى واولاد رسول كبريا تعبير اولنور (وينه بر دليل آخر
كنوروب بيور ديلر كه) قال الله تبارك وتعالى في كتابه الكريم {فقل تعالون دع
ابنا ثنا} شونظم جليله يا محمد سنكه معارضه ايدن كفاره سويله كه
بزاولا دمزي دعوت ايدن لم مكان مبايله به اولادير بنه حضرت حسن
وحضرت حسين كنور ديلر بويله اولنجه امام حسن وامام حسين رضي الله
عنهما رسول كبريانك اولادي اولمش اولور رشيد پليد {فبهت الذي كفر}
نظم جليله ماصديق اولوب سكوت ايلدي (بوعبد فقيرك دخي حسين
حضرت تاري اولاد رسول كبريا اولديغنه دليله واردر اولاشو حديث شريفكه
يعلي بن مره رضي الله عنه حضرت تاري بيور مشدر (قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم) حسين مني وانا من حسين احب الله من احب حسينا حسين سبط
من الاسباط) سبط سينك كسريله اوغل معناسته در (وينه بريده حضرت تاري
بيور مشدر كه) ان النبي صلى الله عليه وسلم قال صدق الله ورسوله انما اموالكم
واولادكم فتنه نظري الاهدين الصبين يمسيان ويعثران فلم اصبر حتى
قطعت حديثي ورفعتهم) بو حديث شريفك ياني شو وجهله در كه بركون
منبر شريفده رسول اكرم خطبه بيوررل ايدى امام حسن وامام حسين
رضي الله عنهما قيص اجر لابس اولد قلري حالده مسجد سعاده داخل
اولد يلر بيوررل ايدى ويا قلري اثناي مشيده قيار ايدى شايد كه دوشرر
خوفندن فخر عالم افنديز منبردن اينديلر وحسين حضرت تاري بني آغوش
شريفنه الوب ومنبره چيقاروب اوننه وضع بيور ديلر اوزمانده بو حديث
شريفى بيور مشدر زيرا بريده حضرت تاري بيور ديلر كه (كان رسول الله
صلى الله عليه وسلم يخطبنا اذ جاء الحسن والحسين عليهما قيصان اجران

(يمسيان)

يمسيان ويعثران فنزل رسول الله صلى الله عليه وسلم من المنبر فمألهما ووضعهما
بين يديه) اشته بريده حضرت تاريك بوكلامي بالاده كي حديث شريفه ابتدايكمز
بيان دلالت ايدر حسين حضرت تاريك اولاد رسول الله اولديغنه حديث
شريفده اولان (انما اموالكم واولادكم فتنه) نظم جليلي دلالت واضحه در
(وبر دليل آخرى دخي امام علي كرم الله وجهه حضرت تاريك روايت
بيور د قلري حديث طويلده مذكور در كه) فوثب الحسين على ظهر رسول الله
صلى الله عليه وسلم وبكى فقال له يابى وامى ما بك فقال يا بابت رأيتك
تضع شيئا مامارأتك تصنع مثله فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم يابنى سررت
بكم اليوم سرورا لم اسر بكم مثله قط الى آخر الحديث (اي عاقل مصنف
شو حديث شريفده كه يابنت يابنى دلالت ايتزمي كه امام حسين رسول كبريانك
اوغلي ايمش بوند نصركه بنى كلسي اينك مصغري دكيدر وتصغير بو مقامده
شفقت ومرتحت ومحبت ايچون دكيدر (بوند نصركه فخر عالم صلى الله
عليه وسلم يابى وامى بيور ديلر بر كنسبه بو عنوانه تعبير بيور د قلري وارميدر
(فقط غزوه بدرده سعد بن ابى وقاص رضي الله عنه حضرت تاري بنه) ياسعدارم
فداك ابى وامى) بيور مشدر اشته بو اوچ عدد حديث شريف دلالت
ايدر كه امام حسن وامام حسين رسول كبريانك اولادي ايمش اكر چه
حديث شريفك ايكسى فقط امام حسين حضرت تاريك حقه در ولكن
اونسبده دخي امام حسن حضرت تاري مشترك اولغله انلك دخي اولاد
رسول الله دن اولد قلري لازم كلور (نقل اولنان حكايه به شبيه بر حكايه
دخي نقل و بيان ايندهم بكار محدثين شيعيدن منقولدر كه بركون حجاج
ظالمك ياننه بعض حاجتم ايچون كشمش ايدم حجاج فرمان مؤكدايله
فرمان ايلديكه ذريت رسول الله واردر ديتسون زيرا ذريت محمد به
منقطعدر وبنات ايله منتسب اولنه ذريت واولاد تعبير اولنمز بلكه اولاد
ذكور ايله منتسب اولنه تعبير اولنور مكر خراسان اقليمده بلخ شهرينك
فقيهى يحيى بن يعمر حجاجك بوازمى ايشيدوب هذيان وخطا ايتمش
زيرا اولاد رسول الله باقيدر وذريت رسول كبريا منقطع دكلدر دير ايمش
حجاج دخي يحيى نك بوكلامي استماع ايدوب بلخه مخفى آدملا كوندروب

کجه خاه سندن اخذ ايله بقلو اولديغي حالده شامه اخضار ايتش شهي
دير که بن حجاجک ياننده ايکن يحيى فقهى اللى بقلود زنجير اولديغي
حالده حضور بنه کنورديلر همان حجاج عنقله خطاب ايدوب ديدیکه انت
زمت ان الحسن والحسين من ذرية الرسول فقال بلى يعنى حجاج ديدى که
سن زعم واعتقاد باطل ايدرمک که حسن وحسين رسول عليه السلام
ذريت واولادنددر يحيى عالم دخی بلى اويله در و ذريت رسول اللهنددر
ديرم ديدى فقال الحجاج الاثني بيته واضحة من كتاب الله تعالى اولافطمتك
عضوا عضوا يعنى حجاج ديدیکه چونکه بو دعواي ايدرسن وحسن
وحسين ذريتنددر ديرسن بکافرأدن بولر اولاددن اولديغه بر دليل
واضح ~~که~~ ويا خود سنى هر برعضوني بدندن جدا ايتکه پاره
پاره ايدرم بوند نصکره بنه حجاج ديدى که (ولکن ندع ابنائنا وابنائکم)
دليلي استم بلکه بوايتدن بشقه بنه قرأدن بر دليل واضح استم (يحيى)
عالم حضرتلري دخی متوکلا على الله الهام باري ايله بيورديلر که (انيدک
بآية بيته واضحة من كتاب الله تعالى قال الله تعالى في ونوحا هدينا من قبل
ومن زرينه داود وسليمان الى ان قال وعيسى فبن اوعيسى فقد الحق عيسى
بذرية نوح يعنى يحيى ديدى که سکا کتاب الاهدن بر بيته واضحة اوله رق
آيت کریمه کنوررم که آيت بنم دعواي اثبات ايدر بوند نصکره يحيى
عالم ديدى که حق جل وعلا کتاب مجيدنده في ونوحا هدينا من قبل ومن ذرينه
داود وسليمان معناسي حضرت نوح عليه السلامه دخی ابراهيم عليه
السلامدن اول هدايت ايلدک وطريق حق کوسرتدک ودخی حضرت
نوح ذريت واولادندن قيلدق داود سليمان وايوب ويوسف وموسى
وهرون ودخی ذکر يا يحيى وعيسى عليهم السلام حضرتلريني (بوند نصکره
يحيى عالم حضرتلري بيورديلر که حضرت عيسى عليه السلام
باباسي کيمر و وارميدر تحقيق جناب کبريا حضرت عيسى بي نوحک
ذريندن واولادندن قيلدى واکا الخاق ايلدى البته حضرت مريم ايله
الخاق ايلدى بوندن منقهم اولور که بنات طرفته دخی ذريت واولاد
تعبير اولور ايتش ديد که حجاج مبهوت اولوب نطقه بحالي قالدی وباشنى

(بر زمان)

بر زمان اونته ايلدى بوند نصکره باشنى قلديروب حلوا وثافه واعطوه
من المال کذا ديدى يعنى يحيى نک بديني کشاد ايلدک واکا شومقدار
التوندن و يرك ديدى وبنه بلخه کتمکه رخصت ويردى و بوندن ماعدا
نجه مناقب جليله لري واردر نظاره ملات ايراث ايدر خوفندن ترك
اولدى

يارب چنان مباد که جای دکر دلم

خود راز مشهد تو برقت دهد رضا

يارب المجلين اولسون که کوکلم برغيري يره سنک مشهدندن کتمکه رضا
ويرر اولور اشته بواولسون زيراسنک درگاهندن کتمک ابوعلامت دکلدر
(ائمة اثنا عشرک سکرنجيسي امام رضا حضرتلريدر اسم شريفلري
عليدر ور رضا لقبليدر و کتبه شريفه لري ابو الحسن در والد ماجد لري
خضور بنه دعوت بيوردقلري وقتده (ادعواي ولي الرضا) بيوررل ايدى
واکر خطاب ايدرسه (يا ابا الحسن) ديهرك خطاب بيوررل ايدى (ولادتلري
هجرت نبوتک يوزاللي اوچنجي سنه سي ربيع الاخرک اون ايکنجی
يخشنبه کونی وقوع بولشددر) ارتعاللري طوس ولاينده سناباد قريه
سنده واقع اولمشدر (والده محترمه لرندن منقولدر که چونکه او غلوم
علي رضاي حامل اولدم خاتونلرک چکديکي ثقلت حمله اصلا کورمدم
وينه خوابه وارده قده فارمدم تسبيح و تهليل اواز بني ايشيدر ايدم وبکا
برهيت غلبه ايدر ايدى چونکه بيدار اولور ايدم هيچ آواز اشتر ايدم
ديونقل بيوررل ايدى * وبنه والده لرندن منقولدر که حين ولادتنده ايکي
التي يره قويمشرو بوزيني اسمان جاننده ايشلر ول مبارکلريني مناجات
ايدر وسوسوز صولرکبي تحريک بيوررل ايتش (شواهد النبوه نام کتابده
مذکوردر که خلقي عباسيه دن مأمون نام خليفه کریمه سنی امام رضا
حضرتلرينه تزويج ايتش وکندی عهدک ولسي وصاحبي قيلمش
خليفه نک يانته کلور ايکن حاجان و پرده داران قيام ايدوب پرده بابي
لاجل التعظيم رفع ايدرل ايدى حضرت امامه برشي ايجسون منفعل
اولوب يئلرنده مقوله ايتشله که قيام واستقبال ايتيه لر ورده بي دخی

قالدرمیه لر بر کون ناگا، حضرت امام یثی خلیفه نک یانته کلور ایدی بونلر
حضرت امامی کورد کده من غیر اختیار قیام ایتدیلر و یثی پرده بی رفع
ایتدیلر بعده بزمقاوله ایتش ایدک که پرده بی رفع ایتیه لم نه عجبکه یثی بویله
ایتدک دیدیلر و یثی بیکدن رفع پرده ایتیمکه معاهده ایتدیلر بر کون یثی
کوردیلر که حضرت امام خلیفه نک یانته کلور معاهده لنده ثابت
اولوب قیام ایتدیلر و پرده بی قلدیر مدیلر ناگاه جناب کبریا بر روزگار
خلق ایدوب اوروزگار پرده بی قلدردی پرده داران بوحالی کورد کده
جمله سی نادم اولوب دیدیلر که (هر کرا خدای تعالی عزیز کرد انیده هیچ
کس خوار نمی تواند کرد) یعنی هر کس نه بی که الله تعالی حضرت تبری عزیز
و محترم قلمشدر هیچ بر کس نه انی ذلیل و حقیر ایتیمکه قادر دکلدر اگر چه
بزل تحقیر ایچون پرده بی رفع ایتدک ایسه بزم غنا جناب کبریا پرده بی روز
گار یثی رفع ایتدردی (زیرا معن و منزل الله تعالی نکلدر نه که قرآن کریمده
{وتعز من تشاء وتذل من تشاء بيدك الخير انك على كل شیء قدير} پیورلشدر
(و یثی کرامتندن اوله رق منقولدر که او عصرک فصحا سندن ذعیل
نام شاعر حضرت امامه عربی العبارة بر قصیده نظم ایتش شاعر دیر که
چونکه بن اوقصیده بی نظم ایتدم مراد ایتیمکه امام علی رضا رضی الله
تعالی عنه حضرت تبری نک حضور یثی تقدیم ایدیم اوزمان حضرت امام
خراسان اقلینده ایدی چونکه قصیده بی تقدیم ایتدم و حضورنده
اوقودم حضرت امام کالیله استحسان پیوردیلر و بکا امر ایلدیلر که
بوقصیده بی بر کس نه نک یانته اوقومه مکر اول وقت اوقو که بن سکا
اوقودبو امر ایدرم و بوقصیده نک نظمی خبری مأمون خلیفه یه واصل
اولش اوزمان خلیفه بنی طلب ایلدی و حضور یثی احضار ایلدی و بنم
احوالندن نه طالعده سن دیه رک سؤال ایلدی صکره بکا دیدیکه شول
قصیده بی که مدارس آیات خلت من تلاوتک دیه رک نظم ایتش سن و امام
علی رضایه خراسانده ایکن تقدیم ایلش سن انی بکا اوقو که بن دخی
استماع ایدیم بن دخی اوقومقدن امام رضا حضرت تبری نک تلبی سببیه
تعامل و امتناع ایلدم خلیفه دخی امر ایلدی که امام رضا حضرت تبری

(حضور یثی)

حضور یثی کتوره لر چونکه امام رضا خلیفه نک حضور یثی کلدی خلیفه
دیدی که با ابا الحسن ذعیل بن علی الخداعی سنک مدحنده نظم ایتدیکه
قصیده بی صوردم و اوقودبو امر ایلدم اوقومدی سن سوبله که اوقویه
حضرت امام دخی اوقودبو بکا امر ایلدی بن دخی امر یله اوقودم
خلیفه کالیله استحسان ایدوب بکا الی یک درم کومش احسان ایلدی
حضرت امام دخی بواحسانک یانته کندی کیسه سندن عطیه ضم
ایدوب بکا و پردی بن دخی عطیه لر قبض ایلدم و حضرت امامدن نیاز
ایلدیمکه بکالابس اولدیخی ائوایدن بر ثوب احسان ایده بن دخی انی بعد
الموت بکا کفن اولق ایچون حفظ ایده بنم و انک بر کتیه جناب حقت
مغفرته نائل اوله بنم حضرت امام دخی بکا کندی نک لابس اولدیخی
قیصتی و پردی (و بر سبیلک که لسان عربده منقشه دیرلر قبض ایلر برابر
انی دخی احسان پیوردی و یثی پیوردی که بونلری حفظ ایلر و بونلرک
سببیه سن مبتلا اولدیغک آفتادن امین اولور سن بوند نصکره عراق جانبته
رجعته قصد ایلدم اثناء راهده اگراد طائفه سندن بر جاعت بزم اوزرمنه
کلدیلر و بزم قافله مزنی یغما ایلدیلر حتی بنم جمله مالی الدیلر و بر کهنه
پیروندن غیری بر شیم مال اطلاق اولته جق قالدی و بن بر مالله نأسف
ایتدم اول قیصه و اول منقشه یه که امام رضا حضرت تبری بکا احسان
پیورمش ایدی همان انلرک اسفنده اولدم و دخی اول سوزی که امام رضا
پیورمش ایدی بونلری ابو حفظ ایلر سن بونلر ایلر محفوظ اولور سنک
بوسوزک فکرنده ایدم و نه عجب که حال بویله اولدی دیر ایدم ناگاه کوردیمکه
اول حرامیلردن بریسی بنم فرسمه سوار اولش و بنم یغور لوغم انک
اوزرنده در کلوب یانته طور دی و منتظر که حرامیلر جمع اوله و جمله سی
پردن کیده لر و بوییتی که (مدارس آیات خلت من تلاوة) بیتدیر انی اوقومغه
مباشرت ایلدی بندخی بکا ایدهرک کندیمه دیدیم عجبدر که بوسارق اهل
بیت رسول الله طریق محبته سعی ایدر حال بویله اولنجه قلبه طمع
دوشدی که پیرهن و منقشه رضایی بلکه بونلردن تخلص ایدرم همان

اول سارقه دیدم که یاسیدی بوقصیده بی کیم سوبلشدر سارق دخی
دیدیکه سنک بویه سوز ایله نه مناسبتک وارد که ناظمندن سوال ایدرسن
بندخی دیدم که هله بوقصیده بی قنخی شاعر سوبلشدر بکا خبر ویر
جوابنده دیدی که بوقصیده بی ذعیل بن علی که شاعر آل محمدو
اوسوبلشدر بندخی دیدم که ای سیدی (والله که ان ذعیل منم واین قصیده
رامن گفته ام استبعاد بسیار کرد) یعنی دیدم که اول اولو مولی به یمین
ایده رمکه ذعیل بنم و بوقصیده بی بن فظم ایشتم بوقلامی غایت استبعاد
ایلدی و بنم ذعیل اولدیغیمه اعتماد ابتدی و کاروان خلقی جمع ایلدی
وانلردن استفسار ایلدی که ذعیل بومیدر جمله سی شهادت ایتدیلمر که
ذعیل بودر چونکه عندنده ذعیل بن اولدیغیم تختی ایلدی هر نه که قافله دن
الدیلر جمله سخی کرویبه ردایلدی و بزه قلاوز اولدی و مخوف محلدن
بزی بکوردی بن و اولدیغیم قافله او بیهن و منفشه شریفه و نظم قصیده
برکتیه بوبلادن قورتلدی و محفوظ طوتمش اولدی اشته آل رسوله محبتک دنیاده
بویه فائده عظیمه سی وارد وارقباس ایت که دار آخرتده نه اولسه کر کدر
(شواهد النبوة نام کتابنده مولانا جامی قدس سره بیورمشدر
چونکه مأمون امام علی رضا حضرت تریبی داماد وولی عهد ایش
ایدی برخیلی مدت مرورندن صکره خلافتی کندوبه عرض و تکلیف
ایلدی ائلدخی قبول ایلدیلر وایکی ماه مقداری بویه دائما تکلیفده
اولدی آخر الامر ابرام واصرارده مبالغه ایلدی واصراری دخی حددن
متجاوز اولدی و قبول ایتدیکی صورنده عظیم وعید و تهدید کوستردی
ناچار حضرت امام خلافتی قبول ایلدیلر و بیورلر ایلدی که (وما لدی
ما یفعل بی ولا بکم ان الحکم الا الله یقض الحق وهو خیر الفاصلین) ولیکنی
امتلت امر امیر المؤمنین واثرت رضا والله بعصمتی وایه) (منقولدر که
بر کون مأمون غلامنی ارسال ایدوب امام رضا حضرت تریبی دعوت
ایتدی حضرت امام دخی اجابت ایدوب وارد قدغه یانته داخل اولدی
مأمون کورد کسده برندن سرعت ایله قالدی و حضرت امام ایله

معانقه ایلدیلر و عینی بدندن دخی تقبیل ایلدی وافی اقعاد ایلدی ولیکن یانته
داخل اولد قدغه طباقلر ایچنده میوه ل و ارایدی و الله دخی صلقم اوزم
وار ایدی که اندن تناول ایدر ایلدی حضرت امام کبر دکه قیاس
بهانه سیله صلقمی اندن براقدی چونکه حضرت امام اوتوردی کویا
اکرام ایچون اوزم صلقمی الله ویردی و دیدی که یا ابن رسول الله
بو اوزم دن سنک کوزک خوبتر دن حضرت امام دخی آبا اوزم جنت
میوه سندندر بیوردیلر بعده مأمون بو اوزم دن تناول ایله دیدی امام
رضا بیوردیلر که بنی معاف طوت مأمون دخی مبالغه کوستردی و دیدی
که اکله مانع ندر مأمولدر که زی متهم طوتارسن و بزه اعتمادک بوقدر
هماندم اوصلمی الوب بعض دانه لرینی اکله مباشرت ایلدی که انلرده
سم یوق ایلدی و غیره سخی بنه حضرت امامه ویرمش ایلدی امام
رضا حضرت تریبی دخی او اوزم دن بر قاج دانه تناول ایلدی و باقی سخی
بنه طباقه قویدی و در عقب قالدی مأمون دیدی که (بکجا میروی
یعنی قنده کیدرسن دیمکدر حضرت امام دخی) (با آنجا که فرستادی
یعنی کوندردیکن محله کیدرم مراد شریفی آخر ته کیدرم دیمکدر
او اوزم لردن تناول بیورد قدغه مسموم اولدیغنی تفرس ایتدیلمر خلاصه
کلام خانه سعادتده کلوب او شمندن طازم روضه رضوان اولدیلمر
(رضی الله تعالی عنه

دور بست کز خیال تنی کاسه سرم

پر مغز معرفت بود و خالی از هوا

برمدندر که اما تنی حضرت تریبک خیال و فکرندن و انک اوصاف
عجیبه سخی تأملدن باشمک کاسه سی معرفت الهیه ایله طولوا و اور و هوادن
خالی اولور زیرا او یله ذوات کرامک اوصافنی و احوالی تأمل هوادن
نفسی تصفیه به و قلبک معرفت الهیه ایله طولوا و اولسنه سبب اولور
(معلوم اوله که ائمه اثنی عشرک طوقوز نجیبی بونلدر (واسم شریفی
محمددر مار الذکر امام علی رضا حضرت تریبک صلب پا کندن مدینه

منورده هجرت نبوتك يوز طقسان بشنچی سنه سی رجب شریفك
اونجی جمعه کونی تولد ایتشدر (لقب شریفتری تقی الدین
وجواددر) ووفاتلری هجرتك ایکی یوز اونجی سنه سی شهر ذوالحجه نك
النجی شنبه کونی واقع اولشدر (وارتخا لری بغداده وقوع بولغله جد
امجدلری امام موسای کاظم حضرتلریك قبرشرفك قفاستده وجوارنده
واقع اولشدر) زمان ارتحالرنده معتصم نام حریف والی بغداد ایدیلر
بعضیلر دیدیلر که مسموم فوت اولدی ولکن مسموم فوت اولدیغی
صحیح دکلدر (ودخی کمالیه علمی وادبی وفضلی وار ایدی) حضرت
امامك کلمات قدسیه سندن در که پیور مشدر (العامل بالظلم والمعین له
والراضی به شرکاه) (وايضا قال رضی الله عنه يوم العدل علی الظالم
اشد من يوم الجور علی المظلوم) (وايضا قال رضی الله عنه العیال غریب
لکثرة الجهال بینهم) (وايضا قال رضی الله عنه الصبر علی المصیبة
مصیبة علی الشامت بها) (امام تقی نك جله کراماتندن بریسی بودر که
چونکه مأمون مرد اولدی بیوردی که بزم دخی فرج او توز ماهدن
صکره اولور چونکه مأمونك فوتندن او توز ماه مرور ایلدی حضرت
امام دخی ارتحال دار بقا بیوردیلر اوزمان مراد شریفتری نه اولدیغی
فهم اولندی رضی الله عنه وارضاه * وینه کراماتندن بعضدر که برکون
برکیمسنه کلوب امام تقی حضرتلرینه دیدیکه فلان محله فلان صالحه
خاتون سزه سلام ودعا و تحیت ایدر وسزك جامه لریکردن برجامه استرکه
کفن اتخا ایده وانك یمن وبرکتیله عذاب خدادن خلاص اوله حضرت
امام دخی جوابنده بیوردیلر که او خاتون اندن مستغنیه اولدی اوادم دیر که
بو بله دینجه بن طشره کلدیم وبوسوزك معناسی نه اولدیغی اکلم ناکله
بکا خبر ایشدیکه او خاتون اون اوچ کون یاخود اون درت کون مقدم
دار بقایه نقل ایتش مکر مستغنی اولدی بیور مقدر حضرت امام همامک مراد
شریفتری بو ایش وکشفله بلش ایش * وینه کراماتندن بعضدر که
بر آخر کیمسنه نقل ایتشدر اوله نقل ایدر که بدوست ایله سفر می ادا ایلدک
حضرت امامه وداعه کلدک بیوردیلر که بوکون طشره کتمکز یارینه دک

(صبر)

صبر ایدیکز چونکه حضرت امامك حضورندن طشره کلدک رفیق
دیدیکه بن بوکون کیدرم وفردایه صبر ایتیم بن دخی سز بلور سکر دیدیم
بن حضرت امامك امرینه مخالفت ایده مم و بوکون شهر دن طشره جقمق
بنم ایچون اوله مم دیدیم رفیقمن بکلمیوب اوکون کندی و بن قالدیم
او کیمجه کثرت باران اولغله نازل اولدیغی درهیه سیل عظیم کلوب غریبا
فوت اولدی

از صیقل خیال تقی بدر بیثال

آینه خانه دل خود داده ام جلا

بدر بی مثل و بی نظیر اولان امام تقی حضرتلریك خیالینک صیقل وجلا
ویرمسندن کندی قلبک آینه سنه پارلق وصفوت ویرمشدر چونکه امام
تقی پاکدر البته انک تخیلی کوکل اوی آینه سنه جلا ویرر کورمن میسک
اذکار الهیه تفاوتی سبیله کوکله جلا ویردیکی محسوس قیلندندر (بوزات
عالیقدر دخی ائمه اثنا عشر دن اونجی امام همامدر اسم شریفتری علی در
واقبلری تقی و ذکی وهادیدر وکنیه لری ابوالحسن در حتی بونلره ابوالحسن
ثالث دینور ابوالحسن اول موسی کاظم حضرتلریدر و ابوالحسن ثانی امام
علی رضا حضرتلریدر و ابوالحسن ثالث امام تقی حضرتلریدر والده لرنده
اختلاف اولمشدر بعضیلرام الفضل بنت مأمون در دیدیلر و بعضیلر جاریه در
واسمی سمانه دزدیدیلر (ولادتلری هجرت نبوتك ایکیوز اون دور دینجی
سنه سی رجب شریفك اون اوچنجی کونی مدینه منوره نورها الله تعالی
الی یوم القیمه ده وقوع بولشدر) تاریخ ارتحاللری هجرتك ایکیوز الی
در دینجی سنه سی جمادی الاخری اوخرنده دوشنبه کونی واقع اولشدر
(عمری شریفتری قرق سنه ایدر مدت امامت و خلافتلری او توز اوچ سنه در
والد ماجدلری امام تقی ارتحال دار بقا بیور قده یدی یا شسنده ایدیلر صغر
سنده امامت ذاتلرینه عطیة وموهبة الهیه اولدی (قال الله تعالی فی حق
یحیی علیه السلام) وایتناه الحکم صبا وکندی دارشرفنه دفن اولمشدر در
وبغداد نوا حیسنده در وقبرشرفك اسمی سرمن رای در * امام مشارالیه

حضرت تبارك كرامات و خارق عاده لری چوقدر تبرکات بر مقدار بنی نقل و بیان
ایده لم (بررسی بود که چونکه امیر متوکل حضرت امامی خوفندن ایچون
مدینه منوره دن عراقه ایستدی انلردخی ناچار عزیمت ایلدیله وانی خوان
السعیم نام منزله ایندر دیلر هواسی غایتده ثقیل و ناخوش بر موضع ایدی
حضرت امامك مجله نندن بریسی که نامی صالح بن سعید ایدی تشریف لری
کوش ایدینه استقبالی ایچون کلوب حضرت امامی او منزله بولدی
و دیدی که یا بن رسول الله جالم سکافدا اولسون بوجاعت جمله امورده سنک
قدر بنی اخفا و نور بنی اطفا مراد ایلر بنا برین سنی بومزل پر وحشته
انزال ایلدیله حضرت امام دخی بیوردیکه بز بومزلک ناخوش لغنی بلرز
مبارك الیه بکا اشارت ایلدی که هله بومزله بر ابو نظر ایلله کوردمکه
او منزله مبارك باغ لیر وانهار جاریه و قصور عالیه موجوددر وجنتک
اوصافنی او مقامه او قومق لایقدر بوحالی مشاهده ایدکده بکا حیرت
غلبه ایتدی و بیوردی که * ای ابن سعید ماهر جا که هستیم این
پاماست مادر خوان السعیم (یعنی بزقنده ایسک بوا حسنانلر بزم ایلله در
لکن بز ظاهرده خوان السعاده طویمشزدر * وینه منقولدر که بر شخص
دیدی که عیالم حامله دردعا کری نیاز ایدرم او وادارکک اولسون حضرت امام
بر مقدار توقف ایلدیله و بیوردیلر که او یله اولسون چونکه متولد اولور
نامنی محمد تسمیه ایلله پدری دیر که چونکه ولدم طوغدی کوردمکه
ار ککدر نامنی محمد تسمیه ایلدم (وینه منقولدر که بر شخص آخر دخی
دیدی که بولچم وارد در دعا ایلله که ارکک طوغه حضرت امام دخی توجه
ایدوب بنات کثیره ار ککدن افضلدر چونکه متولد اولدی کوردمکه دختر
ایمش (زیرا حدیث شریفده (ابوالبنات مرزوق) بیورلشدر بنا برین
حضرت امام بنات کثیره افضلدر بیوردیلر * وینه منقولدر که
بر شخص کوفه قاعنی سندن بکا چوق اذالدر دیو شکایت ایلدی مرادی
شوا یدیکه حضرت امام قاضی بی منع ایده بیوردیلر که ایکی آی دخی صبر
ایلله ایکی ماهک تکمیلنده قاضی عزل اولندی (وینه جمله کرامتنددر که
بر کون ولیمه دعوتنده ایلدیله او مجلسده اولاد خلفادن واعیان ناسدن جم

(غفیر)

غفیر حاضر ایدی جمله سی حضرت امامه تعظیم و توقیر ایدرکک اوتوردر
ایدی او مجلسده بر جوان بی ادب و ار ایدی که حق تعظیمی برینه کتورمن
ایدی و چوق سویلر و خنده لری ایلر ایدی کویا حضرت امام عننده لیس
بشی قیلندن ایدی جسوانک بو حالسه قلب شریف لری منفعل اولوب
بیوردیلر که (یا هذا نضحک بلاء فیک و نذهل عن ذکر الله وانت بعد ثلث
من اهل القبور) (آن جوان از ان بی ادبها باز ایستاد چون طعام خوردند
و بیرون آمدند و زدیگر بیمار شد و سیوم روز وفات یافت) (وینه کرامتندن
منقولدر که بر کون بر آخر ولیمه جمعینه حضرت امامی دعوت ایلدیله
او مجلسده دخی بر بی ادب بینه بویله بهوده سوزلر سویلر ایدی و حق
تعظیمی برینه کتورمن و حضرت امامه رعایت ایتز ایدی حضرت امام
دخی بیوردیلر که (این شخص از این طعام نخواهد خورد و از خانه وی
جزی خواهد آمد که رند کانیرا بروی تلخ کرداند چون طعام حاضر
آوردند آن شخص دست بشت و خواست که از آن طعام تناول کند ناگاه
غلام وی کریان و فریاد یکان از در در آمد که مادر تو از بام افتاده است
و بر شرف موتست زودتر خود را بخارستان باشد که ویراننده در یابی
آن شخص طعام ناخورده برخواست و برفت) (وینه منقولدر که امیر
متوکل برخانه سی و ار ایدی که انواع طیورانده موجود ایدی بر کیمینه
طیورک آوازی اختلافتندن نه سوز سو بیلکه و نه سوز دکلکه قادر دکل
ایدی هر نه وقتکه (هادی رضی الله عنه بان خانه در آمدی همه مرغان
خاموش گشتندی و چون بیرون آمدی آغاز آواز کردند) * وینه
کرامتنددر که بر شعبده باز هند اقلیمین کلوب غریب و عجیب لعبار کوستر
ایدی متوکل بی دین او حقه بازه دیدیکه اگر علی بن محمدی بر ابله محبوب
ایدرسن سکا پیک التون و یر یرم شعبده باز دخی دیدیکه برفاج خفیف
اتمک سفره اوزرینه وضع ایدیکز و بنی طعامده انک یاننه اقعاد ایدیکز
آنچلین ایلدیله حضرت امام مبارک آئی اتمکدر از ایلدکده او شعبده
باز بر عمل ایلدیله او اتمک حضرت امامك پیش دستندن هوایه او چیدی
ینه مبارک الی اتمکدر از ایدینه بو عملی بینه ایلدی بینه الی آخر اتمک

اوزانده بنه بوعلی ایدوب بنه نان برهوا اولدی اهل مجلس عظیم
خنده ایلدیله حضرت امام دخی طعاندن فارغ اولدیله او مجلسده بر مصور
وار ایدی بر شبر صورتی تصویر ایتش ایدی بعد الطعام تماشا اولتیق ایچون
مصورا و صورتی مجلسه کتوردی حضرت امام رضی الله عنه اثنای تماشاده
صورت شبره خطاب ایدوب بیوردیلر که (این شعبده بازرا بکیران صورت
شبری شد و برجست و مشعبد افرورد و باز بمصور آمد هر چند متوکل
در خواست کرد که مشعبد را باز گرداند قبول نکرد و فرمود که والله که
بعد ازین هرگز روی رانه بیند دشمنان خدایا ابروستان وی مسلط میگردانید
پس از مجلس بیرون آمد و آن مشعبد را بعد از آن هیچ کس ندید

بیکانه چون شود دلم از یاد عسکری

چشم بخواب شکر موتست آشنا

امام حسن العسکری نیک یادندن قلبم بیکانه نیجه اولور بلکه اولیوب دایما
قلبم آنک ذکرند و محبتند اولور ز بر اطلوا و یقو کی اولان موفه آنک ذکر یله
و محبت یله کوزم آشنادر (یعنی آنک عشق و محبتی موت دیدکری مهیب و مخوف
اولان نسته بی نیم چشمده طنلوا و یقو کی ایلدی و بنی موتدن قورق و فرار
ایتمز ایلدی بو مرتبه ایسه مرتبه عظیمه در و بن بو مرتبه بی آنک عشقیله
بولدم بو صورتده آنک ذکرندن و محبتندن قلبم انفکاک میسکن دکدر
(اشته بویه حسن عسکری حضرت تری سوزم و محبتندن فارغ اولتیق احتمالی
یوقدر یور مق استرل * معلوم اوله که ائمه اثنی عشردن اون برنجی امام
حسن العسکری حضرت تریدر که سالف الذکر نقی وهادی لقب یله ملقب
اولان (علی بن محمد بن علی بن موسی بن جعفر بن محمد الباقر بن زین العابدین
ابن الامام حسین بن فاطمه الزهرا رضوان الله تعالی علیهم اجمعین) بنت
رسول الله صلی الله علیه و سلمدر اسم شریفتری حسن و لقب شریفتری
ذکی و خالص و سراج الدین در لکن حسن العسکری دیمکه مشهور
اولمشدر (ولادتتری هجرت نبویه آنک ایکی یوز و اوتوز برنجی یا خود ایکنجی
سنه سنده واقع اولمشدر) و آنحالری دخی بنه هجرت آنک ایکی یوز و اتمشجی

(سنه سی)

سنه سی بغداد جوارنده سرم زای دیدکری محله واقع اولغله والد ماجدلی
امام علی نقی حضرت تری نیک باننده دفن اولمشدر و والدله لری جاریه در
واسعی دخی سوسندر دیشدر (مولانا جامی قدس سره السامی شواهد
النبوه نام گانده) و ویرا کرامات بسیارست و خوارق عادات بی شمارست
بیورمشدر * جمله کراماتندن برایی بودر که محمد بن علی نام کیسه سنه
دیشدر که معیشت دنیا بزم اوزر بزمه غایت طار اولدی پدرم بکا دیدیکه
بو مضایقه بی چکمکدن امام حسن العسکری حضرت تری بنه کیدوب افاده حال
ایدهلم ز بر اجود و سماحت و کرم ایله موصوفدر بن دخی پدریم دیدمکه
یاسنک حضرت امام ایله الفتک وارمیدر پدرم دخی دیدیکه شخصی دخی
کورمشم لکن کریمک کرمنه آشنالق لازم دکدر بعده بوله روان اولتیق
کیدر ایکن اثنای راهده پدرم دیدیکه بکا حضرت امام بش یوز درهم
ویرسن ایکی یوز درهمه لباس اشترا ایدهیم و ایکی یوز درهمه دخی نان ایچون
دقیق اشترا ایدهیم و یوز درهمی دخی مصارف سائر به خرج ایدهیم بن
دخی دیدمکه بکا او چیوز درهم ویرسه کفایت ایدر یوز درهمه جامه
لورم و یوز درهمی مصرف ایدهیم و یوز درهمه دخی برمر کب اشترا
ایدهیم و آنکله کوهستان جاننده کیدهیم دیدم چونکه حضرت امامک
خانه سی پیشگاهنه کلدک غلامی طشره کلوب دیدیکه علی بن ابراهیم و اوغلو
محمد سزر دکلی سکر بزر دخی نعم دیدک ایچرو کلکز دیدی حضور حضرت
امامه داخل اولتیق سلام و تحیت و تعظیم ایلدک بیوردیلر که (ای علی بن
ابراهیم ترا ازماچه باز داشت که تا این وقت به پیش مانیامدی پدر من گفت
ای سیدی شرم میداشتم که باین حال پیش توآیم) چونکه بر مقدار مکالمه
اولندی رخصت الوب حضورندن طشره چیقدی غلام بزم عقبرده کلدی
و بر کیسه پدرمه و بردی و دیدیکه بو کیسه ده بش یوز درهم واردر ایکی
یوز درهم لباس ایچون و ایکی یوز درهم دقیق بهاسی ایچون و یوز درهمی
دخی مصارف سائر ایچوندر بعده بر کیسه دخی بکا و بردی و دیدیکه
بو کیسه ده او چیوز درهم واردر یوز درهمی جامه بهادر و یوز درهمی دخی
نفقه سائر ایچوندر و یوز درهمی دخی خر بهاسی ایچوندر لکن کوهستانه

کتیوب فلان محله کیده سن امر بویه در دیدی او اشارت اولتان محله
 کتدم او کونده نم آیه بیک التون واصل اولدی واوراده برخانه اش ترا
 ایلدم و مکان طوتم دیه رک محمد بن علی بن ابراهیم بوجهله نقل و بیان
 ایلدی * وینه جله کراماتندن بریسی دخی بودر که برکسته کلوب
 فقرندن شکایت ایلدی مبارک الله بر قیچی واریش زمین انکله فامشله
 ویش بوزالتونه موازی اولور سبیکه زر بردن اخراج بیورب اوقیره هدیه
 ایتشله بوحالی بویه اوقیره نقل و بیان ایلدی * وینه جله کراماتندن
 بریسی دخی بودر که برغیری کیمسه سولشدر که بن زندانده محبوس ایدم
 زندانک طارافتندن و قیدک آغرافندن عاجز اولوب امام حسن حضرتلرینه
 برورقه ابله شکایت ایلدم و مراد ایلدم که فقرندن دخی شکایت نحر بر ایدم
 لیکن جیم مانع اولدی ای ترک ایتش ایدم بکا جواب نحر بر بیورمشله که
 اونده اولان نمازی خانه کرده ادا ایدر سکر فی الواقع اوانده بنی آزاد ایلدیلر
 و صلات آتیه بی خانه مزه کلوب انده ادا ایلدک و زندانده مکث ایتدک
 ناکاه کوردم که طرف شریفلرندن بر قاصد کلدی و بکا هدیه اوله رق
 امام حسن حضرتلرندن بوزالتون کتوردی و برتد کره نحر بر بیورمشله که
 (هر وقت که ترا حاجتی باشد ان را طلب کن و شرم مدار که
 هر چه طلب کنی از ما بان خواهی رسید ان شاء الله تعالی)
 (وینه کراماتندن بریسی بودر که برغیری کیمسه نقل ایتشدر اوله
 دیه رک که بن امام حسن حضرتلرینه بررقعه یازدم و برمسئله مشکله
 اورقه ده کتدولرندن سؤال ایلدم و دیلدم که جای محرقه ک علاچندن
 دخی سؤال ایدم لیکن اندن سؤالی فراموش ایتدکله نحر بر ایدم مدم
 بکا جواب یازمشله که (جواب مسئله تو اینست و میخواستی که از جانیز
 بریسی و فراموش کردی این آیت را که یا ناکونی بردا و سلاما علی ابراهیم
 بر باره کاغد بنویس و برکردن محموم یاوین) بن دخی انجیلین ایلدم او محموم
 شفا بولدی * وینه جله کراماتندن بریسی دخی بودر که بر شخص
 آخر نقل ایتشدر حضرت امام همامه بررقعه یازدم و اورقه ده مشکونه
 دیلدر و مراد الهی نه در دیوس سؤال ایلدم وینه یازدم که عیالم حامله در

خبردا کزی نیاز ایدم که سلامت ابله دتیابه کله و نامنی دخی کتدیله
 وضع بیوره جواب یازمشله که (مشکوای قلب محمدست صلی الله علیه وسلم
 و از حال خاتون و فرزند هیچ ننوشت و آخر کتاب این بود که عظم الله
 اجرک و اخلف علیک خاتون من فرزند زاده مرده و بعد از ان حامله شد
 و پسری آورد زنده) (حضرت امام همام عظم الله اجرک کلامیه و لدک
 مرده طوغسته اشارت بیورمشله) (وینه و اخلف علیک بیورمسی ابله
 بو ولدن صکره دتیابه زنده اوله رق برولد کلمسته اشارت بیورمشله
 رضی الله عنه وارضاه)

بستم بکا هواره تن طفل روحرا

اخیر راه مقدم مهدی کنم قدا

طفل روحی بشک کبی ننه باغلدیم و حبس ایلدم انجام کارده امام محمد
 المهدی حضرتلرینک کلمه کتدن ایچون قدا ایدرم (یعنی روحی بدتمده
 صفلدیم و حبس ایلدیکم جانی سود یکدن دکلدر بلیکه بر دوستک
 قدومندن ایچون قربان ذبح ایتدکری کبی بن دخی آنک قدومنه فدای
 جان ایده جکم آندن ایچوندر دیلدر) (کاهواره و کاهواره بشکه دیرلر
 (مقدم مصدر می اوله رق کلمه معناسنه در قدوم کبی ننه که عرب
 زم خوش کلدک دیلدیکمز برده خبر مقدم دیرلر (معلوم اوله که ائمه اثنی
 عشر دن اون ایکنجی امام محمد المهدی حضرتلر بدر اسم شریفلری
 محمد در ولقب شریفلری مهدی و حجت وینه قائم و منتظر و صاحب الزمان
 القاب شریفلر بدر) و کتیه شریفلری ابو القاسمدر که اشارت الهیه ابله
 و اشارت رسول کبریا ابله وضع اولمشدر (رزیرا بر کیمسه ابو القاسم ابله
 مکنی اوله من فقط امام مهدی حضرتلرینه کتیه اولمشدر) (حاصلی کرک
 انمی و کرک کتیه سی (فخر عالم محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم)
 افندیمرک اسم شریفنه و کتیه شریفنه سنه موافق در (ولادتلری هجرت
 محمدیه نک بر روایتده ایکیوز الی سکرنجی سنه سی رمضان شریفنک اون
 اوچنجی کونی یا خود یکر می اوچنجی کیمه سی سرمن رای دینلن

محل که جدا مجدی امام نقی حضرت تهرینه و بعده والد ماجدی امام حسن
العسکری حضرت تهرینه مدفن اولان محلد را آوراده وقوع بولشد ر
(و بعض روایتده هجرتك الى بشنجی سنه سی شعبان شریفك اون بشنجی
کیجه سی بنه او موضعه واقع اولشد حاصلی مولدانه اختلاف اولوب
آنچق اختلاف سنه ولادت لریده در (والد ماجدی دخی امام حسن
العسکری حضرت تهرید رضی الله تعالی عنهما * ای طالب پدکه امام
مهدی کلچکه تولد اید جکدر قوی مر جو حدر اشته قول راجع واضح
بو بیان اولشان قولدر تحریر اولنه جق وقایع دخی معلومک اولور
انشاء الله تعالی (امام حسن العسکری رضی الله تعالی عنک عمه لی
حکیمه رضی الله تعالی عنها والده مر دن منقولدر که بر کون امام حسن
رضی الله عنه که برادر زاد مدراتک خانه سنه وارمش ایدم بیوردیکه (ای
عمه امشب دزخانه ما باش که خدای تعالی مارا خلقی خواهد داد) (بندخی
دیدمکه بو ولد کیمدن اولسه کر کدر زیر اعیالک اولان نرجس ده اثر جل
کور میورم جوابنده بیوردیلر که (ای عمه مثل نرجس همچو مثل ام موسی
است علیه السلام که جل وی جز وقت ولادت ظاهر نخواهد شد) حکیمه
بیوردیلر که بندخی او کیجه برادر زاده مک خانه سنه بیتوت ایدم چونکه
نصف لیل اولدی قالقتم وصلوة تهجدی ادا ایتدم و نرجس دخی تهجدی
ادا ایلدی (بوند نصکره نفسیده دیدمکه طلوع فجر قریب اولدی اول
سنه بی که برادر زادم امام حسن سوبلدی اونسنه ظاهر اولدی ناکاه
امام حسن اولدی یغی مقامندن آواز ایلدیکه (ای عمه تعجبیل مکن) بندخی
نرجسک اولدیغی حجره به عزم ایتدم اثنای زاده نرجسه راست کلدیم که
اندامنه دتره مک دوشمش همان در عقب نرجسی طوتم و قوجاغمه آکدم
ودخی منوره اخلاصی و منوره قدری و آیت الکرسی اوقیوب مسح
ایلدیم (وازشکم وی آواز آمد که هر چند من خواندم فرزند وی نبر بخواند)
(بوند نصکره حکیمه بیوردیلر که کوردم که درون خانه روشن اولدی
وانوار ایل طولدی ناکاه کوزدمکه نرجس طوغرمش و برولد زمین اوزرینه
کلیش و منجده به دوشمش بندخی بدن اغوشمه آکدم والدی امام حسن

رضی الله عنه بوحاله واقف اولوب حجره سندن آواز و پردیکه (ای عمه
فرزند مرا پیش من از پیش وی بردم و برادر کنار خود نشاند و زبان
در دهان وی کرد) یعنی ای عمه بنم او غلومی بنم او که کتور بندخی
والدینک او کنه ایتدم او ولدی کند و قوجاغنه اقعاد ایلدی ولسانی آنک
آغزینه ایلدی و بیودیکه (سخن کوی ای فرزند من باذن الله تعالی گفت
بسم الله الرحمن الرحیم و نرید ان نمن علی الذین استضعفوا فی الارض
ونجعلهم ائمة و نجعلهم الوارثین) ای بنم او غل حق تعالی نک اذن و تبشیری
ایله سوز سوبله محمد المهدی حضرت تهری دخی بسم الله الرحمن الرحیم
دیددی و بو آیت جلیله بی تلاوت ایلدی معناسی برده ضعیف اولان
کسنه لک اوزرینه بن عظیم الشان احسان مراد ایدرم دخی آنلری
مقسدا قیلارم و دخی آنلری ظلمه نک ملکته و مائنه وارث قیلارم و ظلمه
اوزرینه آنلری غالب ایدوب ظلمه نک املاک و اموالی آنلره اعطا ایدرم
دیمکدر روی ارضه ضعیف اولانلردن مراد انبیاء عظام علیهم السلام
و اولیاء کرام قدس الله اسرارهم حضرت تهریدر (بو آیت کریمه بی محمد
المهدی حضرت تهرینک تلاوتدن مراد شریفلری کشدولرینک امام حق
اولوب روی زمین وارث اوله جغنی عمه سنه و والده سنه اشعار و تبشیر در
(بنه حکیمه حضرت تهری بیوردر که (بعد زان دیدمکه مرغان سبز مارا فرو
گرفتند ابو محمد رضی الله تعالی عنه یکی ازان مرغان را بخواند و گفت
خذه فا حفظه حتی یاذن الله فیه فان الله بالغ امره) (یعنی امام حسن
او قوشلردن برینی یانسه دعوت ایتدی و دیدیکه بو فرزند مکرمی اخذ
ایله و حفظ ایله بونک حقنده جناب کبریا اذن و یرمک و جمله به غالب قلیق
غایتنه کلچکه تحقیق الله تعالی کند و امرینه بالغ و ادراک ایدمچیدر (یعنی
امرینک حکمنی اجرا به قادر در دیمکدر (از ابو محمد رضی الله عنه
پرسیدم که این مرغ که بود و این مرغان ذکر کیانند فرمود که آن جبریل
و دیگران ملائکه رحمتند (یعنی امام حسن حضرت تهرندن سؤال ایدم که
بو قوش کیمدر و او آخر قوشلر کیملردر جوابنده بیوردیکه بو قوش جبرائیلدر
و غیر قوشلر دخی ملائکه رحمتدر (بوند نصکره امام حسن بیوردیلر که

یا جمعه کتور ولدی مادرینه وبر (کی تفر عینها ولا تحزن ولتعلم ان وعد الله حق ولکن اکثرهم لا یعلمون) بندخی امر لری اوزره اوفرزند مکر می مادرینه تسلیم ایلدم (وینته عمه مکر می لری حکیمه رضی الله عنهما والده من بیورر که) وچون متولد شد ناف زده بود و خنده کرده و بر ذراع ایمن وی مکتوب بود که جاء الحق وزهق الباطل ان الباطل کان زهوقا) رضی الله عنه (وبرغیری کیمسنددن منقولدر که چونکه امام محمد المهدی متولد اولدی ایکی دیزی اوزرینه اوزردی و دخی سبابه سنی ایمان جابینه رفع ایتدی بعده کندویه عطسه کلدی و دیدیکه الحمد لله رب العالمین (وبرغیری کیمسنددن دخی منقولدر که او شخص دیمشدر بر کون امام حسن العسکری رضی الله عنه حضرت تلیرتک حضورینه داخل اولدم و دیدیمکه یا ابن رسول الله سند نصره خلیفه و امام کیمدر همان قاقوب حرمنه داخل اولوب دوشی اوزرینه بر طفل صغیر طوتمش اولدیغی حالده طشره کلدی کویا ماه بدر درونی اوج یاشنده ایدی صکره بیوردیکه ای فلان اگر سن نزد خداده کرامی و مقبول اولیایدک بوولدی سکا کوستر من ایدم اشته خلیفه و امام حق بودر و بونک نامی رسول الله صلی الله علیه وسلمک نام شر بیفیدر و کینه سی دخی ابو القاسمدر (هو الذی یملأ الارض قسطا کما ملئت جورا وظلما) (وبرغیری کیمسنددن منقولدر که دیمشدر بر کون امام حسن العسکری رضی الله عنه حضرت تلیرتک زیارتنه کلدیم و جانب بمیننده برخانه و حجره کوردم او خانه نک قیوسی اوزرینه بر پرده اصلمشدر دیدیمکه (یا سیدی صاحب این امر بعد ازین که خواهد بود) یعنی خلافتک صاحبی سمندن صکره کیم اولق استر بیوردیلر که شو پرده بی قالدیر بن دخی پرده بی قالدردم بر طفل صغیر کال طهارت ایلله متصف اولهرق طشره کلدی صاغ یکاغی اوزرنده برخال سیاه واردر و صاحب لری دخی صالیورهش امام حسن حضرت تلیرتک قوچاغی اوزرینه کلوب اوتوردی امام حسن بیوردیلر اشته امام و صاحب وقت بونلدر (بوندن صکره امام حسنک قوچاغنندن قالدیدی امام حسن دخی بیوردیلر که (یا بنی) ادخل الی الوقت المعلوم مخدوم مکر) دخی او خانه به داخل اولدی و بن کا نظر ایدر ایدم بوندن صکره امام حسن بکایوردی که

(برخیز)

(برخیز و بین که در خانه کیست بخانه در آمدم و هیچ کس راندیدم) یعنی قاق و کور که خانه ده کیم واردر بن دخی خانه نک ایچنسه داخل اولدم کوردمکه کیمسنددن منقولدر انجیق الله تعالی حضرت لری بیورر که قنده کتمشدر (وینته بر آخر کیمسنددن منقولدر که دیمشدر معتصد نام حریف که بغداد والیسی ایدی بنی ایکی کیمسنددن ایلله طلب ایلدی حضورینه داخل اولدق دیدیکه حسن بن علی سرمن رأی ده فوت اولمشدر تبر کید کر و انک خانه سنی جست و جواید کر و حسن بن علی نک پسرینی بکا الوب کتور کر بر دخی امریله کتدک و انک سراینه داخل اولدق بر سرای ایدی که غایت کوزل و پاک و جدید کویا عمارتی هنوز تمام اولمش و درون سرایده بر حجره کوردک که قیوسنده پرده اصلمشدر پرده بی قالدردق و او خانه ده بر سرداب کوردک و او سردابه داخل اولدق و او سردابک نه یابینده صونک یوزی اوزرینه فرش اولمش بر حصیر واردر و او حصیرک اوزرنده بر کیمسنددن نماز قیلر غایت صورتی دلبر بذات ایدی و بزه اصلا التفات ایتدی و نمازینه دخی خلل وزیان کلدی و ایکی نفر دن بر بسی که والی بکا رفیق ایتش ایدی بزی سبقت ایلدی و استدیکه و اوروب امام محمد المهدی حضرت لری بنی اخذ ایده و ملکه کتوره و ملکن عطیه اله و عننده خدمت ایتش اوله ناکاه صویه غرق اولدی و صوده مضطرب اولدی اول وقتهدک که بن الله یابشوب خلاص ایلدم بوندن صکره اوغیری نفرا سندیکه ایلر و کیده او دخی صویه باتوب از قالدیکه غرق اوله انک دخی الله یابشدم وانی دخی خلاص ایلدم و بن حیران قالدیم (بوندن صکره دیدیمکه ای صاحب خانه از خدای تعالی واز تو عذر میخواهم از آنچه کردم بخدای تعالی باز کشتیم هر چند کفتم عن هیچ التفات نکرد باز کشتیم و پیش معتصد رفیقتم و قصه را باز کفتم گفت این سر را پوشیده دارید و الا بفرمایم که شمارا کردن زنند) کلهم من شواهد النبوة لمولانا جایی قدس سره (تاریخ جنایده مذکوردر که والد ما جد لری امام حسن العسکری ارتحال دار بقا ایتد کده امام محمد المهدی بش یاشنده ایتش و اختفالی قول اصح اوزره ایکی یوز التمش التی سنده سنده واقع اولمشدر و لاد تلی ایکی یوز الی بش تاریخنده اولدیغی

صورتده اون بریاشنده یا خود الی سکر تار بخنده اولدیغی صورتده سکر
باشنده اولمش اولور لکن کتاب شواهدده مصرح اولانه کوره والدماجدرینک
زمانده اختفایبور دیار واختفا زمانده سن شریفی نه مقداری اولدیغی
بیان بیورلمشدر احتمال که بنه جنایتنک بیان ایلدیکی باشده اوله (معاوم اوله که
والدماجدری حسن العسکر حضرتلری امام محمد المهدی نک ولادتلری
اختفایدر ایدی ومخدوملری بنی بر فرده کوسستمز ایدی وحجره دن طشره
چقصارمن ایدی مکر که غایتله محب صادق اوله انلردن اختفایتمز ایدی
کویا وادی بوق کی خلقه کندوبی بویله بیلدرمش ایدی ولیکن بعض
حسودلتر فرس ابتدیرووالی به اوغلی اولدیغی غزایتدیله بنابرین حکمت
الهییه اقتضایلدی که وقت معلومه دک تختی اوله (اگر دینلورسه که الان
حیاتده ایسه بوقدر عمر نیجه اولور عیسی علیه السلامک الآن سماده حیاتده
اولدیغی وموت کورمدیکی متفق علیه در امام محمد المهدی حضرتلری بنه
دخی اویلمه عمر ویرمه که الله تعالی قادر در دیو جواب ویریلور وبنه دجال
الآن حیاتده در وطوفان نوح وقتنه ادراک ایتشدیر بویله الوهیت دعواسی
ایده جک کافره عمر ویریلوب شر ایچون حفظ اولونجه خیر الناس اولان
حضرت محمد المهدیه عدل واحقاق حق ایچون عمر ویرلمک وعالم غیبده
حفظ اولونق عقلدن مستبعد کادر (بوندن صکره امام المهدی حضرتلری نک
وجودینه وآخر زمانده خروجنه دلالت ایده جک بعض احادیث شریفه
ذکر ایدهلم * عن ابی سعید الخدری رضی الله تعالی عنه انه قال سمعت
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم یقول المهدی منی اجلی الجیهة اقنی
الانف بملأ الارض قسطا وعدلا كما ملئت جورا وظلما) (وعن ام سلمة رضی الله
عنها انها قالت سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول المهدی من عترتی
من ولد فاطمة) (وعن ابی سعید الخدری رضی الله عنه انه قال قال رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم فی مرضه الذی توفی فیہ لابنة فاطمة فی جملة ما قال
یا فاطمة انا اهل بیت اعطینا ست خصال لم یعطها احد من الاولین ولا یدرکها
احد من الاخرین وهی ان نبینا خیر الانبیاء وهو ابوک ووصینا خیر الاوصیاء
وهو بعلمک وشهیدنا خیر الشهداء وهو حجة عم ابیک ومناسبتا هذه الامة

(وهی)

وهما ابنک ومنا مهدی الامة الذی یصلی خلفه عیسی ثم ضرب صلی الله
علیه وسلم علی منکب الحسین وقال من هذا مهدی هذه الامة (قال سعید بن
جبر فی تفسیر قوله تعالی (لیظهره علی الدین کاه) هو المهدی من ولد فاطمة)
(وعن عبد الله بن عمر انه قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
یخرج المهدی وعلی رأسه عمامة فیها ملک ینادی هذا المهدی خلیفة الله
فاتبعوه) (وعن ابی سعید الخدری عن النبی علیه السلام ینعم امتی فی زمن
المهدی نعمة لم یتعموها مثلها قط ترسل السماء علیهم مدرارا ولا تدع الارض
شیئا من نباتها الا خرجه) (وعن ابن عباس عن النبی علیه السلام المهدی
طاوس اهل الجنة) (وعن محمد بن سیرین قبل له المهدی حیرام ابوبکر وعمر قال
هو خیر منهما) (وعن ابی هريرة عن النبی علیه السلام انه قال لا تقوم الساعة
حتى یملک رجل من اهل بدی بقیع القسطنطنیة والصین وجبال الدیم
ولولم یبق الا یوم اطول الله تعالی ذلک الیوم حتی یقتحمها) هذا سیاق الحافظ
ابی نعیم (قال صاحب الفتوحات المکیة فی ذکر المهدی فی کتابه انه یکون
معه ثلثمائة وستون رجلا من رجال الله الکاملین وهذه الخلیفة یکون منی عترة
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم من ولد فاطمة رضی الله تعالی عنها اسمها
اسم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم وکنیته کنیة جده حسن بن علی
یبایع بین الرکن والمقام یبایعه العارفون بالله من اهل الحقایق وینصرونه
هم الوزراء یحملون ائصال المملکة وبعینونه علی ما قلده الله تعالی وهذا
الخلیفة بفهم منطق الحیوان ویسری عدله فی الانس والجان

از امت شمایم یا ایها الامام

داند خرقه بوش خودم یا ولی العبا

بن سرتک امتکز دنم ای هر بر امام بنی کندی درویشکزیلکز ای الو العبا
اولان ذات شریفلر) الامام لفظنده اولان لام تعریف استغراق
ایچون اولمغله ائمة اثنی عشر دن هر بر امامه ناظمک نداسی شاملدر (یا ولی العبا
لفظی دخی بوکاقر بنه در) الو العبا امام علی وحضرت فاطمه وحضرت امام
حسن وحضرت امام حسین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلری بدر

(ولكن بو مقامه ائنه اثنى عشر ك مجموعى مراد اولنور تعظيم ايچون
جمله سنه الوالعبا تعبير يورديلر (خرقه پوش درویش و فقير ديمكه
اصطلاح اولمشدر

❦ بيچاره ام غريم وروى دلى كه نيست ❦
❦ روى بهيج باب مر اجز در شما ❦

بن بيچاره يم غريم و سزدن روى دل و التفات استرم (زيرا سرك بابكردن غيرى
هيچ رقبوده بكالتفات و روى دل بو قدر (زيرا غريب و بيچاره به التفات ناسك
عادتى دكلدر انجق غريبه التفات سرك باب شريفكرده اولور (وروى دلى تركينده
خواهم كله سى مقدر اولق اوزره شرح اولندى (ويته كه لفظى مقدر اولان
خواهم كله سنه تعجيل ايچوندر (روى دل تركيب اضافيسى التفات معنا سنه
اصطلاح اولمشدر

❦ افتاده و شكسته دل ولاغرى چومن ❦
❦ پيدا نشد بسلسله نقش بوريا ❦

بنم كى پردوشمش و شكسته دل وضعيف حصير نقشى سلسله سنده ظاهر
اولدى زيرا بن حصيرك تلندن ضعيف و شكسته دل و افتاده اولديغم
ظاهر در

❦ شوكت خوش شو كه زبان محرم تونست ❦
❦ بكشازبان دل كه گنى عرض مدعا ❦

اي شوكت بو قدر معارف سويلدك شمدن صكره سكوت ايله زيرا لسان
سك محرمك دكلدر وسنك احواله وقوفى بو قدر بلكه كوكل لساننى
وزبان حالى آج كه مر ادنى عرض ايله سنن زيرا زبان حال سنك احواله
واققدرلر انكاه مر ادنى عرض ايله ديمك استرم مدعا مراد و مطلوبه دينور

❦ عاشق كره بخلوت معشوق ميبرد ❦
❦ عرض نياز را بنموشي كند ادا ❦

كورمن ميسك عاشق كه معشوقنك خلوتخانه سنه بول ايلتر كند و عرض

(نيازنى)

نيسانى سكوت ايديجيك ايله ادا ايدر و زبان قال ايله عرض نياز ايتن
وهم بن ادبك اولور اولياء كرامدن چوق كسنه ابراهيم عليه السلام
سيرت حسنه سنه اتباع ايدرك دعا و منا جاتى ترك ايدوب لسان دل و زبان
حال ايله نياز مند اولديلر

❦ وقت كرسنه هاى عروس سخن گذشت ❦
❦ ديكر بلند شد ز دست ابروى دعا ❦

سخن عروسنك جلوه لر ينك وقت و مازنى بكدى زيرا قصيده مر انجام
پد يرا اولدى غير فاش كى اولان ايكي الدن بنم دمام بلند اولدى يعنى عالم
بالايه صعود ايتدى و خير اجابته واصل اولدى ديمكدر لالر بر مقلر مساوى
اولمغله ابرويه مشابهه در فتأمل

❦ تا از نسيم حادثه و آفت خزان ❦
❦ باشد بياغ و بزم كل و شمع رافنا ❦

بو بيت ايله دعايه شروع ايدوب بيوررلر كه مادامكه نسيم حادثه دن
و خزانك آفتدن باغده و كل بزمنده ضرر و زيان موجود اولور و شمع دانه
ياشمش شمع ايچون فنا و محو اولق اولور (بواحوال بو مانده موجود اولدقچه
يعنى دنيا طور دقچه و روز قيامت قائم اولدقچه (بيت آتیه مر هوندر

❦ باغ مخالفان ترا تا بصبح حشر ❦
❦ بادا چراغ مر دمك ديده فنا ❦

اي ممدو حزن اولان امام رضا سنك مخالف لر ينك و ضد لر ينك باغى و جمعيت
كاهلرى حشر ك صبا حنسه دك فنانك كوز ينك چراغ كى اولان بيكي
اولسون (يعنى محو اولسون و اعدانك مجمعى پريشان اولسون و دشمنلرك
قهر اولسون ديمكدر عبارتدر (اشبو قصيده مباركه بو بيت ايله تمام
اولمشدر و عدد اياتى يوزاون بر در ❦ القصيدة الثانية ايضا للامام على
الرضارضى الله عنه ❦

❦ آشيانه از دم آتش زكستان رفته ❦
❦ كردم از برك سفر بال ز بستان رفته ❦

(۱۲) بن بع

خانمائی پریشان ایتدم و دنیا دن کتدم یعنی راه حقه سالک اولدم و درویش
اولدم دیمک استر (آشیان قوش یوه سینه دیرل بونده خانمان مراد اولنور
(وکلستاندن دخی دنیا مراد در خانمائی اشیان ایله و دنیا بی کلستان ایله
تعبیردن ناظم ماهرک مرادی کندور بی بلبله تشبیه ایتکدر حقا که
بو تشبیه ده خلاف و دروغی بوقدر (کانه سوال اولندیکه کلستان عالمدن
نه کونه راه حقه سفر ایتدک مصرع ثانی ایله اگا جواب بیوررلر که برک
سفر دن قنات ایلدم بلبل کبی بستان جهانندن کتدم (برک سفر یولجیلرک
ذخیره سنه اصطلاح اولمشدر (و برک دخی معنای لغو یسنده قنات اولغه
قابلدر بنابرین برک سفر دن قنات یاپدیلر (حاصل کلام کلستان عالمده بن
بر بلبل ایدم بکا فتور کلدی و اهل دنیا لادن نفرت حاصل اولدی و رجه
وصلته متشوق اولدم و مال و املاکی و خانمائی ترک ایتدم ایولک برک سفری
اولان ذکر الهی و طاعت و عبادتی کندیمه قنات و اوچغه آت ایدرک
بستان جهانندن بالکلیه قطع علاقه ایلدم (بیوررلر بعض نسخه ده مصرع
ثانی کردم از بر سفر بال زبستان رفتم واقع اولمشدر (یعنی کندی عندمدن
کوکل سفری ایتدم بو وجهله بستان عالمدن کتدم دیمک اولور (بربانک
فتحه عتد دیمکدر (بال دخی کوکل معناسنه در و عنددن سفرک معناسی
بتون بتونه وجوددن یکمکدن عبارتدر (معلوم اوله که ایکی نسخه به کوره
اولان سفری دخی سفر معنویدر که صوفیه اگا سفر در وطن تعبیر ایدرلر

شور سود ایلد کوچه تحقیق شد

تادر دل زره چاک کر بیان رفتم

سودای عشقک پریشانلخی بکا حقیقت محله سنه دلیل اولدی بن دخی
یقه مک برتخی بولندن شور سودانک دلائله کوکل قیوسنه دیک کتدم
(شور فتنه و قار بشفلق معناسنه در طوز اوو آجی نسینه دخی دیرلر (کوچه
کله سنه اولان چه ادات تصغیردر و کویدن مخفف اوله رق محله معناسنه در
(بلد بانک و لامک قجهر یله دلیل و اثر معناسنه در تحقیق بو مقامده حقیقت
دیمکدر (تا انتها غایت ایچون در (و در دخی قیویه دینور (چاک کر بیان

(یقه نک)

یقه نک برتغه دیرلر (یعنی عشق بنی محله حقیقت دلالت ایتکله بن دخی مر اقبه
و تفکر بولندن دیار قلبه دیک سفر ایدوب کوکلده اولان کوی تحقیقه
وصلت ایلدم دیمکدر

بارمن بود چو شبشم نکه اب شده

سوی دکانجه خورشید درخشان رفتم

شبم کبی اب اولش و صاف اولش ذاتم و وجودم بویه ایکن بکا بر عظیم
بوک و بار ایدی و طاشیقیدن مضطرب اولدم ایدی بنابرین خورشید
تابانک دکانجی طرفنه کتدم و شبم کبی وجود افتاده به ملحق اوله رق
بار کران وجوددن خلاص اولدم خلاصه کلام وجودیمی وجود حقده
قانی ایلدم و وار لادن قور تلدم و فانی محضه ایردم دیمک استر (نکه نونک
کسر یله نظر معناسنه در بو مقامده ذات و وجود مراد اولنور

همت ای زاهد ورنده که نلغزد پام

شیشه می به بغل سسنگ بدامان رفتم

چونکه راه خدایه کتمک و درویش اولقی اصعب اموردن اولدی ایسه
و بعض ذواتدن استمداد و طلب همت مقتضی اولدی ایسه اصحاب همتدن
توجه درون طلب ایدرک بیوررلر که (ای زاهد ایله متصف اولان ذات لروای
عاشق بکا همت ایدیکز که راه حقده ایانم قایمسون و دوشیمه بم زبرا
می شیشه سی قولتغومده و طاش اتکیده اولدیغی حالده کتدم اگر ایانم قیار
ایسه شیشه می شکست اولور (بیتدن مراد راه حقک صوفی بنی بیاندر راه
حقده ایاق قایمقیدن مراد الحاد و زندقه به ابتلا در نعوذ بالله تعالی

اسمان برد بیک وعده پوچم از جا

جوش زد موج سزایی و به عمان رفتم

فلک بنی بر اصلی یوق وعده ایله برمدن ایلندی یعنی اهل دنیا اولقی و اهل
دنیا اولقی ابودر دیرک فلک بنی الداتدی و سزایه منسوب اولان موج
اونمده جوش اوردی (یعنی دنیا توجه ایلدی لکن بن التفات ایتوب بحر
عمان حقیقت کتدم و طریق عشقی دنیا مانک و جاهنک اوزرینه ترجیح

ایلام دیمک اولور (اشته الله تعالى نك عصمت ايتديكي ذوات كرام بويله
اولور وهر نقد رزن دنيا تزين ايلسه رغبت ايتن (عنان عينك ضيله بحر
محيطه تعبير اولور) سراب چولرده دريا كي بولچيلرك اوننده كورينور
اوايسه خيال محضدر دريادكلدر (دنيايي اولياي كرام ساده نمائيش
اولديغندن سرابه تشبيه ايدرلر نه كه قرآن كريمده اعمال كفار سرابه
تشبيه النمشدر

هيج جاوقت سفر كس بودا غم نرسيد

كافر از كعبه واز دير مسلمان رقتم

اويله عجله ايله سفر وقتي كندم كه دوستلرمندن برفرد بكا الله تعالى سلامت
و برسون ديمكه ايرشمدى كعبه دن كافر و كنيسه دن مؤمن اوله رق راه عشقه
كندم يعنى برخيلي مدت اصحاب ربا ايله جامعه نماز ايلدم و معتكف
اولدم بعده سائق تقدير بنى مرشد كمالك استانه سنه سوق ايدوب و انده
شرك خفي اولان زباني دخی ترك ايدوب مؤمن مخلص اولدم و مرشد مك
هميشه اثار جذبه الهيه بنده نم ايان اولدى و راه عشقه سفره ميل كلي
حاصل اولغله اورادن مسلمان اولديغم حاليده راد عشق خدايه كندم
ديمك استه (بوصورته كعبه دن مراد مساجد و ديردن مرشد كمالك
خانقاهي اولمش اولور زيرا حجاز صورته حقيقت سويلنلر مرشد عارف
باللهك مقامني كاه دير ايله و كاه مبخانه ايله تعبير ايدرلر) دير كنيسه
معنا سنه در

كف افسوس درين ره بودم برك سفر

ميز نم دست بسر بين بچه سامان رقتم

راه عشق لذتي الدقه نيچون بو وقتنه دك بويوله كندم و عرومي
هيا ايتدم حيف صد حيف در كه ايمى تحريك ايدرايدم اشتها و كف افسوس
راه عشقه بكارك سفر وزاده اولدى و كال تحسرمندن كف افسوسني
باشم اوررم باقي نم حاليه كه نه عجب نظام حال ايله راه عشقه سفر ايتدم
ديمك اولور زاده راهي رك (سفر عنوانيله تعبير بيور ديلر كه رك مشابيهت

(صور)

صوريه سي جهتيه كفه مناسب اولور زيرا برك كف كيدر (سامان انتظام
احواله تعبير اولور اكر چه بو حال ايله راه عشقه سفر ظاهرده پريشانلقدر
لكن بويوله اهواه ايدرك كتمك كثر فيض خدايه سبب اولغله عيني سامان
و نظام حال اولور

كس خبردار نشد زامدن و رقتن من

سر بچيب امدم و بای بدامان رقتم

بر كيمسه بنم كلكل كمندن و كتمك كمندن اكا، و خبردار اولدى زيراباش يقده
اوله رق، مراقبه طريقتن كندم و كيدر ايكن اياق التسه اوله رق كندم
يعنى گلستان حقيقته و بوستان معرفته كتمك كم سفر در وطن و سيره منوي ايله
اولديغندن و بنه عودتم مراقبه ايله اولوب و كلكده مراقبه دن فارغ
اولديغندن كنديكيمي و كلكدكيمي اهل ظاهر دن بر كيمسه اكلدي ديمك اولور
في الواقع اهل الله مثلاً اوج ساعت و دخی زياده سر بچيب مراقبه اولور
او حالده مثلاً افلا كه عروج ايدر و كيدر و بنه كلور بعده مكه يه كيدر
و طواف ايدر و بنه طواف دن فارغ اولور مكه دن عودت بعده لي مع الله
وقت منزلته كيدر و محو كلي ايله احوالوب مظهر تجلي جمال الهي اولور
او مقام تجليدن كيرو كلور بنه مراقبه دن فارغ اولماز بو جهتمدن انك
كنديكندن و كيرو كلديكندن برفرد واقف اوله ما ز اوليايه بواحوال
بعيد دكلدر ايتان وانكار ايمه

شمع سان اباي مر اقوت رفتار نبود

بسكه از باي نشستم ز شبستان رقتم

شمع كي بنم اياغمك يور يمه قوتي يوق ايدى نه كه كوز رسن شمع مجاسده
دائما قرار ايدر و لكن سير معنوي سي و سفر در وطني وارد رز پراظمت شبدن
روشنلكه سفر ايدوب مستغرق انوار اولمشدر بند خي شمع كي حر كت
صوريه يي ترك ايدوب اولق در اياقندن اوتوردم و فارغ اولدم مكه ظلمتن
سير معنوي ايله شمع كي كندم و خلاص اولدم اشتها بويله بنم كي درويش
و خلوت نشين اولوب سفر در وطن ايدنلر شبستان دن قور تلوب مستغرق

انوار احديث اولور ديمكدر (شبستان كچه به وظلمه ديرل (سان دخي اادات
تشبيهدر بسكه اولقدر كه ديمكدر كثر معناسني افاده ايدر

سرزاده ونكاهي زدل و ديدنه من

اه در سینه و نظاده بتركان رقتم

كوكلدن براه و كوزمدن برنكاه باش اورمدي و ظاهرا اولدي بلده بو يولده
اه قلمدن ظاهر اولميه رق ونكاه و التفات درون مژگانده اوله رق كندم
معلوم اوله كه طريقت عليه نقش بنديه اصحابي ذكر قلمي ايله مشغول
اولد قلندن ظاهره ذكرى ترك ايتدكاري كبي اهي و بكابي و سائر ظاهرده
اولان احوال عاشقاني مثلاً مزيق ثياب كبي و ذوقندن ضرب قدم كبي ترك
ايتشدر بلده بو اشيای مذكوره بي كوكلدن ايدرلر كه برفر ديزم درویش
اولد يغمري بيلسون و عاشق بيجار لكيزي اكلسون (حتي بو طريقتك مشابهي
پوستي و خلفاسني پوسته اجلاسنی و خلافت وقتنده مشايخ دعوتني و جمعيت
يا معنی دخي ترك ايتشدر شيعني كورر كه فلان مريدی كاله ايردي اكاتسليكه
اجازت و برر جناب حضرت شاه نقشبند قدس سره درویشلری يعقوب
چرخي قدس سره نك كالي و ارشاده قدريني مشاهده بيورد قدده (قبول توقبول
منست) بيوروب ارشاده رخصت بيور مشلردر و خلافت دخي بونك ايدير
(ناظم ماهر دخي بخاري اولغله مسلك نقشبنديه به سلوك ايتشدر ديو سموعم
اولشدر (في الواقع بو بيت غزالی بويله اولديغنه دلالت ايدر) و ينه بويتله
مسلك خواجكان كرامی بيان بيوررلر) و ينه معلوم اوله كه نظاره بتركان
رقتم ايله اصول طريقت نقشبندي به دن معدود نظر بر قدم مضمونه
اشارت بيور مشلردر

همه تن سوختم از تش حيرت چون شمع

رقتم از مجلس وانكشت بدنان رقتم

جمله تني عشق و حيرتن شمع كبي يا قدم حتي مجلسدن كندم و مخير اولديغم
جالده كندم (انكشت بدنان مخير لك حالي اولغله حيران معناسنه اصطلاح
اولمشدر) معلوم اوله كه شمعك ديشي فتيله سي اولور و انكله قائم اولان

(شعله)

شعله دخي انكشتي اولمش اولور يعني شمع آتش حسرتله انكشت بدنان
اوله رق نه كونه يانه يانه مجلسدن كتمش ايسه بدنخي اولمجه يانه رق محو اولدم
و مجلس ياراندن شو حالله كندم ديمك اسير قدس سره

سفری كشتم و از بزم رقتم برون

رقتم از خویش چو پيانه مستان رقتم

سفره منسوب اولدم و لكن سفرم مجلسده اولدي و مجلسدن طشره كندم
و وجودمدن حق سفر ايتدم و كندمدن كندم و مقام فتايه وصلت ايتدم
پيانه مستان كبي مجلسدن كتمكسز كندم (بو بويتله دخي سفر در وطن ايتدم
ديمكي مرا دايدر چو نكه سالكه اثنای سفر ده قبض عارض اولور
(ناظم ماهر دخي اثنای سفر معنوي بنده قبض عارض اولغله بو بويتله
دخي مقبوض اولد قلريني بيان ايدوب بيوررلر كه

نيسود بنده گرفتاری من

امروزی بارها همره دل تادر زندان رقتم

بنم بنده بگزین گرفتار لكم بو كونه منسوب دكلدر كه تأسف ايدم
ز برا نيجه كره كوكله رفيق اوله رق زندان قپوسنه دك كندم يعني بن
و كوكلم ايكي مريد دخي دفتاله مقبوض و محبوس اولدق و ينه ازاد اولدق
بو حال سالكره اوله كشمدر با خصوص هر قبضك انجامي بسطدر
ديو تسليه خاطر بيز در دستدر (معلوم اوله كه زندان قپوسنه كتمكدن مراد
ايچرو كرمكدر يو خسه قپودن دونك دكلدر بويله اولمجه مقبوض و محبوس
اولمش ديتن زيرا اكثرياً بر قپويه وارلد قدده ايچرو داخل اولور كرلمك
نوادردندر نعم تانك افاده اينديكي معنی قپويه دك كوكلي ايله كتمكدر

در ریاضی كه بودرنك و كل روی زمین

كل بحیب امدم و خار بد امان رقتم

بر روضه لرده كه از هار و شكوفه لك رنكي اولور و دخي پرده بتن كل رنكي
اولور بن اوله روضه لره فرح ايله كندم و دخي اندن غم ايله كندم اشته
بنم و طالع بختك حالي بودر هر كس كلستانه غمله كيدر و فرحله كلوز

بن عکسته قلبیده که فرجی ضایع ایدوب معوم و محزون اوله رق کلورم
دیمک استر (مصرع ثانیده کل بچیدن مراد فرحدر) وخار بدما ندن
مراد غمدر

بال و پر بسته صیاد نخواهم کردید

منکه از بال به بال و پر افغان رقتم

بن بال و پریمی صیادک دامنک بسته سی قلیقی استم زیر بن اوله کیسه بم
که باغ و گلستان مضطرب اولوب و قرام قلیوب فریاد و فغان
قنات ایدرک کتدم هیچ گلستان صقلوب افغان ایدرک فریاد ایدن
بال و پرینک صیادک دامنه بسته اولسنی استرمی و اوله محل خطرده
اوله بلورمی البتده استر دیمک اولور (دام صیاددن مراد دنیاک مالی
وجاهی و اشغالی اولور بو امور ثلثه انسانی طوطمهده و مضطرب
ایتمده دامنه بکرر) معلوم اوله که ایکی فعل جمع اولسه فعل ثانی مصدر
معناسته اولور بو جهندن کر دید کریدن معناسته اولور کریدن دونمک
واولق و قلیق معناسته در و بال و پر مفعول اولی اولور (تقدیری بال و پر مرا
دیمکدر) بسته صیاد بسته دام صیاد تقدیرنده اوله رق مفعول ثانی اولور
(تقدیری نخواهم کردید بال و پر مرا بسته دام صیاد دیمکدر) یاخود
منکه که من تقدیرنده در ایکی حالده ده مصرع ثانی اوله علت اوور

نسبت لفظ بد و معنی نیکو ستم است

حرف همت شدم از یاد خسیستان رقتم

چرکین لفظی و خوب معنای بری برینه نسبت ظمدر البتده کوزل معنا به
بر لفظ رعنا لازم کلور زیر بر غلام مہیاره به کهنه لباس الباسی ظمدر
بویله دلبره البسه فاخره لازم کلدیکی کبی لطیف معنایه دخی بر لطیف
و فصیح لفظ مقتضی اولور بندخی همت حرفنک معناستی اولدم زیرا
بو بولده علو همت صاحبی اولمشمدر (بنا برین لفظ کبی اولان اهل دنیاک
قلبدن کتدم اگر طورر ایسم کدومه ظم ایتمش اولورم و ایورک قلبینه
کیرم زیر انلرک قلبی الفاظ حسنه کیدر) ناظم ماهر بو بیتده

(احسانک)

احسانک قلبی لفظ قبیحه و اولیاء کرامک قلوب صافیه سنی الفاظ حسنه به
تشبیه بیوردیلر (بعض نسخه ده دست خسیستان واقع اولشدر) بویله
اولجه دست خسیستان بنه لفظ مقامنده اولور مصرع ثانیده معنا مقدر
اولغله تقدیر بیت معنی حرف همت شدم دیمکدر

کردا کا هم از مردم غافل فارغ

پندزاهد شدم از خاطر مستان رقتم

اگا هلق بنی اصحاب غفلتک الدن و دلندن خلاص اولیجی ایلدی کویا
اگا هلقده زاهدک پندی اولق مرتبه سته ترقی ایلدم و پندزاهد کبی مستانک
خاطرندن و اصحاب غفلتک قلبندن کتدم و کتمکله خلاص اولدم
اولوجهله که بنم ستمه کلمک شویله طورسون قلبلندن بنی یاد ایتدکاری
دخی بو قدر اشته بویله اولیاء کرام سومدکارینه کندولرینی فراموش
ایتدرمکه قدر تیاب اولورلر (فارغ کلمه سنک معنای لازمیسی که خلاص
اولیجی دیمکدر بو مقامده او معنا مراد اولور زیر افراغه خلاص لازم کلور
(بیتدن مراد کندونک اگا هلقی بیاند)

دست ردر پر پرواز رمیدن داتم

منکه از جای بیک جنبش مرکان رقتم

کلمه دیوال صالغی پروازه بکرین اور که نک قنادی یلورم و اوچار کبی
اور کرم و بردخی کلم زیر بن شول آدمم که بر کرک حرکتیه و جزئی
استثقال ابله یرمدن کتدم (دست رد ایسه طرد ایتدکاری کورد کده بکا
اور کیمک البتده کلور) بعض نسخه ده پرواز برینه پروانه واقع اولمشدر معناستی
اور کیمک پروانه سنک قنادی یلورم دیمکدر اور کیمک پروانه سنندن مراد
غایت اور کیجی پروانه در کایله پروانه اور کیمک صاحبی اولدیغندن رمیدن
کلمسته مضاف اولشدر (معلوم اوله که ایکی نسخه به کوره ده دست ردی
قنات بیلک کتمکدن عبارتدر و انکله کیدرم دیمکدر بیتدن مرادی علو
همت صاحبی اولغله استثقال و دون معامله به تحمل ایدمه میجکینی بیان ایدر

(مصرع ثانی دخی اوله تعلیل مقامنده در وادات تعلیل محذوفدر یاخود
منکه من تقدیرنده در

نکشید دوش سبکروخی من بارلباس

از هوا پیرهنی کردم و عریان رفتم

بنم تجرد و خفتک اوموزی لباس یوکنی چکن بوسیدن لباسدن فارغ اولوب
هوادن برکوملک ایلدم و دخی عریان اوله رق راه حقه کتدم بویله اولنجه
شن بنی بوله مدیغندن کیمش ظن ایتمه اگر استسم البسه فاخره لر کیم
خلاف مسلکم اولغله جله سنی ترک ایتشمدر (سبکروخی تجرد معناسنه در
(یاخود سبکرو حیدن مراد ذاتنده اولان خفتدر بعض کیمسنه ک ذاتنده
و طبعنده بر کثافت اولور و اوردینگی مجلسه ثقلت و پرورهر کس کاشکی
شو آدم کیدیدی دیو اهل مجلس منی ایدرلر و بویله اولان کیمسنه به کران
جان دیرلر و ذاتنده ثقلت اولمیان سبکروح تعبیر ایدرلر بوکا کوره معنی بن
اول مرتبه سبکروح و طبعی خفیف و ذاتی کثافتسز شاعر ظریفیم که
بارلباسه تحمل ایده میوب هوایی کنبدیمه پیرهن ایلشدر بودخی لطیف
معنی الور

رهنون کشت مر اسوی تعلق سودا

از ره کوجه زنجیر زندان رفتم

بنم عشقم بکا مقید اولق سمتد یول کوسترنجی اولدی و سکا مقید اولقده
منفعت عظیمه واردزدیدی (زیرا بعض سودا اصحابنه بغلنق و زنجیر نافع
اولور حتی بیمارخانه تک براسمی دخی دارالشفا در و بیمارخانه لده نیچه
بجائین صحوه کلوب عاقل و کامل اولورلر ناظم ماهرک دخی سوداسنه تعلق
نافع اولغله سوداسی سمت تعلقه دلالت ایتش بنابرین ناظم دخی اطاعت
ایتش اولغله زنجیرک طار بولندن زندانه و سمت تعلقه کتدم بیورلر زنداندن
مراد بیمارخانه در (وینه زنجیر بولندن کتمک بیمارخانه ده زنجیر سزاوتور میوب
زنجیر ایله معلق اولقدن عبارتدر) (کرچه بوراده طار یول معناسنه در و لکن
ماقبلنده ره کله سی اولغله تجرید طریقله طار معناسی مراد اولور و زنجیر

(دخی)

دخی بر طار بوله بکرر بناء علیه ده کوجه ترکیب اضافیسنی زنجیره مضاف
ایلدی و زنجیری ره کوجه به تشبیه ایلدی یاخود کوجه محله صغیره معناسنه ده
کلور بو صورتده معناسی محله صغیره کبی اولان زنجیر بولندن بیمارخانه به
کتدم دیمک اولور و زنجیر دخی محله به تشبیه در زرا محله ده خانه لری
زیننه زنجیر حلقه سی کبی متصلدر بولندن دخی مرادی سودا بکا تعلق
سمته یول کوسترنجی بن دخی امر نه امتثال ایدوب زنجیره بغلنه رق بیمار
خانه به کتدم دیمک اولور

بودقدم زبندی سوی پستی مائل

چاک کر دیدم واز جیب بدامان رفتم

بنم قدم و اعتبارم ناس بیننده بلند و عالی ایدی چونکه عاشق و درویش
اولدم قدر و اعتبار عاشقغه ضد اولغله عالی لکدن الحلق شمتنه مائل
اولدی نیکه حضرت مصری قدس سره بعض الهیاتنده بیورمشدر
بیت

* درویشلرک الی الخلفی بغدادی ایچنده یورچخی *

* بومصری کبی بالحنی هر رایاق باصمق کرک *

اشسته سلو کده و عشقه مذلت اقتضا ایدر (وینه قطب العارفین غوث)
الواصلین مهبط فیض صمدانی حضرت بایزید بسطامی قدس سره
او مرتبه ده نفس نفیس لرینی تذلیل ایتدکارندن (عطل ذلی ذل الیهود
بیورمشدر بو ذات و حقارت عشاق الهیه کمال عزتیه سبب اولور اما
اهل دنیانک عزتی یا عزله یا موته کمال حقارتیه سبب اولور لکن اهل عشق
عزتی ابدیه باقیه در زرا منصب عشقندن متعزل اولمز و موته دخی
شرف و قدری رائل اولمز بلکه قبور اولیا جله نک مطافی و مزاری اولور
بنابرین لباس قدریمی چاک قلوب قدریمک دخی یقه سندن اتکننه دک
کتدم و برتدم بیوزمق استرل یعنی عزت و رفعتی کماله پستلیکه تبدیل
و تحویل ایتدم دیمک اولور اشته بوزمان اوسالک کرچه درویش اولور
زرا درویشلکده عاز و ناموسی محافظه یوقدر و دنیاچه اولان عاز و ناموس

کتر بک درویش او لغزنتیکه حضرت مصری قدس سره پیور مشدر

بیت

* کیمکه جانن پکمز ایسه دیک بزه یار اولسون *

* عار و عرضیه کلوب عاشقانه یار اولسون *

وینه بعض عارفین دخی پیور مشدر

* آچلدی دفتر اهل ملامت قید اولان کلسون *

* چکنلر نام قیدک کلسون لاقید اولان کلسون *

معلوم اوله که برشی بلند قد اولسه پستلکه مائل اولور بورایه دخی

بویتله تلمیح و اشارت پیور دیلر

پست کردید مقام زسخن نشیندن

کوش من بسکه کران بود بیابان رفتم

بنم مریم ناس بینده انلرک سوزینی دکلہ مدیکمدن ایلحق اولدی و بر فردک

یائنده قدر و اعتبارم قالدی و هر کس بکایلرسون شویا بانک دلبسنی دیدیلر

و اعتباردن بالکلیه اسقاط ایتدیلر اول مرتبه خلقت کلامنی دکلہ مکدن

قولانم اغر و صاغر ابدیکه ناس عنسدنده حیوان عد اولندیغمدن و خلقه

بکره مدیکمدن صحرایی اختیار ایتدم و بیابانی کندیغه مسکن ایتدم دیمکدر

(معلوم اوله که یابان وینه باایله بیابان صحرایه معناسنه در بعض نسخده بیابان

واقع اولمشدر معناسی دنیا نکه نهایتنه یاخود صاغر افک یاخود سوزا صفا

ایتمنک نهایتنه کتدم دیمک اولور فی الحقیقه عوامک ایچنده عاشق قدری

اولمغله اکثر بسی کوه و بیابانی مسکن ایتشلردر

منم ان طائر وحشت زده دشت جنون

که بیال رم اهو ز بیابان رفتم

جنون اوه سیکه عشق صحراسیدر و صحرانک زیاده وحشی قوشی بنم یعنی

میان عشاقده ناسدن اورکش و تنفر ایتش عاشق بنم زیرا صحرادن دخی

اهونک اورکهنه سنی کندیغه قنات ایدوب اووجهله سرعتله کتدم و صحراده

دخی قرار ایدمدم (بو صورتده ناظم مر حومک عاشق وحشت زده اولمش

(اولدینی)

اولدینی ثابت اولور رم رانک قتحیله اورکک معناسنه در

منم ان کوهر جیب صدف بیتابی

که ز غلطانی خود از کف عمان رفتم

او قرار سزاق صدفنک درونک کوهری بنم زیرا کندی یوارنجی لکمدن

دریای عمان بی پایانک الندن طشره کتدم و او بیه بحر عظیمده استقرار

ایده مدم بویتله دخی بیت سابق کبی کثرت عشقنی بیان پیور دیلر زیرا

ایکسنگ دخی مالی بقرار اولدقلرینی افاده ایدر و بو بی قرار اولق دخی

عشقنه لازم کلور یاخود اوصدغه بکر بن بقرار لکک جیبک کوهری

بنم دیه رک معنی ویریلور بوکا کوره بتیابلک صدفه تشبیه اولمش اولدی

اولکی معنایه کوره بتیابلک صدفی نک کوهری بنم دیمک اولمغله ادعایه

محمول اولور کانه بتیابلک برصدفی وار ایش و شوکت انک جیبک اینجوسی

ایمش ایکی بیتک دخی مصرع ثانیلری مصرع اولره تعلیل در که لفظلری

دخی ادا تعلیلدر

مؤرم و تانکند منت حرصم پامال

بربر آوردم و از دست سلیمان رفتم

بن فی الاصل قرینجه ایدم بنم حرصمک سعی ایله دیو تو بیخ ایتدسی و بکا

راحت و یرمه سی بنی پامال ایتسون ایچون کتدمدن قنات کتوردم و دخی

سلیمان علیه اسلامک الندن کتدم (یعنی بن اصلندن بیانی عوام ناسدن

ایدم و کالیله حرص صا حبی اولمش ایدم و حرصم بکا آرام و قرار و یرمن

ابدی و دائما حطام دنیا نکه جمعی ایچون بنم باشمه اورر ایدی ملاحظه

ایلدیم که بو حرص بنی قرینجه نک حرصی قرینجه بی پامال ایلدی کی

پامال ایدم چکدر بو نک چاره سی عاشق اولوب بو حرص صدن رها بولمقدن

دیدم و عاشق اولدم و دخی دنیا نکه سلاطینک الندن کتدم و پامال

اولمقدن خلاص اولدم دیمک استر ناظم مر حوم عاشق اولمیلری

حرصده و حقارتده قرینجه به تشبیه ایدر قرینجه حرص او لمغله

و حرصی سببیه ایا قنات کتدمه پامال اولدینی جهندن پامال ذکر

موره جمعیت او لمغله لطیف واقع اولمشدر (بوندنصکره قرینجهده قنات

پیدا اولور بوجهنندن بر پر آوردم تعبیری دخی موره جمعیت شعریه اولور
 بوندنصکره سلیمان ذکر دخی جناس شعریه دندر زیر امله سلیمانی
 مشهور در سلیمان علیه السلام قرینیه بی الله آلوب انکله مکالمه ایدر ایدی
 (دست سلیمان نیدن کتمکدن مراد دنیا نکل ملوک و امرا سنک الندن کتمکدر
 بوعنوان ایله تعبیر مؤر ایله سلیمان جمع اولسون ایچوندر) وینه بر پر آوردم
 عاشق اولدم دیمکدن عبارتدرانی دخی بواسلوب ایله تعبیر مجرد مور
 ایله جمعیت حاصل اولسون ایچوندر آنفا بیسان اولن دخی خلاصه
 کلام عوام ناسدن حرص صاحبی بر آدم ایدم بو حرص و طمع
 سبب هلاک اولدیغنی تأمل ایدوب عاشق کور و هنده ملحق اولدم و نجات
 ابدیه باقیه بولدم دیمک اولور

چون منی رانکدارندز کف اهل

کرم نقد همت شدم از دست کریمان رفتم

چونکه لسان حال ایله بلکه بعضی لسان قال ایله کرم اهل بن سکا
 احسان ایدم دیمکی ترک ایتزلز بندخی بو امتنان و توینجه متحمل
 اولدیغمدن همت صاحبی بر اجه اولدم (یا خود نقده بکزیك علوه همتک
 عینی اولدم و کریمک الندن کتدم و آنترک بو وار لغنی چکمدم) فی الواقع
 علوه همت صاحبی اولانلر کریمک خانه سنه کیدوب احسانه طالب اولزلز
 (مشوی شریفده مذکوردر که شیخ محمد سر رزی قدس سره غایت
 علوه همتدن برفردک عطیه سنی قبول بیورمز لایمش حتی صحرا ده ساکن
 او اوب آصمه بیراغی ایله تعیش و تغدی ایدر لایمش اشته عالی جناب
 اولانلرک حالی بویله اولور) معلوم اوله که نقد ایکی درلو در بر در لوسی
 همت صاحبیدر بویله نقد کریمک الله کلور و کریم دخی آنی بر فقیره
 احسان ایدر و فقیر دخی بعض حاجتنه صرف ایدر والدن اله دور ایدوب
 ناسک حاجتی قضا ایدر زرا الحقه بی الله تعالی صرف ایچون و تقیم مصالح ناس
 ایچون خلق ایتشد (ونقدک بر نوعی شول نقددر که برخسینک الله کچوب
 آنی در کیسه و در خزینه ایدر نیجه سنه ل مجبوس قالور و مصالح ناس

(کنند و)

کندو یوزندن بتمز اشته بونقودک دون همت اولانلر بدر (ناظم مر حوم
 بویله همت صاحبی بر نقد اولش و کریمک الندن خلاص و ازاد اولش
 و بومصر اعده کندنی کریمک الندن کتمکده نقد همتیه تشبیه ایتدیلر) بعض
 نسخده کریمان برینه لثیمان واقعدر بنه مراد کریمان دیمکدر کریمک
 لثیم ایله تعبیر وار قلمری و امتنانلری جهنیه در فی الواقع بر کریم که تعظم و من
 تو بیخ صاحبیدر لثیملردن معدود در حقیقتده کریم اودر که متواضع
 اوله و کریمی رضاء خدا ایچون اوله حضرت (امام علی کرم الله وجهه
 کبی) انما نطمعکم لوجه الله لا نرید منکم جزاء ولا شکور انظم جلیلی کریمک
 حالی ناطق اوله

ضعف از نیجه بخت سیهم کر درها

نکهی کستم و از سایه مژگان رفتم

بنم ضعفم بنی بخت سیهمک نیجه سندن خلاص ایلدی البته ضعیف اولان
 نسنه نیجه ده طورماز مثلاً هوایی و آبی در نیجه ایتک ممکن دکلدر یعنی
 عشق بنی نحیف و ضعیف ایلدی ایسه و بوجهنندن بکا ضرر و زیانی
 اولدی ایسه بنکه بخت سیه صاحبی ایدم بنم کریمک بخت سیه در دست
 ایتکله تخلیض جیب ممکن دکل ایلدی عشق اول مر تبه ده بنی نحیف
 ایلدی که بخت سیهمک نیجه سندن خلاص ایلدی بوجهنندن منفعت عظیمه سی
 اولدی دیمک استر کویا بن عشقک ضعیف ایتده سیله برنگاه اولدم و سایه
 مژگاندن کتدم نظر حدقه چشمده ضعیف سیبیه نیجه مستقر اولماز ایسه
 و نیجه کبی مژگاندن نه کونه طشره چیقار ایسه بندخی ضعفم سیبیه
 بخت سیهمک مژگان کبی نیجه سندن اویله سریع کیدوب خلاص اولدم
 بیوررلر (و بو بیتده کیندو ذاتی نور بصردن حاصل اولش نظره ضعفده
 و مقبولیتده تشبیه بیور دیلر وینه نیجه بخت سیهمی مژگانه تشبیه وار در
 سایه مژگاندن مراد حدقه چشمدر که کوز قیاقلرینک التي اولور

نقد همت از بند کران کردیم

که شدم ناله زنجیر زندان رفتم

بندگران عشقند ایچون و بنی ضبط و ربط ابتدکندن ایچون اول
مقدارلر بن بنی و خفیف اولدم که کویا خفته و جسمی فالحمده ناله زنجیر
اولدم وزندانن کتدم دیمک اولور معلومدر که اغراولان کرک بارصوری
و کرک بار معنوی انسان زبون ایدر بندگران عشق دخی بار معنوی
غایتده اغری اولغله ذات نفیس لر بنی نحیف ایش برمر تبه ده که نجافته
ناله زنجیر کی اولش لر زنجیرک صداسی بندگران زنجیردن نیجه نحیف
اولوب زندانن کندی ایسه بن دخی بندگران عشقندن زبون اولدیغم
سبیلده زندان جهانن ازاد اولدم بیورمق استرل فی الحقیقه عاشق لر علایق
دنویه قیدندن وارسته اولوب الله تعالی حضرینه میل کلی ایله میل
ایتدکاری مبصرات قیلندندر دنیادن کتمک و خلاص اولقدن مراد اشغال
جهانی ترکدن کنایه در

در یار یکه دروموج هوا موز ونست

کویت تا که بدانی بچه عنوان رفتم

برمالکده که هوانک موجی انده موزون و لطیفدر اوراده اوتورمق لارم
کلوز ایکن و هرکس او مالکی سور ایکن و دلداده سی اولش ایکن سکا
سویلم بن نه اسلو بیلده او ملکندن کتدم وانی نیجه ترک ایتدم حتی بنم
حالی بیلده سن ونه مر تبه ده آدم ایشم اکیه سن موج هوا دن مر ادروز کار
در و موزون اولسی هوانک جودندن و لطیف اسمندن کنایه در عنوان
اسلوب و طرز مناسبه در در یار دالک کسر بیلده دارک جمیدر ممالک دیمک
اولور اشبویت کلجک بینه مر هوند

مصرعی بودم و موزون ترازیات دکر

اشمان منتخیم کردوز دیوان رفتم

کویا بن بر مصرع ایشم و دیوان دروننده اولان سائر بیتلردن زیاده موزون
و لطیف ایشم یعنی بر مصرع برجسته ایشم و فلک دیوان ایچندن بنی
بکنندی و انتخاب ایلدی بن دخی دیوانن کتدم حاصل بیتین بودر که
شول مملکتلر کباب و هواسی لطیفدر و انسان او شهرلری لطافتی جهتندن

(ترک)

ترک ایتک استر بن عاشق اولوب اهل دنیا اولدیغمدن مصرع برجسته
منتخب اولسی سبیلده دیواندن افواه ظرفیه و مجموعله سرعته نیجه کیدرسه
و دیوانی نه کونه ترک ایدرسه بندخی او مالکی سرعته اولجه ترک ایتدم
وانلردن کتدم دیمک اولور ناظم قدس سره کندیلر بنی مصرع برجسته یه
تشبیه یوردیلر و اعلام مصرعک دیوانن کتسی حقیقی اولوب بلکه هرکسک
از بر او قومستندن و مجموعله لرینه یازمستندن کنایه اولور اگر دینورسه که
کندی بنی نیچون مصرع برجسته یه تشبیه ایلدی جواننده دینور که شاعرک
عندنده بوندن اعلا برشی اوله من بناء علیه مصرع برجسته یه تشبیه یوردیلر

پیش کل بودیکی نغمه زاغ و بلبل

رفتم ازنتک هم آوازی مرغان رفتم

کلک اوننده قرغه نک و بلبلک صداسی برایدی و کلدده طبیعت یوق ایدی
بوجهتدن نغمه حسنه ایله آواز ایدی فرقه قدرتی یوق ایدی و بنم
قدریمی بطیوب قرغه لر ایله بنی تسویه ایدر ایدی بندخی قرغه لر ایله هم
آواز اولق عارندن کاستانن کتدم ناظم حضر تلرینک زماننده فارغه
ایله بلبل برابر ایش و نغمه لر می مساوی ایش شمدی قرغه نک ذاتی
و نغمه سی بلبلک ذانتندن و نغمه سمندن اون قات ممدوح و مقبول اولدی
و خرف پاره سی الماس پاره سنه قدر و قیمته غالب و فائق اولدی

عاجز خصم زخردی و بزرگی نشدم

آب تیغ آمدم و قطره پیکان رفتم

شاعر خردایکن و اولو شاعر ایکن یعنی اشعار منده کالم وار ایکن و یوق
ایکن بکا خصوصت ایدن شاعرک عاجزی و مغلوبی اولدم بلکه اشعارده
جمله سنه غالب اولدم زیرا کالم و قنده آب شمشیر تیز کلدیم و کسوب یچدم
و خردلکم و قنده قطره کی اولان اوک دمرنی کی کلدیم و صاپلندیم
و خصمکم جگر بنی دلدیم حاصلی جمیع حالمده جمله شاعرانه غلبه ایتدم
بیورمق استرل

(۱۴)

کل رعنا نتوان در چن وحدت یافت

رقم از خویش چو از یاد عزیزان رقم

وحدت بوستانده ایکی رنگلی پیراخی اولان کلی بولق ممکن دکلدرزیرا
یوقدر که بولنه بلکه پیراخی بر رنگلی کل بولنور وایکلیک آنده واکلستانده
اوله عز بولنه اولنجه درویش اولدیغم وقتده و ترک الفت ایلدیکم زمانده
احبابم بنی فراموش ایتکله خاطر یاران عزیزان کتدیکم کبی کندی
وجودمدن دخی انک کبی کیدوب فتای صرفه ایردم و بنده وجودما
قالدی وحق ایله مرتبه وحدت وجودی بولدم دیمک استر کل رعنا
شول کله دیرلر که پیراغنک بریسی قرمزی و بریسی صاری اولور ایش
اول آدم که وجود صاحبدر ووجودینی وجود حقده افنا ایتشدراوراده
ایکی وجود اولمغه کل رعنا کبی اولدی کل رعنا ایسه چن وحدتده اوله عز
اوراده بر رنگلی کل اولور بر رنگلی کل ترک وجوده توقف ایدر بنا برین
ترک وجود ایدوب مقام انا الحق بولمشلر عزیزان مراد احبابدر و یاد
بومقامده مجاز مرسل طریقه کولک معناسنه در یاخود مصرع ثانینک
معناسی شوبله دیمک اولور که چونکه مقدم درویش اولدیغم وقتده
ترک الفت و خاطر یاران کتمک لازم کلدی ایسه کتدم و کتمکی او کرندم
بودفعه دخی کلستان وحدته کیروب چن وحدتک کلارندن اولق مراد
ایلدیم اوراده کل رعنا اولمغه ترک وجود و کندن کتمک لازم کلدی
بن کتمکی چونکه اقدیمجه او کرندم ایسه بودفعه دخی بتون بتون
کندمدن کتدم اولکی معنایه کوره (چو) ادات تشبیه اولور وایکنجی تعبیر
نسبتله (چو) چونکه دیمک معناسنه اولور

بارها همزه عرفی در توحیدزدیم

ناضمخانه کفر ودر ایمان رقم

نیجه کره شاعر ماهر عرفی به رقیق اوله رقیق توحید حقیقی قبوسنی اوردم
و باب توحید اچلدی کفرک بتخانه سنه و ایمانک قبوسنه دیک کتدم یعنی
توحیدده بمقامه واردیم که اوزاسی هم کفرک کنیسه سیدر وهم ایمان

(خانه)

خانه سنک قبوسیدر حاصلی انده کفر و ایمان ایکیسی بر در و کفر ایله
ایمانک فرقی یوقدر * اشته او مقامه دیک کتدم دیمک اولور بو مقامده توحید
حقیقتک جبل عالینک ذروه علیاسی اولور (معلوم اوله که عرفی ایله همزه
اوله رقیق توحید قبوسنی اوردم یعنی عرفی کبی وحدت وجود مسئله سنی
مشکل اشعار سویدیم دیمک اولور بوخسه عرفی ایله سالک اولوب
مقام توحیده ایردم دیمک اولماز زیر اعر فینک زمانی مقدمدر ناظم حضر تلی
انک وقتنی ادراک ایتمشلردر

همه رانامی حسرت دنیا دیدم چون

بشر تکده کبر و مسلمان رقم

جمله بی دنیا ایچون * تحسیر اولق یاسنده و کدرنده کوردم چونکه
ایانه ایشلرل کورهیم دیو مسلمانلرک معبدینه و اهل کفرک کفرخانه سنه واردیم
هیچ بریسنده طلب رضا بولدم (همان رضا ایچون تعبد عاشقلرده در دیمکی
مراد ایدر) بومقامده کبردن مراد عوام مؤمنیندر (و مسلماندن مراد اهل صلاح
وزاهد کورینن کیمسنلردر) عشرتکده دن مراد معبدلیدر (خلاصه سی
جمله نک دردی دنیادر الهی استر عوامده و خواص ظن اولانلرده بر فرد
یوقدر بیورمق استر لری الواقع بولمده

زخویشید زمن بهر بها میطلبید

چون بی بازار مسیح از بی درمان رقم

التونه بکزین کونشی بدن بها و اجرت ایچون استه دی چونکه مرشد
بازارینه در دیمه درمان درمان بولق ایچون کتدم (بوراده مسیخن مراد
مرشددر و مرشدن مراد مرشد حقیقی اولوب کندوینی مرشد کامل
کوستن شیخدر زرا وایله سی التون استراما مرشد کامل حقیقی مریدارینه
{قل لا اسئلكم علیه اجران اجری الاعلی الذی فطرنی افلا تعقلون}
نظم جلیلتک مفادنی افاده ایدر (خلاصه کلام عصرنک مشایخنه
مراد لری ایقه در و حقیقتده مرشد کامل قائمشدر دیهرک طعن و تشنیعدر
یاخود کونشه بکزین پارلق التونی دیمک اوله (بوصورته زر مشبه

و خورشید مشبه به اولور (وزر لفظی خوشید به مضاف ایتک مسیح ایله
جناسه منیدر) زیرا ایکسی دخی سماء رابعه ده درل

باج لب تشنه کی ان شبنم من کرد طمع
کر بسر چشمه خورشید درخشان رفتم

کندوب تشنه لکی ایچون بنم شبنم وجودمدن باج طمع ایلدی اگر خورشید
درخشانک سر چشمه سینه کتدم (یعنی عصر مزده مشایخک زیاده اولوسنه
وسرلوحه سینه دخی مستر شد اولوق ایچون کتدم ایسه اودخی بندن
دنیا لک طلبنده اولدی) یا خود بنم لب تشنه لکمدن ایچون شبنم وجودمدن
باج استدی دیمک اوله (زیرا شمس شبنم لب تشنه در) یا خود بیت اوله که مالی
درمان ایچون بازار مسیحه کتدم بندن زر خورشید طلب ایلدی دیمک ایدی
(و بیت ثانی که شمس کبی شیخک سر چشمه سینه کیدر ایسم شبنم وجودمدن
بنم لب تشنه لکم ایچون باج طمع ایلدی دیمک ایدی ایکسی سندن کر چک
و حقیقی مرشد کامل مراد ایده رز بوسورنده بازار مسیحه بندن
زر خورشید استدی و کوفش باج استدی دیمک علم باطن اخذی مال و جاننی
شیخه بذل ایله اولور مالی فدا ایتدیکه حقیقت اله کبرمز مرشدک بولنده
مرید هر وار بی صرف ایدرسه مراد بی بولور بوسه دورت پاره شیخه
قیمان و برقیلی شیخک بولنده فدا ایتین درویش اوله مز بندن استدی لر
بن جله سنی فدا ایتدم و بویله درویش اولدم دیمک اولور

قامتم بسکه خم از بار قناعت کردید

از جهان حاصل این بس که دوچندان رفتم

بنم قامتم بار قناعتی قحطل اولدیغمدن اول قدر منحنی اولدیکه ایکی قات
اولدیغم حالد کتدم جهاندن بکا حاصل بو کفایت ایدر زیر اترد خداده
قناعت غایت مقبولدر و اندن حاصل اولان اغنادخی سبب سرمایه سعادتدر
بوصورنده ذخرا آخرت اولغله کافی اولدیغمدن از جهان حاصل این بس
بیور دیلر (معلوم اوله که مصراع اولده اولان بسکه اولقدر معنا سینه
استعمال اولور مصراع ثانیه اولان بسکه لفظنده اولان بس بششور

(معنا سینه)

معنا سینه در) و که یوقاروده اولان خم کله سنی بیان ایچوندر و منفصل اوله رق
یازلق لازمدر لیکن مصراع اولده کی متصل یازیلور زیر که نفس
کله دندر و بسکه لفظنک مجموعی اولقدر دیمکدر و کثرت معنا سنی افاده ایدر
(واشبو بیتک تقدیری قامتم بکه خم از بار قناعت کردید که دوچندان رفتم
از جهان حاصل مر این بس) دیمک اولور (قناعتک فضیلتی جمله نک معلومی
اولغله اکا متعلق اولان احادیث شریفه و حکایات لطیفه ترک اولندی

خس خود زورق طوفانی آتش کردم

داغ بر سینه در اغوش نمکدان رفتم

کندی خس و خار کبی اولان وجودمی آتش در یاسته زورق ایلدم و دریای
آتشه خس وجودمی القا ایلدم و بویله ایتکده اصابت ایلدم زیر سینه اوزرینه
داغ وارد و سینه درد عشقه مجروحدر بوجراختنک مصلحی طوزدر
بوجهندن ملحه کبی اولان دریای آتشه خس وجودمی کبی ایلدم که سینه
اولان داغ عشقی و فرقت یاره لری اصلاح ایلده (چونکه سفینه سینه سی اوزرینه
بوزر ناظم حضرتلرینک دخی سینه سی مجروح اولغله ملحه کبی طوفانی
آتش انی اصلاح ایدر امید یله وجودنی اولدر یانک کیسی ایلش و بوتدی برمه
مصییم بیورمق استرلر (طوفانی آتشدن مراد دریای عشق در اکر
دینورسه که سینه سنده اولان داغ لر عشقندن حاصل اولمشدر دریای عشقه
زورق وجودنی القا ایلکده داغ لر ملتئم اولیوب بلکه تزیاید ایدر سینه
داغ لر دن نجات بولسون ایچون دریای عشقه زورق و وجود ارسال اولنورمی
(بوسوالک جوابنده دینور که بوعشق بر در در که بونک دواسی تزیاید ایتد سیدر
نتکم قصیده اولیده ناظم رحمه الله بیورمشدر (بیت) از عشق رنگ شکوه
نریزم به تیغ کس در دیست اینک جمع چوشد میشو ددوا (بوجهندن دریای
عشقه دوشمک سینه نک داغنک الیافنه سبب اولور) یا خود خس وجودمی
آتش در یاسته کبی ایلدم زیر طریق عشقه سفینه وجودی دریای آتشه
صالور مدیکه عاشق کاری تمام اولیچق بوجهندن بویله ایلدم و عظیم
اضطرابه دشدم (زیرا سینه پرداغ ایله کانه نمکدان القا ایتش اولدم

بوايه امر عظيم داشته راه عشقه بن بويه اضطراب صاحب عاشقم
و بنم حام بودر ديمك اولور

مطلب خون من از تیغ نکردید روا

روزکاری بسرخاك شهیدان رقتم

بنم قائمی قلجدن طلب جائز ولایق اولدی صافنوب ای تیغ شوکتی شهید
ایتدك كنور خون بهاسنی دیمه سكر ز را برخیلی زماندر شهیدانك
سرخاكنه كندم وشهادتی انك تربه شریفه زنده جناب حقندن نیاز
ایلدن مولی دخی دعای قبول ایلدی بوجهتدن سیفك جرمی یوقدر وخون
بهاطلب ایتك دخی مناسب دكلدر (معلوم اوله كه اولیا كرامدن نیجه ذوات
گرام شهادتلی بی جناب حقندن نیاز ایتشدر از جمله حضرت حمزه رضی الله
عنه حضرت تلمی میدان حربه زره پوش اولقسز سینه لری عریان اولدیغی
حاله كلورلر اید حتی بعض اصدقاسی كنج ایكن رزه پوش جنك ایدرايدك
شمی نیچون بویه ایدرسك دینجه اول موتدن خوف ایدردم شمدی
مومنی وشهادتی طلب ایدرم بیورمشلر (وینه امام حسن رضی الله عنه
زوجدسی جانبندن مسموم اولدقد امام حسین رضی الله عنه بواشی کیدن
كان ایدرسك بیوردقده سويلرسم قتل ایدر میسك بیورمشلر آنردخی نعم
دید كده سكوت بیورمشلر (اشته بوسو یلمك شهادتی طلب ایتدكلرینه
دلالت ایدر (وینه امام حسین رضی الله عنه كربلايه عزیم ایتد كده ابن عباس
رضی الله عنهما تشریف ایتمه سنه هرنقدر جهد وسعی بیوردیلر ایه
مفید اولدی زیرا اوراده شربت شهادتی نوش ایده جكلرینی بیلورلرایدی
بنابرین عزم ایتدیله كه شهید اوله (وینه حلاج منصور قدس سره
حضرت تلمی انا الحق سرنی فاش ایتدیله كه شهید اوله (وینه شیخ عطار
قدس سره نك شهادته طالب اولدقلری حكاية مشهوره لردن معلومدر
(وساير اولیاء كرامك دخی طالب شهادت اولدقلری محلیده بیان اولمشدر
(مطلب میك قحقی وطانك سكونيله مصدر میمی اوله رق طلب معنا سنه در
(یاخود مطلب میك وطانك قحقه لیه نهی حاضر در (بویه اولنجه معناسی

(بنم)

بنم قائمی قلجدن استه زیرا استه مك روا اولدی زیرا چوق مدت قبور
شهداء كرامه واروب شهادت بكا نصیب اولسنی اكردن نیاز ایلدن
بوصورتده تیغك صوحی یوقدر ديمك اولور وخونمی اندن طلب روا
دكلدر دینسه یینه لطیف معنادر

بسكه سختست میان من وقاتل پیوند

خون ز شمشیر روان شد چوز میدان رقتم

بنم قاتل ایه بنم میامده علاقه واتصال اولقدر متین وقویدر كه بن شربت
شهادتی نوش ایدوب چونكه میداندن كندم قاتلك شمشیرندن بكار حقی
سبيله قان روان اولدی قاتلك قلیجی بویه اولنجه وارقیاس ایه كه
كندونه مرتبه بنم ایچون قان اغلشدر لکن قدر الهی بویه ایش بوکار
اندن وقوع بولدی و بنی سومدیكندن اولدردی دكلدر و بندخی آنی
سورم (تكم مشوی شریفه ابن ملجم ایچون حضرت امام علی كرم الله
وجهه بیورمشدر (مشوی) لیک بی غم شوشفیغ تومم خواجه روح
نه مملوك تهم یاخود قاتلدن مراد نفس سیف اوله (بویه اولنجه معناسی سیف
بنم بیامده محبت اولقدر محكمدر كه بن میداندن کیدنجه قلجدن بنم ایچون
قان اقدی ديمك اولور

بادخا كم بسراش بدل واب یچشم

كه ز طوف در سلطان خراسان رقتم

اشوبیتی ممدوحك وصفنه كریز گاه ایدوب بیوررلر كه طیراق باشمه
اولسون و قلم بانسون و كوزلم یاش ایه طولسون بن بواحواله مستحقم
زیرا خراسان افلیمنك سلطانك قبوسنك طوافندن كندم وجدا اولدم
بوجهتدن كندومه ایتدیكم بدعا یه استحقاق كسب ایتدم (بعض نسخه ده
طوف یرینه طرف واقع اولشدر معناسی سلطان خراسانك قبوسنك طرفندن
کیتدم ديمك اولور یاخود طرف کور معناسنه اولغله كوز کبی مقبول و مرغوب
قبوسندن كندم ديمكدر (طوف نسخه سنه حضرت امامك تربه شریفه لری
کعبه مكرمه یه تشبیه واردر (مصراع اولده دخی عناصر ار بعدی جمع

ایدوب صنعت لطیفه کوسر دیل نورالله مر قده (بادخاکم بسر اولهیم دیمک
اولور) وینه آتش بدل قلم افتراقدن یانسون (وینه اب بچشم نارفت تربه
مقدسه ایله بکا ایدیم دیمکدن عبارتدر

علی موسی جعفر که بطواف دراو

همه کفرآمده بودم همه ایمان رفتم

کیمدر او سلطان خراسان یاخود سلطان خراساندن بدل امام علی رضا
بن موسی الکاظم بن محمد جعفر الصادقدر که انک قیوسنک طوافنه جیع
وجودم عینی کفر اوله رق کلمش ایدم حین رجوعمه جله وجودم ایمان
اوله رق کتدم (معلوم اوله که عربیده علمین بیننده واقع اولان ابن کلمه
سنک همزه سی خطا و تلفظ احذف اولور لکن لغت فارسیه ده ابن باسر ها
حذف اولمغله علی موسی جعفر بیور مشدر (تقدیری علی ابن موسی بن
جعفر دیمکدر بو وجهله شرح اولندی

ایکه کردید رک جاده رک ابر بهار

چون بیاد کف جودت به بیابان رفتم

ای ممدوح سن او یله ذات شریف سنکه سنک جود وعطا صاحبی کفک
ذکر یله چونکه صحرا به کتدم بولک طمری ابر نیسانک طمری اولدی
ابر نیسان طمرندن یغمور نیجه یاغر ایسه نه کونه احسان صاحبی ایسه بولک
طمری دخی یغمور یاغدرر کی طشره به صور اظهار ایلدی وسنک کف
جودینک بولک طمرینه بورتبه تأثیری اولدی اشته حضرت امامک انعام
واحسانی بو مرتبه در که استماع ایدنه دخی تأثیر ایدر (یتدن مراد جود
وسخاسنی وصفدر

نکته سنبل از سایه مژگان آمد

بکه ان کوی تو نظاره پزیشان رفتم

بنم کر یکمک سایه سندن بکا سنبل رایحه سی کلدی زیرا اولقدر سنک
کوبندن پزیشان بقلو کتدم و کیدر کن کوزم کبروده قالدی
برکزه دخی تربه مقدسه بی کوریم دیو دونوب باقدجه افتراق حزینله نظرم

(مختل)

مختل و مشوش اولوب کر یکمک تختدن سنبل دخی پزیشان اولمغله سنبل
ققولری کلدی

فلک کوی تو از بسکه مسیحا خیر ست

همه دردآمده بودم همه درمان رفتم

سنک فلکه بکزین کویک اولقدر مسیح آساذاتر حاصل ایدیمچیدر که کوی
سعادتمندانه جله وجودم درد اولدیغی حالده کلدیم ودر دیمه شفا بولوب
جله وجودم صحتک فوق اولان درمان و علاج اولدیغی حالده کتدم
یاخود علت معنویه و علت صوریه صاحبی اولدیغیم حالده کلدیم وسنک
مخلنده صحت و عافیت بولوب درمان پذیر و عافیت صاحبی اولدیغیم حالده
کتدم دیمکدر

دور از کوی تو همزانوی عصیان بودم

امدم سسوی تو همدوش بغفران رفتم

سنک مخلندن اوزاق ایکن عصیان ایله همزانو و مصاحب ایدم چونکه
کویکه کلدیم وقت عودتده غفران ایله آموز آموزه مقارن اوله رق کتدم

چون رود عکس حرم تو از آینه دل

کردرت رو بقفا رفتم و حیران رفتم

ای بنم ممدوح سنک حرم تربه شریفه نک قلمه منعکس اولان اثر عکسی
بنم آینه دلمدن نیجه کیدر بلکه سنین کثیره کتمک احتمالی بوقدر و کمال
مختلدن جایگیر اولشدن زیر اسنک قیوندن یوزم کبروده کتدم و حیران اوله رق
کتدم بو وجهله مفارقت اولجه اثر عکس حتی الموت کتمز

سوده کردید مرا پای طلب کز هر دشت

بسکه بهر تو بیابان به بیابان رفتم

بنم پای طلبم بنی سوزلش وز بون ایلدی زیر اسنی طلبدن ایچون هر کلدیمک
اوه دن صحرا بخرا کتدم و بر بریده قرار ایتدم و طلب ایچون نازنین اولدیغمدن
بویله سیاحت کثیره نخافت بدعه سبب اولدی دیمک اولور (سوده اسم
مفعولدر از لاش و سوزلش شینه دیرلر (بعض نسخه ده پای برینه راه واقع

(۱۵)

اولمغه طلب بولی بنی سوزلش ایلدی دیمکدن عبارت اولور (چونکه بنی پای طلب زبون ایلدی ایسه و رفتاره قدرتم قالدی ایسه بنه سنی طلبدن فارغ اولوب بلکه

کار برخواستن خود رنشتن کردم

تا بکویت بادب پای بدامان رفتم

کندیمک ایاقدہ کور بلجک ایشمی اوتور مقصدن ایلدم و اوتور دیمم یرده بنه طلبده اولدم حتی سنک محله پای بدامان اوله رفتم کتدم حاصل کلام مطلوب سزایدیکر سفر صوری ایله سکا کتدم چونکه پای رفتارم قالدی سفر معنوی ایله کتدم دیمکدر

نفس صبح بود بسکه غبار در تو

هر شب از کوی تو خورشید بدامان رفتم

ای ممدوح سنک قیونک غباری اولقدر صبحک نفسی و بیاضی اولشدر که هر کجه او غبار ل دامتده اولدیغه بناء سنک کویندن دامتده کونش اولدیغی حائده کتدم چونکه او غبارل نفس صبح ایش صبحک نفسندن شمس طلوع ایدر او غبارل دندخی شمس طلوع ایتکله خورشید بدامان اوله رفتم کتده سی لازم کلور (نفس صبحدن مراد صبحک بیاضیدر) (کمال الله تعالی) و الصبح اذا تنفس ای ای اذا اسفر

داور اداد کرا بهر طواف حرمت

امدم از دل و جان نه زدل و جان رفتم

ای حاکم وای عادل اولان ذات شریف سنک حرمتک طوافی ایچون جان و دلدن کتدم ولکن کتدم دکدر بلکه شیوه قدر بنی دار سعادت مندندن کیدر مشدر و کتککم دخی کراحت دل و جانله واقع اولشدر (داور اداد کرا کلدر ینک اخرنده اولان الفلر ندا ایچوندر مصراع ثابیده نون نافیه اشباع ایدرک اوقته که وزن مستقیم اوله

من ضعیفم بستان دادم از خلق جهان

که ز کویت بمدد کاری ایشان رفتم

(بنه)

بنه بیوررل که ای بنم ممدوح بن ضعیفم بنم انتقامی جهان خلقندن سن اخذ ایله ز بر بن ضعیفم سببیه آلفه قادر دکلم ز بر سنک کویندن بن آنلرک امداد ایله کتدم ا کرانلر بکا امداد ایتمش اولیدیلر بن فقرم سببیه کتکه قادر اولوب تر به شریفه نک مجاور دامتیلرندن اولور ایدم

میکشد آتش یکر نیکی من شعله زجیب

رفتم از کوی تو آتش بکر بیان رفتم

بنم سنک محبتده یکر نکلمک آتشی بنم یاقدن شعله چکراشته سنک محبتده بویه مخلصم و مرائی دکلم بوجهندن سنک کویندن کر بیانده آتش یانه رفتم کتدم و سنک محبتدن کتدیکم ایچون بویه آتشره کرفتار اولشدر (میکشد کله سنک فاعلی آتش یکر نیکی ترکیبی اضافیسدر و شعله لفظی دخی مقعولیدر) (بکر نیکی یاه مصدریه ایله مخلصق دیمکدن کتیه در ز بر مرائی لکده ایکی رنکلی لک واردر بر یسی ظاهر ینک رنکی و بر یسی باطنی نک رنکیدر

و عده پوچ جهان بود کف موج سراب

خوردم از بسکه فریش سوی عمان رفتم

جهانک هیچ واصلی بوق و عده سی سراب دریاسنک موجنک کفی ایدی وانک کبی ضعیف ایدی بویه ایکن اولقدر بنی الدامنه سنی یدمکه سراب بحر ینک عماننه کتدم و کالیه الداندم دیمک اولور یا خود انک فر یبنی اولقدر یدمکه نه اولدیغی اکلوب سنک بحر عمان کبی اولان احساننه کتدم و جهانک اصلی بوق و عده ل بنی ترک ایتدم دیمک اولور (نتکه بیت اتی بومعنائی تأیید ایدر) (پوچ بای بحمیه نک ضمیمه هیچ معناسنه در) (فریب فانک کسریله الدامنه و الدامنه دینور) (نتکه شاهی مر حوم) (فریب الدمق اولدی فر یبیدن الدامق) مصراعنده بیان ایتشدر فی الحقیقه جهانک و عده سی و احسانی دریای سرابک موجنک کفی کبی ضعیف و وعده کون اولدیغی اهل عقله اجلائی بدیهیاتندر

❦ داشت از بس فلک تشنه لب منت خشک ❦

❦ سوی دریای عطای توشابان رفتم ❦

فلک بنی قوری وساده احسانه اولقدر تشنه لب وعاشق طوتدی و آب
اطفته قاندر میوب تشنه لبکم مر داد اولغله سنک عطانک دریایی
طرفنه عجله ایدجی اولدینم حالده تشنه لبکی ازاله ایچون کتدم ودریای
احسانک بنی قاندردی وتشنه لبکم ازاله ایلدی (شوایکی بیتک دخی مالی
دنیاک دولتی ونعمتی سرابه بکرمک ایله هیچ مقوله سندندر بویله اولنجه
بوکامیل کارعاقل دکلدر دیمک استرو کرچک آب سکا لازم ایسه اولیای
کرامک دریای عطا سیدر انلرک ستمتیه کیدوب دریای احسانلرینه
مستغرق اول دیمکی مراد ایدر (شتابان عجله ایدجی معناسنه اوله رق
صفت مشبهه در

❦ سعی کن تا بدل من شسته بود زینکه مدام ❦

❦ بسوی دشت بدر بوزه نیسان رفتم ❦

ای بنم مدوحم بکا سعی و همت ایله حتی بنم کو کلم بوندن بیفتش اولسون
دیو دایما سنک محبتک اوهسی طرفنه ماء نیسان کبی اولان فیضک دلجلیکی
ایچون کتدم و بن بویله غیرت ایتکده یم سنک سعلک دخی منضم اولسونکه
بنم کارم تمام اوله (زینکه کلمه سنده اولان اسم اشارتک مشار الیهی
مابعدنده که فیض دلجلیکی ایچون دشت محبت حضرت امامه دائمی
کتسیدر) و کلفظی دخی اسم اشارتی بیان ایچوندر (بدر بوزه کلمه سنده اولان
بیاه اجلیه ایچون اولوب در بوزه دلجلیک معناسنه در بعض نسخه ده شسته
بود یرینه شیشه شود واقع اولغله معناسی کو کلم ماء نیسان فیضکله طواو
بر شیشه اولسون دیمک اولور

❦ آنچنان از دل من کرد ضلالت سرزد ❦

❦ که ز کوی تو من بی سروسامان رفتم ❦

انچلین ضلالت توزی بنم قلمدن باش اوردی و ظاهر اولدیکه سنک محلدن
بن پریشان ونظام حال سز کتدم اکر او کرد ضلالت قلمدن غبار قاندر مییدی

(بن)

بن سنک کویندن کتزایدم بنم ضلالت سنک کوینی ترکه باعث اولدی
دیمک اولور بوضورتده من کلهسی مابعدنده مضاف اولوب بیتی اوقور
ایکن بر کسره ضروریه و یریلور (بعض نسخه ده ضلالت یرینه ملالت
واقع اولغله معناسی کو کلمدن فتور توزی انچلین بر هوا اولدیکه
بی سروسامان و پریشان کویندن کتدم دیمک اولور سرزد ظاهر اولدی
دیمکدر بی سروسامان پریشان معناسنه اصطلاح اولنشد

❦ بسکه کر دید ز کلفت دل تنکم لبریز ❦

❦ کرد الوده تراز روی یتیمان رفتم ❦

غبار مشقتدن ظار کو کلم اولقدر طولو اولدیکه قلمدن غبار طشره
چقوب یتیملرک یوزندن یوزم زیاده غبار الوده رق کتدم و یتیملرک غبار
الوده محنت اولسی بنم غبار الوده لکمک یاننده عین نظافت قیلندن
ایدی ناظم رحمه اللهک غبار الوده لکی معنوبدر لکن یتیملرک غبار الوده
لکی معنوبده اولور صوریده اولور کلفت کافک ضمیمه عربی اوله رق
مشقت والم و محنت معناسنه در و بر مضاف محذوف اولغله ز کرد کلفت
تقدیرنده در بیتدن مراد حضرت امام همامک تربه معطره سندن
مفارقت سببیه کندوبه عارض اولان الم واضطراری بیاندر

❦ شوکت این ترک ادب چند دما میگوید ❦

❦ که با فلک شدم دست و کربان رفتم ❦

ناظم رحمه الله کندی نفسندن تجرید قاعدهسی اوزره بر شوکت فرض
ایدوب اکاندا ایدرک بیورر که ای شوکت سنک بوترک ادبک نیجه بر دعا
سویلرونه مقدار دماده اصرار ایدر او یله دیه رک که افلا که عروج
ایده یم الیم مطلوبک بقه سنده اولدینخی حالده کیده یم بودعایی بویله
لسان ایله ایتکی ترک اینسون زیر عیبدر و سوء ادبدر عاشققلرک کاری
لسان حال ایله و کوکل دلی ایله عرضحال ایتکدر و میان عاشققلرنده لسان
قال اوله مر مصرع ثانیده اولان که لفظی بیان ایچون اولغله دعایی
بیان ایدر و دعاسی مصرع ثانیدر و دعانک مضمونی دخی و صلتدن

عبارت در و طالب وصال اولی ترک ادب قسمیدن اولغله دعا بی ترک ادبه
ایتدردیلر معلوم اوله که اولیای کرامدن بعض ذوات دعا ایتکی عیب
وترک ادب کورمکه ترک ایتدیلر و حضرت ابراهیم خلیل الله علیه السلام
بولنه کتدیلر و بعضیلر قرآن کریمه و حدیث شریفه رخصت کور
دکلرندن دعا ایتدیلر زیرا (واسئلوا الله من فضله) بیورلشدر* وینه (ادعونی
استجب لکم) وینه اجیب دعوة الدعا اذا دعان وارد اولمشدر ناظم رحمه الله
تعالی ترک ادبه دعا ایتدیرمکه دعانک ترک ادب قسمیدن اولدیغنه اشارت
بیوردیلر یا خود بیتک معناسی شویله دیمک اولور که ای شوکت بوترب
ادب نیجه برمدت دعا سویلر شمدنصکره دعا بی ترک ایتسون زیرا معراج
روحانی مقدر اولدی و معراجده مشاهده و تجلی جمال ظاهر اولدی
بوندنصکر دعا عیشدر و عاشقک اقصای مرامی و صلندر اودخی نصیب
اولدی بوصورتده دعا ترک ادبدر بوی ادبک اولسون دیمک اولورینه
مراد لسان ایله اولان دعا دیمک اولور یا خود ترک ادبدر مراد نظم
بیوردقلری قصیده در بوکا کوره بیتک معناسی شویله دیمک اولور که
ای شوکت بویله قصیده ایله حضرت امام همامی مدح و ثناترک ادبدر
زیرا حضرت امامک قدری بوثنالردن بالاتر در بوسنک ترک ادبک نه مقدار
اولسه کر کدر شمدنصکره شوکت مرادینک حصولیچون دعا سویلسون
شویله دیهرک که معراج ایدیم و مظهر تجلی جمال اولیم بلکه حضرت
همیتله دعاسی قبول اولور و مقصود حصول پذیر اولور لکن بینه مراد
لسان حال ایله دعا در

حرف مطلب بزبان دل خود کوی که من

همه جاباب خاموش غریخوان رفتم

چونکه زبان قال ایله دعادن منع ایتشدی و اکابی ادبک بیورمش ایدی
بویته دعانک عاشققلر عینده کیفیت معتبره سنی بیانه تصدی ایدوب
بیوررلر که ای شوکت مرادینک کلماتنی کندی کوکلنک لسانی ایله سویله
زیرا بن ادب بولنه کیدوب جمله مکانه لب خاموش ایله غزل و ایات

(اوقیچی)

اوقیچی اولدیغیم حالده کتدم وزبان دل ایله اوقور ایدیم و لبم خاموش
ایدی سندیخی بنم کبی ایله دیمک اولورنته که قصیده اولی نک آخرنده
دخی بیورمش ایدیلر بیت عاشق کدره بخلوت معشوق میرد عرض نیازرا
بخموشی کتدادا فی الواقع کوکلدن و لسان حالدن عرض نیاز کال ادب
اولدیخی محل ریب و کان دکدر همان جمله مرزی مولی موفق ایلیه امین
بحرمة النبی الامین

تا بود مصرع عرفی به بیاض ایام

همه شوق امده بودم همه حرمان رفتم

چونکه بیت سابقک مصرع ثانیه سنده بن اب خاموش ایله غریخوان
اوله رق کتدم بیورمشلر ایدی کویا سؤال اولندیکه اوقودینک ایات
نه ایدی جواب بیوردیلر که اشته بویته و بونک مابعدنده که قصیده نک
مابه الحتمی اولان بیتدر معناسی حضرت امام رضار ضی الله تعالی عنه
افتدیمزه خطاب اعتذار اوله رق دیر که افتدم عرفینک مصراعی کاغذکی
اولان دیوا نیجه ایامده مثبت اولدیجه او مصراعدن مراد اشته بوهمه
شوق امده بودم همه حرمان رفتم مصراعیدر و بیت اتی به مرهوند
عرفی مر حومک مصرعنک اولی بویله واقع اولمشدر بیت

از در دوست چکوبیم بجه عنوان رفتم

همه شوق امده بودم همه حرمان رفتم

معناسی دوستک قیوسندن نه طرز و طور ایله و نه اسلوب غریب ایله کتدم
سکا نیچون سویلییم زیرا حزینی و الم افتراقی بروجهله تعریف و بیانه
وافاده به قادر دکلر زیرا کلورکن دوسته کیدیورم دیوجهله وجودم عینی
شوق اوله رق کادم و بنده بویله نشئه و سرور و ارایدی کیدر ایکن
کلدیکم عکسی اوله رق جمله وجودم عینیه حرمان اوله رق دیاردن
ایله کتدم هیچ بووجهله اولان الم فراق وصف و بیان اولونورمی
البته اولماز بنابرین بندخی سویلم دیمک اولور

دارم امید که خندان بدرت بازایم

آنقدرها که ز درگاه تو گریان رفتم

امید طوتارم که یا امام بنه سنک ملجاء خواص وعوام اولان در سعادتمندنه
کولجی وشوق وار اوله رق کلورم وعثبه شریفنه یوزم سوررم اولقدر
خندان کلورم که وقت عودتده درگاه والاندن نمقدار کریان کتدم ایسه
کریان کتمکرنندن حزن وانکسار درونلری و کتمکی استمدکری ثابت اولور
حاصلی نوجهله محزون و کریان کتدم ایسه اولقدر بنه خندان اوله رق
کلورم دیمک اولور و بویتنک مأنسه مرحوم عرفینک مصراعنک مألنی
درج بیوردیلر نورالله تعالی مضجعه واسکنه فی بحبوحة جنانه اشبو
قصیده مبارکه دخی بویتنک تمام اولدی عددایاتی التمش التبدیر ولفظه
جلاله نک عددشرفنه موافقدر

القصيدة الثالثة المباركة في مدح الامام علي الرضا بن موسى الكاظم
بن جعفر الصادق رضوان الله تعالى عليهم اجمعين ايضا نفعنا الله بذكرهم
(بسم الله الرحمن الرحيم)

وجود کوه چنان نرم شد ز بر مطیر

که میتوان ز رک سنک کرد تارحریر

اشبو قصیده بهاریه اولغله بیور لر که رطوبتک کانندن طاعنک وجودی
یاغور یاغدر یجی بولندن انجلین نرم و یومشوق اولدیکه طاغده اولان
طاشک طمرندن ایپک تلی ایلک وطاشک ملایمتی سبیلله ایپلک اگر کبی
طاشی اگر مک ممکن اولور مطیر صفت مشبهه اوله رق یاغور ایندر یجی
ویاغدر یجی معناسنه اولغله بر مطیر مطر صاحبی بولت دیمک اولوز

زبسکه روی زمین را بهار رنگین کرد

ز موج کل تتوان فرق کرد نقش حصیر

اولقدر بوبهار روی زمینی رنگین و کوزل ایلدیکه کل موجندن حصیر
نقشی فرق ایلک ممکن دکدر ز بر نقش حصیر بهارک قوتندن لطافت

(بولوب)

بولوب کلسه تانده که کل کبی جوش و خروش ایلدی و موج ایلدی (بعض
حصیرک قرمزنی نقشی اولغله کله شبهدر

کندر روی هوا کرا بر نکهت کل

زبسکه کرد رطوبت مغز کل تأثیر

کلک رایحه طویه سی هوانک یوزنده بولنک کارینی ایلر و نکهت کل سحاب
اسا یاغور یاغدر اولقدر رطوبت کلک مغز بنه تأثیر ایلدیکه حال بورایه
تیجیه و یردی (نکهت نونک ضمی و کافک سکونیه کلک و ازهار سارمه نک
رایحه طویه سنه تعبیر اولور (ناظم رحه الله بو بیتلر ایله اوسته نک بهارینی
کمالیه شایوردیلر (زیرا بهارک اعلاسی و کالی رطوبتک کتریه اولورته که
صیفک کالی بیوستک زیاده لکیله و شانک کالی برودتک شدتیه اولدیغی
کبی (کلک مغزندن مراد کلات درونیدر (بروی ده که بیه ظرفیت ایچوند

بکوجه دام تماشا چنان فکنده هوا

که کردن از سر دیوار میکشد تصویر

دامه بکزن تماشا کاهی اطرافه هوا انجلین برافشدر که دیواره اولان
تصویر بشر دیوار باشندن کردنی یوقار و چکر که تماشا کاهی سیر ایلسون
(کوجه اطراف معناسنه در) تماشا بومقامده تماشا کاه دیمکدر (و محل تماشایی
دامه و تشبیه ایلدی زیرا مسیره کوکل صیدنده دوزاق کبیر (یا خود دام
تماشا کاهه گرفتار اولیم دیو دیواردن تصویر باشی چکوب اختفایدر و نظر
ایلز که بلکه گرفتار اولور تصویرک دخی باشی دیواردن اوزاتمنسی بنه
بهارک فیضندن و قوتندن حصوله کلشدر

بطبع قطره صفایان قدر که میکرد

یجیب ابرز عکس شکوفه قطره شیر

قطره نک طبعنده بهارک فیضندن اولقدر صفوت حصوله کلشدر که
بولنک دروننده ایکن چچکک عکسندن قطره مطر سود طمله سی اولشدر
(برشیده صفوت اولسه مثلاً اینته کبی البتده اکامقابل اولانک صورتی شی
اوصافی به عکس ایدر درون سحابده اولان قطره باران دخی بهاردن

اكتساب فيضله صفوتی بر مرتبه به ابر شمس که روی زمینده که شکوفه
بیضا غایت بعید ایکن قطره به عکس ایدوب سخا بدین نازل اولدقده قطره
شیر کبی کور یوب بولندن سودیاغدی ظن اولنور پرور مقی استرلر (جیبیدن
مر ادبومقامده سخا بک درونیدر

توان ز روی زمین دید آسمان دکر

چو سطح آب ز بس خاک کشته عکس پذیر

خاک تیره بهارک فیضیه اولقد در صفوت صاحبی وعکس قبول ایدیچی
اولدیکه سطح آب کبی روی زمیندن بو آسمانک غیری بشقه بر آسمان کورمک
ممکن اولور (روی زمینی صفوتده و کندویه آسمان منعکس اولقدده سطح
ابه تشبیه یوردیلر

چنان ز جوش صفا خاک شد تجلی زار

که بشکفد بیضا از خاک دامنگیر

صفوتک جوش و خروشدن کره زمین انجیلین تجلی مکانی اولدیکه اتک طوتیی
خاکدن بد بیضا ظاهر اولوراشته بهار صفوتی سبیلده خاکه بو خالی و یردی
(بد بیضا ظهوری ادعائی اولور (شولطافت دخی وار که بردن زیناق چیچی
وانک امثالی بیاض چچکلر بتوانلر بد بیضایه بکرز (خاک دامنگیر لکی انسانک
اتکنه یا شمشه سی جهتیله در (وینه خاک دامنگیردن بد بیضا ظهور ایتدیرمک
دخی لطیف واقع اولمشد (زیرا ال اولسه دامنگیر اولماز ایدی وینه صفا
وتجلی زاروید بیضا الفاظنک اجتماعی جناس شعر به دندر

دهان غنچه خندان کشاده تنک شکر

کل سپید بهر سو نموده کاسه شیر

غنچه خندانک آغزی شکر تنکی اچشد (یعنی غنچه خندان دهانی
کشاده اولدقده شکر تنکی کشاده اولمش کبی لذت و خلوت و یرر (بیاض
کل دخی هر طرفده کشاده اولغله سود کاسه سی کبی ظاهر اولمشد (شکر
بیاض اولغله غنچه بی بیاض کل غنچه سنی مراد ایتک انب اولور
(مصراع ثابده اولان کل سپید دخی بو اراده قرینه اولور غنچه نک خندان

(اولسی)

اولسی کشادنن کنایه در (وینه شکرله کاسه شیر ذکرنده جناس شعر به
واردر (خلاصه کلام بو بهار اوله بر اعلا بهار اولدیکه غنچه لک دهان
کشاده لکی تنک شکرک کشاده لکنه بکرزدی کل (سپیدک دخی کشاده
اولسی لطافتده کاسه شیر بکرزدی (هیچ بر بهارده کرک غنچه ده و کرک
کشاد اولان کللرده بو خلوت و لطافت اولمش ایدی دیمک استر

چراغ لاله دهد تا به بزم باغ فروغ

بخاک روغن کل میچکد زابر مطهر

لاله نک چراغی باغک مجلسنه ضیا و یرسون ایچون کره خاکه مطر صاحبی
بولندن یاغور یرینه کل یاغی طملمر (اشته بو بهار بو یله بر لطیف بهار اولدی
(لاله بی چراغ تشبیه صورتک مشابعتی جهتیله در (بزم مجلس (وفروغ ضیا
معناسنه در (مطهر میچک قنیه یاغور صاحبی بولته دیرلر

نکرده سخن از اب ورنک باغ هنوز

که همجو غنچه بلب برک کل شود تقریر

باغک اب ورنکندن و لطافتدن حالا سوز اولمشد (یعنی باغک و کاستانک
لطافتی کا هو حقه بیان اولسه مدی و بیان و وصف دخی ممکن دکلدر
ز برا غنچه کبی انسانک لینه تقریر و بیان کل بهراغی اولور بو مرتبه ده
بهارک لطافتی واردر (که تعلیل ایچون اولغله نکرده سخنک علتیدر (اب
ورنک لطافت معناسنه اصطلاح اولمشد (شود کله سنک فاعلی تقریر در
(و برک کل دخی مفعولیدر (خلاصه کلام برواصف شو بهاری وصف مراد
ایلسه بهارک قوتندن بهاری وصف ایتدیکه ایچون ایتدیکی وصف و تقریر
غنچه نک لینه تقریر برک کل اولدیغی کبی و صفتک و شاعرک تقریری دخی
برک کل اولغله وصفنه مانع اولور کانه غنچه بهاری بو وصف مراد ایدوب
تقریری لینه برک کل اولمش و لینه بیراق اولنجه کلام سو یلمز بنسارین
دهان غنچه وصفدن قالمش شاعرک لینه دخی شعری برک کل اولغله
وصفه قادر اوله میوب ناچار سکوت ایتش بو جهندن حالا بو بهارک وصف
اولنمسی و حقنده سخن اولنمسی لازم کلور (بیتدن مراد وصف اولماز
بر بهار در دیه رک او بهارک اعلا لغتی بیادر

کذشت موجه اب زمر د از سر کوه

کشید آتش یا قوت باز دامن قبر

زمر دك آبك طاغی سی طاغی باشند آشدی و طاغی لطیف و زمر دكی
بش اولدی (یا خود سر کوه دمن مراد زمر دك کندیسیدر زیرا زمر دك
صورتی مدور اولمغه طاغی بکر بوکا کوره معنای بهارک قوتندن اب
زمر دك جوشه کلوب سر کوه کی اولان کنیدی تپه سندن آشدی دیمک
اولور (وینه بهارک قوتندن یا قوتک انشی دامن قیردن ایاق چکدی) یعنی
قوت هوا ایل آتش یا قوت علو کبر اولوب افقه و اطراف سمایه چقوب
کز مکه افق حریت بولدی (قبر قاتک کسر یله اطراف سمایه تعبیر اولور که
عر یسی افقدر) بو معنای کوره کشیدک فاعلی آتش یا قوت اولور وینه
یا مفعولی اولور (یا خود معنای بهار یا قوت ایاقلی انشی اطراف سمایک
دامندن چکدی و افق قرمز اولدی) (آتشک یا قوت یا اولمسی لطافتند
کنایه اولور و بو حریت افق ایام بهارده اولور سائر موسملر ده اولور ایسه ده
از اولور ابو معنای کوره کشیدک فاعلی بهار اولور) (بینه آتش یا قوت یا مفعولی
اولور) (یا خود کشید فعل لازم اولمسیله مفعوله محتاج اولماز) (یا خود استفهام
ابتداسندن انتها سندن دك چکدی دیمک اولور بو صورتده آتش یا قوت
پانائب فاعل اولوب فعل لازم اولمسیله مفعوله محتاج اولماز) (یا خود استفهام
تقدیر یله معنادیمک اولور یا قوتک انشی دامن قیردن ایاقی چکدی بلیکه
چکیموب دامن قیره دك قدم باصدی و اطراف سما یا قوتک انشندن کالیه
حریت بولدی

فتاده است زبس باغبان بفکر چمن

که باده نیاید بصحن باغ دایر

کاستانک لطافتی کالده اولدیغندن باغبان چنتک محافظه سی ملاحظه
اولقدر دوشمش که و کاستانک دیوار ینک دلکنی و کدیکنی بر می تپه ده
محکم آتش که روز کار باغک ایچنه کیرمکه بهادر اوله رق بول بوله مز یا خود
باغبانک بویه محافظه قیدینه دوشد یکینی روز کار کورنجه صحن باغ

(دایر)

دایر کیرمکه بولی قالیوب باغبانن خوفندن ایچون صحن باغده هسته
هسته کیر دیمک اولور (زیرا باغبان روز کاره عتاب ایدر و تکدیرینه
مظهر اولور) (صحن کاستانک میداننه دینور) (دلیر دالک کسر یله بهار
معناسنه در

بدامن آورد از دام خاک بلبل را

کهی رخنه دیوار کل کند تعبیر

دام کی اولان ارض کاستانن باغبان بلبل کثرتی سیدله صمانلی چامور
یرینه اتکیده یا خود انکی ایل طولدروب کتورر شول زمانده که دیوار
کی باغده مرفوع اولان دیوار کلک کدیکنی تعبیر مراد ایلر اشته باغده
بلبلک بو مرتبه کثرتی وارد که دیوار کلک رخنه ینک تعبیری بلبلک
ذاتندن اولور و مناسب اولان دخی بودر که رخنه دیوار کل بلبلدن تعبیر
اولنه و رخنه ره تعبیر ایچون بلبل صو قوله (اورد و کند کلکل ینک تختنه
اولان فاعل باغبانه راجعدر

ز مدح کلشن و وصف بهاری اید

صدای خنده کل از قلم بجای صریر

شاعرک کاستانی مدخدن وصفندن قلمک اوازه سی یرینه کلک کولمکل کلک
صدای کلور (کلک کولم سندن مراد آچلمسیدر) (زیرا آچلمسده
دخی انکشاف اولمغه کولمکه بکرر کلک انکشافی خنده ایله تعبیر ایلدی
(صریر خامه یرینه صدا حاصل اوله زیر خنده ده صدا وارد اگر انکشاف
ایل و انک مراد فیله تعبیر ایلسه صدا بولمز که صریر خامه بدلینه کله
وهمده کلشنه و بهار جمعیت شعریه دخی حصوله کلور زیر کلشنه
و بهارده خنده اولور) (معلوم اوله که صریر خامه یرینه صدای خنده
کل کلک بودخی بهارک قوتندن و کلشنک کال لطافتندن نشئت ایدر
بو صورتده بویندن دخی مراد شر یفتری یرینه او بهاری وصف و ثنا
اولش اولور کانه کلشن و بهار وصف اولمده فی کل غایت صفایاب
اولدیغندن کلور ایش زیرا انسان دخی مدح اولمده انبساط و فرح

حصول پذیر او اور و طبیعت مدحی سور و ذمی استن زمدن دخی انقباض
درون در کار در و کلک خنده سنک صداسی دخی صر بر خامه به غلبه
ایتمکله یا خود بهارک فیضندن و قوتندن صر بر خامه صدای خنده کله
تبدل ایتمکله کلشن وصف اولند قده صر بر خامه بدلی صدای خنده کل
کلک سیبیله شاعره بهاری و کلشنی مدحندن بر نشسته دیگر دخی حصوله
کلور یور مقی استرل (صر بر صادک فتحیله اثنای کتابده قلمک کاغده میندن
حاصل اولان صدادر

ز بس مغز جهان ریختند رنگ نشاط

صدای خنده بکوش اید از آب تصویر

دنیا نك مغزینه اولقدر نشاط و سرور رنگینی دو کدیلر و جهان اول
مرتبده فرح و صفای ایله مالامال اولدیکه دیواره و لوحه ده یا پلش
تصویرک لبندن انسانک قولاغنه خنده صداسی کلور و بی روح اولان
تصویرلر دخی فرخندن کولمکه باشایوب خنده لرینک صداسی ایشیدیلور
اولدی وار بوندن ذی روحک نشاط و سرورینی اکلده دیمک او اور

زبان غنچه چنان همترانه بلبل

که رنگ اینه ریز در صافی تقریر

غنچه نك لسانی بلبل ایلله انجیلین ترنم و تغنیلری برابر اولدیکه غنچه نك
لسانک صافی اولان تقریرندن اینده رنگی دو کیلور (یعنی بهار اولدیکه
غنچه بی دخی بلبل کبی سو یلندی و اویله صافی اوله رق ترنم ایتدی که
تقریرنک کمال صفوتندن اینده لر حصوله کلور اینده غایتله صفوتنده اولدیغندن
غنچه نك تقریر صافیستندن اینده لر دو کوردی (همترانه نغمه لر
پردر دیمکدر

هوای سیر چنان بیقرار زاهد کرد

سیاه مست شود تا ز خود کند شبکیر

مسیرده کرمک و یوریمک محبتی زاهدی انجیلین بیقرار ایلدی که زاهد باده
ایچمکسز کندی ذاتندن بر ازغون ودلی سرخوش او اور و ناله ایلر (زاهدک

(ایسه)

ایسه کرمک و ناله ایتمک شانتندن دکادر ایشنه بویله بو بهار ز هده دخی بو کیفی
و بونشاطی و پردی وار عشاقک حالتی زاهدندن اکلده که نیجه ایمش

سواد شام چنان از صفای صبح گست

که همچو موی نمایان شود ز کاسه شر

کیچدنک ظلمتی صبحک صفوتی و بیاضی سببندن اویله ضایعدر کدیا خود
اویله نقصاندر که سود کاسه سی ایچندن سوده واقع اولان قیل نه کونه
ضعیف و خیال کبی نمایان اولور ایسه ظلمت شب دخی صبحک صفوتندن
اویله ضعیف و خیال کبی ظاهر او اور (بودخی بهارک کمال قوتندن او اور که
ظلمت شبی بهار محو ایلدی و کیچدلی کوندز کبی ایلدی صبحندن بومقامده
نهارک مجموعی مراد اولنور (وینه شامندن مجموع لیل مراد اولنشددر) ذکر
جز و اراده کل طریقله ایکسی دخی مجاز مرسل در زیر اشامک وضعی
اشام وقتنه و صبحک وضعی صباح وقتنه در (کم کاف فارسیه نك ضمیمه
ضایع دیمکدر) اگر کاف عربیه نك فتحیله کم اولور ایسه نقصان معناسنده در
(بومقامده ایکی معنائک ایکسنی دخی مراد ایتمک ممکندر) (تکه بیتک ترچه سنده
اشارت اولنشددر) کاسه شیردن مراد سود ایلله مملو کاسه دیمکدر که موی
انده ظاهر اوله اگر فقط کاسه مراد اولنسه موی انده نمایان اوله مر

ز بس ریاض جنون را بهار خرم کرد

ز موج ناله شود سبز دانه زنجیر

بهار جنون روضه لرینی اولقدر خرم و مبارک ایلدی که عشاقک ناله لرینک
موجندن زنجیرک دانه سی صولتوب یشل اولدی (یعنی بهار کمال قوتندن
عشاقی جوش و خروش کتوروب ناله لری دریا مثال اولمغله موج ایدوب
او موجندن حلقه زنجیر سیاه ایکن و سبز اولمق شانتندن دکل ایکن دانه کبی
اولان حلقه زنجیر موج ناله دن صولتوب یشل اولدی هیچ بر بهارده
بو حال وقوع بولمش ایلدی (بو جهندن ریاض جنون خرم اولدی زیرا
روضه جنونک خرم لکی ناله نك کثریله اولور خرم خالک ضمیمی و رانک
فتحیله مبارک معناسنده در لسان ترکیده قتلو تعبیر اولنور

❦ دهمیده است کل بره از تبسم کرک ❦

❦ شکفته غنچه بشاه غزال از دم شیر ❦

بو بهار بر بهار در که قورده تبسمدن قوزی قولای دید کوری چپک
بشمش و ظاهر اولمشدر (وینه ارسلانک نفسدن غزالک شاخنده کل غنچه سی
آچلمشدر اشته بویه ایکی ضری دخی بریندن بتوردی

❦ چومی ز شیشه کل از غنچه میرند بیرون ❦

❦ شود شکفتنی اوا کردی تأخیر ❦

می صراخیدن کندینی طشره اوردی کبی کل دخی غنچه نک درونندن
کندوی اوبله طشره اورر اگرانک آچلمقنی بر دم کبرو قانق اولورسه
و تأخیر ایدرسه (بو بنده غنچه بی شیشه به ویمی بادهیه جرته واندن ظاهر
اولمده تشبه بیوردیلر) وینه تأخیر تأخر معناسنه در بو حال دخی بهارک
کال قوتندن اولور

❦ بیاد خنده کلهها کلاب میگردد ❦

❦ خیال کریه بلبل بجویار ضمیر ❦

کولرک کوله سنک یادی واکلسی ایله بلبلک کوزی یاشنی کوکل ابرمقنده
خیال ایلک و اوخیل سبیلله اشک بلبل کلابه منقلب اولور (یعنی کلستانده
کولر شویله اعلا و لطیف آچلمشدر دیرک کلام اولنسه بوسو بلشمک
اشناسنده اشک دیده بلبل جویار ضمیرده نخیل اولنسه کلرک لطافتی بلبلک
کوزی یاشنه عکس ایدوب و تأثیر ایتمکله اوانده کل صوبی اولور دیمکدر
(اشته کولرک کلستانده بومر تبه لطافتی وارد بو حال دخی بهارک کلابله
اعلا لغندن نشئت ایتمشدر

❦ زمغز خاک چن بوی داغ می اید ❦

❦ ز بسکه یافته از خون لاله هانخمیر ❦

کلستانک خاککنک ییتندن انساکنک قوه شامه سنه داغ قوقوسی کاور
ایشته بومر تبهده لاله لک جرته وار که لاله لردن قان طاملیوب خاک چن
خون لاله ایله تخمیر اولمش بوسیدن خاککن داغ رانجه سی کلور داغدن

(مراد)

مراد لاله نک دروننده اولان سبیه اهلقدر حاصلی خاک چن لاله قوقو بور
دیمک استر تخمیرا کرچه متعدی اولوب بو غرق معناسنه در بومقامده لازم
معناسی ویرلدی زیرا متعدی اولان کله بی لازم اعتبار ایتمک امر
شایعدر

❦ فضای فقر نیستان شیر مر دان شد ❦

❦ ز بس زموج شکستن شد ست سبز حصیر ❦

فقر صحرایی ارسلان کبی اولان مر دان خدایه قیشلاق اولدی اولقدر
خلوتخانه لرنده که حصیرک موج کبی قرقلغندن حصیر سبز اولدی که تلاری
قیش کبی اولوب کورن کیمسنه فضای فقر اولان صومعه لر بی مقصده ظن
ایدر ارسلان دخی نیستانده اولمغه شیر ذکر غایتله لطیف واقع اولمشدر
حصیرک شکسته لکندن مراد تلاری بری برینه باغلو اولمغه قریش کبی
کورنمیدر فضا صحرای معناسنه در شیر مر دانن مراد تارک دنیا اولوب کنج
عزلی اختیار ایدن ذوات کرآمد و انلرک کوشه خلوتنی ما کولادن و دنیا
متاعندن خالی اولمغه فضای فقر عنوانیه تعبیر بیوردیلر موجی شکستن
کله سنه مضاف ایتمکله موج صوقیلندن اولدیغندن حصیرک قرقلخی که
تلارندن عبارتدر او موجدن صولمغه تلاری یشل اولوب شیر مر دان خدایه
خلوت حانلری نیستان و جای صفا اولمغه بو بهارک خلوتخانه لره بله بویه
تأثیری اولدی بیورمق استرل

❦ هوا شد دست بکیفتی که باده فروش ❦

❦ کند ز کرد کسادی دکان خود نمیر ❦

هوا بر کیفیت و بر حال ایله اولمشدر که بخانه بی بخانه سنی کسادک توزندن
تعبیر ایدر زیرا هوا هر کسی مست ایتمکله می نوش ایتمکله احتیاج قالمدی کساد
عدم رانجه وعدم استعماله دیرلر برشی استعمال اولنسه توزلنور بنارین کردی
کساده مضاف ایلدی

❦ چنان ز فیض هوا صاف کشته مستقبل ❦

❦ که دیده بیند از خواب بیشتر تعبیر ❦

(۱۷)

بهارك قوتى سبيله هوانك فيضند ن زمان مستقبل اوله صاف وواضح
اولمشدر كه نائمك كوزى رويادن غایت زیاده اوله رق تعبیری کورر رؤیا
شمیکه حالد و تعبیر مستقبله در مستقبلك صفوتی جهندن نائمك تعبیری
کورمك رويایی کورمكه تقدم ایدور بیورمق استر بعض نسخه ده
بیشتر واقع اولمشدر معناسی زیاده ایلور کورر دیمکدر بیدنگه سنه ضرورت
وزن ایچون بر کسره ضروریه بعض نسخه ده بیدم واقع اولمشدر
ومیم دیده به مربوط اولغله تقدیریکه دیده ام بیدم دیمك اولور و معناسی
بنم کوزم تعبیری رويادن اول کورر دیمك اولور یا خود خواب ایقومعناسنه
اولوب بنم کوزم تعبیری مستقبلك صفوتی سبيله اویقودن اول کورر
دیمك اولور بونده کمالیه مبالغه حاصل اولور لیکن خوابه رؤیا معناسی
ویرمکده تعبیر ایله زیاده مناسبت وار در

بیدمه مهره مومست بیضه بلبل

زبسکه آتش کل کرده در چن تأثیر

کلك آتشی چنده اولقدر جله اجزای چنه سرایت ایتشد که انسانك
کوزنده کلسانده اولان بلبلک بر طه سی مؤمه منسوب بونیق
کیدر کلك آتشد ن مراد حریدر و او حرقتی آتسه تشبیه بیوردیلر مهره
بونیق دیمکدر لغت شاهیدیه بحر طو یلده مصرحدن

کشیده اند زبس دامها ز موج بهار

چو رنگ میرد از جهره میکنند اسیر

بهارك ینه کالندن اولقدر موج بهاردن داملر چکمشلدر که چونکه انسانك
چهره سندن رنگ اوچار داملر انی طوتار لر اویله لطیف سنه ایکن وار
بوندن قیاس ایله که اوداملر انسانی نیجه طوتار لر موج بهاردن مراد
هوانك تموجی اولور و موج دخی دامه بکزر بعض نسخه در میورد واقع
اولمشدر رنگ کیدر دیمك اولور لیکن میرد نسخه سی دامه مناسبتدر
والسنه ده رنگی اوچش تعبیر اولغله اصطلاحه دخی موافق اولور

(زبس)

زبس نسیم می الودرنك وبوی کاست

بود زنشته می طبع میکشان دلکیر

اولقدر روزگار می کبی رنگه وکل قوقومی ایله الوده اولمشدر که میکش
وباده نوش اولنلرک طبیعتی میک نشسته سندن و کیفیتندن دلکیر اولمشدر
واصحاب عشرت باده نوش اولقدن فارغ اولمشدر در وهوا جله سنه بو
کیفیتی ویرمشدر نسیم نونك فتحیله عربی اوله رق خوشبوی اولان روزگار
دیرلر دلکیر مضطرب و متعصب دیمکدر

چنان قاش بهار ست خاک مشهد را

که شال نرمة بیافد بطرف او کشمیر

مقارده اولان هر بر قبرك خانی ایچون آنجلین بهارك فرش ایلدیکی قاشك
رونقی ولطافتی وملایمتی وار در که اهل کشمیر دن شال نرمة استادلری
خاک مشهده میل ایله اولدن شال نرمة طوقودقلری هند پنبه سندن صرف
نظر ایتکله شال نرمة بی شمدی پنبه هندن طوقومبوب لطافت وملایمتنه
بناء خاک مشهد دن طوقور لر اشته بو بهار جیع خاکلرک اغلظی وکشیفی
مزارلک طیراغی ایکن خاک مشهده بولطافتی ویرمشدر که هند پنبه سندن
زیاده خاک لطیف وملایم اولغله پنبه هندی معطل ایلدی و خاک ملایمتی
سبيله اگر لیکه قابلیت کلدی شال نرمة بر نوع یو مشق شالدر که کشمیر
شهرنده طوقونور کشمیر بلاد هند دن بر بلده نك آدیدر طرف طانك قبحی
ورانك سکونیه بر شیتك جدیدینه میل ایدوب عتیق وکهنه سنون صرف
نظر ایله آنی ترک ایتکله دیرلر شال نرمة نك اجزاسنك جدیدی خاک مشهد در
وعتیق پنبه هند در خاک مشهد اجزای جدیده سی اولغله استادلرک میلی
بوکا اولوب اجزای عتیقه سی اولان پنبه هندی ترک ایتدیله طرفك بو
معنایه کلدیکی لغت وانقولیده مصرحدن

ندانم از چه سبب دسته کاست جهان

بمشت خاک چن نیست اینقدر ر تأثیر

بلم نه سبیدن دنیا بر دم کلدن چن عالمك خاکنده بومر تبه و بو مقدار

تأثیر بوقدر کره ارض جهانیه بوزینت و بوطراوق و پردی دیسک خلاف
اولور سار بهار لری دخی بیلور دنیا بویه بر دسته کل کبی دکل ایدی
دسته دمدمعناسته در جهان دخی کری الشکل اولدیغندن بر دمدمگاه
تشبیه پیوردیلر چندن مراد مجموع دنیا در مشت خاک بر آوچ طبراق دیمکدر
دنیا سچین و طار اولدیغندن خاکنه بمشت خاک تعبیر پیوردیلر واسع اولان
عالم غیب عالم ایدر

کدشته است بگلشن نسیم پنداری

زدر که چن ارای گلشن تقدیر

سن گلشن عالم بویه ترین ایتمی کوریدک بوکا برشی دیوب و زینته
عالم خیران اولوب شویله ظن ایدر ایدک که تقدیر گلشنی ترین ایدیحی
ذات شریفک درگاه والاسندن گلشن عالمه رایحه طیه صاحبی بر روزگار
کجه شد و او روزگارک برکتیه گلشن عالم بو رونق و لطافتی بولشدر
والا بوبهارک یاچیحی ایش دکلدر ظن دخی بو مقامده علم معناسته اولمغله
بویه بیلور ایدک دیمک اولور چن ارای وصف ترکیبی اولمغله باغچه ترین
ایدیحی معناسته اولور و باغچه دن بو مقامده مراد گلشن تقدیر الهیدر که
بر آدی دخی ازل تعبیر اولنان نسته در

کل شکفته هشتم بهشت ملت و دین

چن طرز امامت شه سهر سریر

اولیه چن ارا که ملت و دینک سکرنجی باغچه و گلشنک آجلش کلیدر دخی
امامت و خلافت گلستانک چنی زینتیجی دریا خود چن امامتک زینتیدر
ملت دخی دین معناسته در دینک سکرنجی جنتندن مراد اعلا بری دیمکدر
فلک تختی بر سلطان ذیشاندر طراز طانک کسریله زینت معناسته در
امامندن مراد خلافت رسول اللهدر سهرسینک و بایه فارسیه نک کسریله
فلک معناسته در سر بر عربی اوله رقی پادشاهلراک تحتیه اطلاق اولنور

علی موسی جعفر که بهر درگاهش

رستان کان بهم آید چودانه زنجیر

(بو اوصاف)

بو اوصاف ایه موصوف امام علی رضا بن امام موسی کاظم بن جعفر
صادق در اویه امام علی رضا که یلدزلر آنک درگاه والاسنه زنجیر اولق
ایچون دانه زنجیر کبی بریره جمع اولور یعنی یلدزلر تریه معطره سنک قیوسنه
زنجیر اولمغله مشتاق اولدقلرندن یلدز دانه سنه زنجیر دانه سی شبیه اولمغله
زنجیر اولق ایچون بریره جمع اولوب زنجیر کبی اولور و باب شریفنه زنجیرلک
ایدرلر بویه اولنجه اشبو درگاهک زنجیری دانه انجمنندن و پیوردن
مصنوع زنجیر دکلدر بویه اولدیغنی امعان نظر ایدرسن اکلر سنک زیرا بر
تریه قیوسنده بویه زنجیر بوقدر درگاه بیوکلرک قیوسنه اطلاق ایدرلر

خیر مایه صدق صفا که یافته است

سرشت زکدر خرم او تخمیر

او امام همام که علی رضا در صدق و صفوت دیدکری شینک اصلک
خجیری در زیر صبحک او ذات شریفک حرمک توزندن بوغرمق اولمشدر
صبحک خجیری کرد حرمندن تخمیر اولنجه ذات شریفقری صدق و صفاتک
مایه سنه واصلنه خیر اولق لازم کلور مایه اصل معناسته در و سرشت
دن مراد بو مقامده تخمیر قرینه سیله خیر دیمک اولور که لفظی تعلیل
ایچون اولمغله یافته است الی آخره ماقبلنه علت اولور وینه خیر مایه صدق
مبتدای مخذوفک خبری المغله ان خیر مایه صدق تقدیرنده دران اسم
اشارتدر مشار الیهی امام علی رضا حضر تدر صبحده صدق و صفوت
اولمغله صبح ذکر صراع اولده اولان صدق و صفا لفظلریله غایت
مناسب واقع اولمشدر

مه سهر عدالت که از کتان مهتاب

بد و رعدلش چون بکدر زحریر

او امام همام عدالت فلککک یا خود فلک کبی اولان عدالتک ماهیدر زیرا
مهتاب کلندن انک عدالتی زمانیده حریردن صونجه کچرسه و اب حریری
نیجه اینجمنر ایسه مهتاب دخی کانی اینجه بهرک اولمغله کچر مهتابک حالی
کانی چورتمک و ظلمتک ایکن ایام عدالتده مهتابک یگانه طبعنده اولان ظلمی

تغیر اید و حضرت امامك خوفندن حریره نسبت ایلہ اب نیجه ایسه اوله
اولور مهتابك ككای چورتمسی بعض شعراء عربك شعرنده گلشدر بیت
(لا تعجبوا من بلا غلاته * فذر از راره علی القمر)
بلا چورمك و غلاله زبک که فیض اوزرینه کیرل

بهار گلشن حلم و حیا که شبیم او
نکرده است نظر سوی آفتاب دلیر

حلم و حیا گلشنك حضرت امام بهار دیر زیر حلم و حیا گلشنی اندن رونق
واطافت بولشدر اوله حلم و حیا گلشنی که آفتابك طرفنه دلیر اوله رنق انك
شبیمی نظر ایتمشدر و غایت محبوبه ر شبیم آفتابه عاشق اولغله کانه
استر که آفتاب بنی کندوبه چکه بوجهندن دایما شبیمك کوزی دلیرانه اوله رنق
آفتابه درولکن امام همایک ترین یلدی یکی حلم و حیا گلشنی نك شبیمی اولغله عاشق
معشوقنه بدلیرانه نظر بله ایتمشدر

فروغ چشم شباعت که روز حرب عدو
کند دوزیم زمین لاز سایه شمشیر

امام علی رضا حضرت تلمی شجاعت تعبیر اولنان خصلت حسنه نك کوزینك
ضیایی و بیکی در زیر دشمن ایلہ جنك کوننده زمینی سیفك سایه سندن
ایکی پاره ایدر وارقیاس ایلہ که سینی انسانه نه ایدر ایش فروغدن مراد
ذکر حال اراده محل طریقله مجاز مرسل اوله رنق بو مقامده بیک معناسنه در
چشم شجاعتك بیکی دیمکدن مراد غایت شجیع و بهادر دیمکدر معلوم
اوله که الولد سراییه منطوقجه ائمه اثنی عشر رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین حضرت تلمی نك مجموعی پهلوان و صاحب شجاعت اولمشدر در زیر
جدا مجدلری امام علی کرم الله وجهه معدن شجاعت ایدیلر خیر قلعه سی
قلمنده وینه عمرو بن عبدالود نام کافرك قتلنده وینه غزوه بدرده ذات
والارندن ظاهر اولان شجاعت کتب سیرده مسطور و مصر حدرد بوسر
شجاعت اولادنده دخی ظاهر اولمشدر

(زفیض)

زفیض تربیت نو بهار همت او
توان گرفت ثمر از شکوفه تصویر

ینه حضرت امامك نو بهار کی اولان تربیه سنك فیضندن دیوارلرده
مصنوع تصویر شکوفه دن میوه قو پارمق ممکن اولور اشته تربیه سی
بر مر تبده در که ناقابلی بویله قابل ایدر دیمك اولور

زکشت زار دل خصم او بخانه خویش
بجای دانه برد مور جوهر شمشیر

حضرت امامك قلبنك مزرعه سندن کندی یوه سنه قر نیجه دانه برینه قلیج
جوهری ایلتر اشته بو مر تبه حصنك قلبنه سیف معنوی اورمشدر دیمك
اولور کشت زار مزرعه و تار لا دیمکدر جوهر شمشیردن مراد قلیجه
اولان اوفق شیلردر که دانه به شبیه در بردبانك و رانك فتحه لیه فعل مضارع در
ایلتر معناسنه در مصدری بانك ضمیله و رانك سکونیه بردن کله سیدر قیاس
اولان مضارعی بانك ضمیله کلم ایدی ولیکن بریدن مصدرندن مشتق
اولان بانك ضمیله برد فعل مضارع نه التباسی دفع ایچون بانك ضمه سنی
فتحیه تبدیل ایلدیله حاصلی ایکی فعل مضارع در بریسی برددر بانك فتحیه
ایلتر دیمکدر و مصدری بانك ضمیله بردندر و بریسی بانك ضمیله برددر کسر
دیمکدر بونك مصدری بریدندر وینه بانك ضمیله کسمك معناسنه در

فزود شور من از مدح غائبانه
اوکنید از دو طرف این مصرع زنجیر

بنم جنونم حضرت امامك غائبانه اولان مدحندن ارتدی بو ایکی مصرعی
بکا ایکی طرفدن زنجیر ایدیکز و بی ایکی طرفلی بغلیکز زیر غایت جنون
و سودام ارتمشدر نه که کمالیله مجنون اولانلری بویله ایکی طرفدن باغلرلر
ایکی مصراعدن مراد بیت ایتنك مصراعلری در و بو بیت بریکنی مطاع
اولغله قصیده به شمعی ابتدا ایدر کی اولدی بنا برین بو ایکی مصرعی
زنجیر ایتدیله

بدور معد لاش شاخ اهووی تصویر

بود فقیله دود چراغ دیده شیر

حضرت امامك عدالتی زماننده تصویر کیک بو یگری ارسلانك کوزینك
چراغك فقیله سنك توتنی اولور ارسلانك کوزینی فقیله مشعله صاحبی
فندیله تشبیه بیوردیلر شاخ دخی سیاه اولغله فقیله دن ظاهر اولان توتنه
تشبیه ایدی کویا حضرت امامك عدالتی اولقدر جهانی احاطه ایلدی که
کیك ارسلانك فرار ایتمز اولدی واوله تقرب ایدر اولدیکه بو یگری
ارسلانك کوزینه کیرمک درجه سنه واردی حتی چراغ دیده شیرك فقیله
سنك دخانی ظن اولور اولدی اگر دینور ایسه که اهووی تصویر حرکت
ایدرمی و شاخی فقیله نك دودی نیجه اولور و ارسلانك اهووی تصویر
طوتمسی عدالتدن نه کونه اولوز و بونکله حضرت امامك عدلی ثابت
اولورمی بوسؤلك جوابی اودر که کیک لفظی مضمونه کفایت ایدر استر
حقیقی اهو اولسون استرا هووی تصویر اولسون معدلت دخی عدالت
معنا سنه در مصراع ثانیك تقدیری بود دود فقیله چراغ دیده شیردیمکدر
یا خود معناسی طرف حقندن تصویر اولان اهودیمک اوله بویله اولنجه
اهووی حقیقی اولور و سؤال مذکور دخی توجه ایتمز

بعهد عدل تودیوانه نیار دیاد

که خون ناله برون ایدازک زنجیر

سنك عدالتك زماننده بر دیوانه خاطر نده طوماز که زنجیرینی زیاده حدتله
چکه و تحریک ایلله و زنجیره ناله و فریاد ایدره و زنجیری مضطرب ایلله
واوناله نك قانی زنجیرك طمرندن طشره کله بلکه دیوانه لر زنجیر اینجتمسون
دیو خوفندن اوصول کی اوتور لر ایسته سنك ایام عدالتده دلی دخی
زنجیره ظلم ایده مز اولدی دیمک استر یعنی دیوانه لر زنجیری چکر لر و زنجیر
دلینك النندن فریاد ایدر و فریادندن طمرندن قان کلور بلکه بعض دلی
زنجیرینی قیر بوحال مجانینك عادتندن اولشدر العاده لاترک ایکن مجانین
سنك عدالتدن ناشی عادت لرینی ترک ایدوب شو ظلم صر یحندن سایه عنا بنده

زنجیر خلاص اولدیلر بومر تبه عدالتدن جمله منتفع اولمشدر یا امام بیورر

بیاع رزم توفرشست اب ورنك دکر که هست

غنجیه زیبکان و بلبل از پر شیر

سنك جنكك باغنده غیری اب ورنك یعنی بشقه لطافت وارد رزیرا باغ
رزمنده دمرندن غنچه وارد و دخی شیرك قنادنن بلبل وارد یعنی باغ
رزمك پیکانی لطافتده غنچه کبیدر وینه باغ رزمنده که شیرك قنادی
کیدر ایکن بلبل کی نغمه ساز اوله رق کیدر جنك یری مخوف و لطافتدن
عاری ایکن سنك باغ رزمك همان میدان حربدن مستثنی اوله رق لطافت
ورونق صاحبی اولشدر حضرت امامك باغ رزمی بویله اب ورنك صاحبی
اولنجه وارقیاس ایلله که باغ علمك و باغ خلقك اب ورنکی نه مر تبه در
بیورمق استر

ز بس زخون مخالف گرفته تیغ نورنك

ز جوهر ست خیابان کل دم شمشیر

سنك دشمنك قانندن قلیك یا امام اولقدر رنك طوتمشدر که شمشیرك قانندن
کلینه شمشیرك جوهرندن یول وارد یعنی اعدانك قانندن سیفك کلستان
کی کورینور و سیفك جوهری دخی کلرک اراسنده اثنای کلشنده اولان
یول کی کورینور دیمکدر خیابان خانك کسر بله کلستانك کلرینك
اثناسنده اولان یولره تعبیر اولور اعدانك قانندن قلینی کلستان ایتمک
کمال شجاعتن نشئت ایدر و شجاعت ایسه افضل کلا تندر بو جهندن
بویت حضرت امامه کاليله ثنا اولش اولور

یک اشاره شود نا وکت سبک پرواز

که رنك چهره دشمن بود تراپرتیر

کانی چکمکسر کوزك یا خود قاشک یا خود الک اشارتله سنك اوقك غایت
سرعتله کید بیجی اولور زیرا دوشمنك یوزینك رنکی سنك اوقنه قنات
اولور حاصلی سنك اوقك یری سنك دوشمنك سنك خوفندن یوزندن
اوچش رنکدندر بویله تیر اوچش رنکدن اوقه پر اولنجه البت او اوق

اشارت له سبک پرواز اولور و کانی چکمه حاجت اولاز بیورمق استرنا و نه منزله آیلان اوقه اطلاق اولنور سبک پرواز سرعتله کیدیچی معناسنه اصطلاح اولمشد ر اوقک سرعتله کمتسی کالاتدن اولغله حضرت امامی بو وجهله دخی مدح ابتدیلر

❦ بفرق آنکه براه تورخ نهاده شی ❦

❦ زهاله صد سپر ذرفشاند بدر منیر ❦

اول کیسته نک تبه سنه که سنک محبتک بولنده بر کیجه یوزینی بره قوبدی و سنک محبتدن اه و انین ایلدی بدر منیر آنک خالی نجسین و آفرین مقامنده کند ی هاله سندن قلقان کبی کبیر یوز التون صاچدی نته که ایشه برار کیسته لک باشنه آلتون و اینجو صاچق عاتدر هاله ایک اطرافنده اولان دایره به دیرل نثار ایلدیکی آلتونی بیوکلکده قلقانه تشبیه ایلدی و اوالتون هاله دن اولغله هاله دخی سپره بکرز بو جهتدن بر بشقه لطافت و جناس دخی حاصل الور و صد کترندن کنایه در رخدن مراد و جهد ر ماهه مناسب اولسون ایچون وجهی رخ یله تعبیر بیوردیلر ز برادخی ماهه تشبیه عاتدر بدر اون در دنجی کیجه ده اولان ماهک استمیر

❦ نهاده بنم بهر انتخاب نقط ❦

❦ کشیده بسر لاز شکل مد شمشیر ❦

نعم کلمنی اختیار ایتدیکندن نعمه نقطه انتخاب قویمش سن و اصحاب حاجت ایچون انی آلمش سک ولانک باشنه مدشکلندن قنچ چکمش سک ولانی بوق ایلش سک حاصلی اصحاب حاجات یانته کلد کده بر فرده لادیوب جله نک مرادینی حاصل ایدرسن دیمکدر (انس بن مالک رضی الله تعالی عنه بیور مشلدر که فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم بر کیسته نک مرادینه لادیبکی اشدک بلکه کیم نه سویلر ایشه نعم بیوروب انی حاصل ایدرلر ایدی حتی بر کون مدینه منوره ده بر مر آه قلیله الحیا و ارایدی رسول اکرم طعام ایدر کن کلوب طعام استدی فخر عالم افندیمن امر بیوردیلر که طعم مدن ویره لر اوخاتون دخی تکرار دیدیکه بن یار رسول الله فم شریفنده اولان لقمه یی

(استرم)

استرم همان رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت ناری فم شریفه سندن چیقاروب اوخاتونه و برد یلر خاتون الوب بوتدیغی حالده بر حیا صفتی در عقب اوخاتونی استیلا ایدوب حجابندن حضور رسول کبر یاده طور میوب خانه سنه کلدی و پردخی خانه سندن حجابندن طشره چیقماز اولدی و مدینه منوره نک نسا سنک جله سندن مستحیه اولدی اشته بویه فخر عالم افندیمنک خالی نعم و بلی ایدی و لالفظی بر حاجتمده ایستمدک

❦ بدشمت لب نانی که میدهد کردون ❦

❦ زمانه میکند از اب خنجر تو خنجر ❦

سنک دشمنه بدلم اتمکی که فلک و بر زمانه او اتمک خنجرینی سنک خنجرینک مسموم اولان ابدن بوغر رده اویله و بر بویه اولنجه اوو بریلن نان اکا نعمت اولوب بلکه نعمت اولور و سنک دشمنک نعمتی انی مغرور اتمک ایچون استدراج و مکر قیلندن اولش اولور (خنجر بو مقامده بوغرمق معناسنه در حاصلی سنک دشمنه فلک و زمان دخی دشمندر دیمک استر) وینه معلوم اوله که اب ناندن مراد دشمنک دولتی دیمکدر و معنای حقیقیسی مراد کلد ز بر حضرت امامک دشمنده اغنیا و ملوک واردر (زمانه دن ینه فلک مراد اولنسه اولور) و زمان مراد اولنسه ینه اولور ز بر زمان عند الحکماء فلک اطلسک حرکتدن عبارتدر

❦ هر استخوانیکه ز مغز محبت تو پرست ❦

❦ نکرده است بسویش همانگاه دلیر ❦

هر کک که سنک محبتک اعلا و خلاصه سندن طولودر و هما قوشینک غدا سی کک ایکن و هر کس غدا سنه دلیرانه نظر ایدر ایکن او ککک طرفته همدلیرانه نظر اتمشدر ز بر اسنک مغز محبتکله پراولان ککی همانک تغدی اتمسی حدی دکلدر بنابرین نظره قادر اوله من بیتدن مراد اشته سنک عاشقار بنک استخوانلری یله محترمدر بیورمق استرلر (همانک کک بیسی مشهور در حتی شیخ سعدی قدس سره کتاب کلساننده شویت لطیفی بیور مشلدر

بیت

همای بر سر مرغان ازان شرف دارد

که استخوان خورد و جانور نیاز دارد

حقا که بند النجی بیت غرادر

کسی کعبه بیند بخواب خویش شبی

سحر بطوف حرم تو میکند تعبیر

بر کیمنه رو یاسنده کعبه مکرمه بی بر کعبه کور رایسه سحر وقتی بیدار
اولجه سنک حرمینک طوافیله تعبیر ایدر (یعنی بور و یانک مقتضاسنی بن
حضرت امام علی رضانک تریه شریفه سنی طواف ایدر حکم دیو تعبیر
ایدر) بیتدن ناظم حضرت تلیرنک مراد شریفی حضرتک تریه معطره سی
عین کعبه در دیمک استر (بیند کله سنده بر شرط مقدر اولغله اگر بیند
تقدیرنده در

کشیده اندز چشم ملک بکوی دام

کسیکه کرد طواف در تو گشت اسیر

سنک محله ملک کوزندن دام قور مشلدر زیر بر کیمنه که سنک
تریه مطهره نک قیوسنی طواف ایلدی اوراده حبس واسیر اولدی
وقیونندن کتمکه قدر تیاب اوله مدی کوز صورتمده و سیرتمده دامه شبهدر
باخصوص ملک کوزی که غایت کوزلدر البت ابو طوتار (دامی چشم ملک
تخصیص حسن دار اولدیغندن عاشقی صید ایتمکه کالی اولور وینه بویه
محل مبار که دام اولغده شایسته اولان چشم ملک کبی شایر اولدیغنی
جهند ندر

ملوک جاه ونسب سائلان در کا هت

کنند مشق کدابی بلوح چوب سر بر

منصب پادشاهلری ودخی ابا واجدادندن سلطنته وارث اولانلر ووجهتله
پادشاهلری بوللر سنک درگاه شریفنک فقراسی و دلجیلر ایدر زیر انلر
چوبدن اولان سریرک تخت سینه کدالغنی یازمق ایدر ملوک اعجام

(حضرت)

حضرت امامه کمال محبتلرندن بن حضرت امامک درگاه والاسنک کداسی
وسائل و بنده سی اولمشیدر تختلرینک الواحنه کرچکدن تحریر ایدر لر
ایمش دیو بعض استادلر بزدن مسمو عم اولمشدر (مشق مصدر اوله رف
یازمق معانسته در) مصراع ثانی اوله تعلیل مقامنده در (طائفه اعجامدن
اسم علی اولانلرک بعضیسنک مهرنده شوبیتی محرر اوله رف کور مشیدر

بیت

اهل کھف قد بخا قطیر هم

کیف لاینجو غدا کاب عل

اشته امام علی کرم الله وجهه حضرت تلیرنه کمال محبتلرندن بویه ایشلر
ایدر (نجاور الله تعالی عن سبائهم)

بدر که تو که موج صفازند خاکش

چو آفتاب بود نقش بوسه عالمکبر

سنک درگاهنده اوبله درگاه که انک خاکی موج صفا اورر (یعنی صفوتانده
توج ایدر اشته اودرگاهنده عشاقک بوسه نقشی آفتاب کبی ضیاسی
عالی طوبیعی اولور وعاشقلر اوباب شریفی اوبله تقبیل ایدر که نقش
بوسه لری آفتاب کبی باب شریفنده ظاهر اولوب عالمه ضیا پاش اولور
(استر موج صفا الی آخره دکاهک صفتیدر) که لظی صفتله موصوف
بیننده ادات ربطدر (نقش بوسه آفتابه شبیه اولغله نقش بوسه بی
آفتابه تشبیه بیوردیلر) بیتدن مراد حضرت امامک عشاقنی نقش
بوسه لری آفتاب کبی انور در دیه رک ثنادر (وینه ضمتنده حضرت امام
همای دخی ثنا ایتمش اولور

بطول و عرض در روضه ات دلیل این بس

که هست سلسله ممکنات یک زنجیر

سنک روضه مقدسه نک باب شریفنک طول و عرضنه دلیل بو کافیدر که
سلسله ممکنات اکا بر زنجیردر (سلسله ممکناتدن مراد واجب الوجوده
مستند اولجه به دک ممکناتک افرادی اولور) وقتا که اوسلسله واجب الوجوده

منتهی اولور اوراده منقطع اولور واجب الوجوده نهایت بولمده تسلسل
منقطع اولماز تسلسل دخی باطل اولمغه البت بر وجودی واجب اولان
ذاته منتهی اولماسی لازم کلور اشته اولله تعالی حضرت تدر بدر
(واجب الوجودی بو طریقه عقیلی اوله رفی اثبات ایدرلر)

❦ بودی که حیای تور یخت رنگ ادب ❦

❦ بکشتی که کلس از تو کشت شرم پذیر ❦

برواید که سنک حیاک ادب رنگینی دو کدی وینه برکاشنده که انک کلی
سندن حیا قبول ایدیی اولدی (بعض نسخه ده حیا برینه حیا واقع اولمشدر
بیت اتی به مر هوند)

❦ نمی نهد ز ادب پای روی سبزه نسیم ❦

❦ روی کل نرود آب شوخ چشم دلیر ❦

روز کار او وادینک سبزه سی اوزرینه ایاق قویماز او وادیدن روز کار
ادیدن ایچون اسمز ودخی او کلسنک کلینه شوخ چشم اولان آب شبنم دلیر
اوله رفی واقع اولماز (اشبو بیتک مصراع اولی بیت سابقک مصراع اولنه
ناظر در) وینه بو بیتک مصراع ثانیهی بیت اولک مصراع ثانیسه ناظر در
(حاصلی لف نشر مرتب اوله رفی بیوررلر که بروادی به که سنک حیاک ادب
رنگینی دو کدی او وادینک نباتاتک اوسنده تأدب ایدوب روز کار اسمز
او وادینک نباتاتی تربیه ده روز کاره محتاج (دکدر وینه برکشن که انک
کلی سندن حیا الدی شبنم اندن حیا ایدوب بهادر اوله رفی او کلس اوزرینه
واقع اولماز) شوخ چشم ادبسنز دیمکدر اشته بو یله روز کار و شبنم سکار عایت
ایدرلر دیمک استر (اشبو بیتین بر قطعه مقامنده در) دلیر دالک ولامک
کسرله یله بهادر دیمکدر

❦ زجوی کلک تو خور دست آب پنداری ❦

❦ که کل چومعتی رنگین شدست عالمگیر ❦

سنک قلمک ایرمغدن کل کواچم شد زدن ایدرسن زیرا کل کوزل مضمون
کبی شهرت بولوب نامی عالمی طویتیجی اولمشدر پنداری فعل مضارع

(مفرد)

مفرد مذکر مخاطبدر ضانورسن دیمکدر معنی رنگین شعر انک غایت لطیف
مضموننه دیرلر عالمگیر مشهور معناسنددر حضرت امامک قلمی ایرمغه
تشبیه بیور دیرلر وجه شبه دخی تربیه و فیضدر و قلمد دخی مراد امام همایک
علم شر بقدر بدر

❦ زبس بلطف تو اسان شدست مشکها ❦

❦ زخار پای چو کل رسته ناخن تدبیر ❦

اولقدر سنک لطف واحسانک ایله صعب اولان امر لاسان اولمشدر که
برکیمسنه نک ایاغنه دکن باتسه اودکنندن کل کبی طرفه بکزه بن تدبیر
بتمشدر و ظاهر اولمشدر یعنی سنک لطف واحسانک ایله هر دردک دواسی
برابر در وهر بلانک چاره سی یسه یاننده در بو جهندن سایه لطفنده جمله
دردلرک و بلالرک چاره سنی بولوق جمله یه اسان اولمغه هر کس محنت
دنسان و غمندن وارسته و آزاد اولمشدر و سنک ساینده هر کس حضور
وراحت بولمشدر دیمک استریاقدن طرفق ایله دکن اخراج اولمغه دکنی
اخراجک تدبیری ناخنه تشبیه ایدیلر وینه ناخن تدبیرک خار پادن ظاهر
اولسنی کلک بتمسنه تشبیه ایدیلر زیرا دکنک کلک ظاهر اولسنه و ناخنندن
بتمسنه مدخلی واریش اگر چه دکنسز کل واردلرکن بزم کلامز دکنی
اولان کلک حقنده در بو صورتده دکنسز کل اولمقی لازم کلور ایدی
دیه رک اعتراض اولمسون وینه ناظم مر حوم امر مشکک اسان اولسنی
ایاقدن دکنک اخراج اولمسیله و امر مشکلی ایاغنه دکن بتمسیله تمثیل ایدلی
زیراقی الحقیقه ایغه دکن بتمق خیلی جه امر غسیردر حتی بعضی طرفق ایله
اخراج اولمیبو ایکنه به محتاج اولور و بعضیسی او محلی یاروب دکنی
اولمجه اخراج ایتک اقتضایدر

❦ چنان ز قوت عدالت غزال پر جگرست ❦

❦ که آب بخوردان چشمه سار دیده شیر ❦

ینه حضرت امامک مدح و ثناسنده بیوررلر که سنک عدالتک قوتندن
و کائنندن کیلک اولقدر بهادر و بیکت اولمشدر که ارسلانک چشمه ساره

بکزيك کوزندن صوايچر وارسلانه بومر تبهده تقرب ايدرو شيردن
اصلا خوف ايتز و بيلور که سنک ايام عدائده ارسلان بکازيان ايتکه قادر
اوله من حاصلی سنک عدالتک شیرایله غزالی و ذنب ایله غمی بر مکنده ایلدی
وسنک عدلندن حیوانات دخی منتفع اولدیله بیور مق استرل پرچکر شجیع
و بهادر معناسنه اصطلاح اولشدر غزال غینک قتحیله عربی اوله رق کیک
معناسنه در غزالک پرچکر اولسندن حضرت امامک کمال عدالتی مستبان
اولور زیرا کیک غایت قورقانی بر حیواندر سیم که ارسلاندر و پرچکر اولق
شانندن دکدر چونکه اولدی عدالتک کمال دخی ثبوت بولور بنابرین
ز قوت عدالت تعیر بیور دیلر سارمعدده معنایه کاور اولاداد نسبت اولور
و معناسی ارسلانک چشمه به منسوب کوزی دیمک اولور و بنه مکان معناسی
افاده ایدر معناسی ارسلانک چشمه مکانی اولان کوزندن دیمک اولور
و کاهجه ادا ت تشبیه مقامنده استعمال اولور بویو کاوره معناسی
ارسلانک چشمه کبی کوزندن کیک صوايچر دیمکدر چشمه جیم فارسیه نک
قتحیله بدن قینامش و ظاهر اولش صوبه دیرل عربیسی بنبوعدر جعی
بنایع کلور شاهی مری حوم لغتده چشمه بکار اولدی کوزه بر دق
بیورلر ترکیسی دخی بکار در و بنه ناظم مری حوم دیده شیری چشمه به
تشبیه ایتشدر وجه شبه لمعان و پارلق اولور زیرا آیده و دیده شیرده ضیا
ولعان واردر یا خود وجه شبه صورتده دیده نک چشمه به مشابهی اولور
زیرا ایکسندده مدور اولق و چق و راق واردر و بنه سار صغرجق
قوشنده دیرل لغت شاهدیده بحر طویلده صغرجق قوش سار دیده رک پیان
اولمشدر

زبان زتنکی جالدار دهن بیرون

زبس بمدح تو بالذخویشتن تقر بر

سنک مدحکله مادحک شوقنده مدحه متعلق اولان تقر برو بیان
مادحک اغزنده طول و دراز صاحبی اولور که واول مرتبهده کندو کندویه
بیور که مادحک اغزی تقر بر ایله طول و دهانک طرفاندر ایچون زبان

(اغزیدن)

اغزیدن طشره کاوروزیان تقر برک یو کاندن اغزه صفماز اولور زبان اغزیدن
طشره جقمق حرارت ایچون و بیور غونلق ایچون و سار امور عارضه ایچون
متعارفدر تقر برک اغزده بیومسی مدح و ثنائک محبت سبیلله اوزا مسندن
کلاه در بالذفعل مضار عذر بومر معناسنه در مصدری بالیدندر بویمک
دیمک اولور

سحاب لطیف و دریاد لاتوبی که کهر

بسوی دست تواز بحر میکند شبکیر

بنه بیورلر که یا امام سن اطف و احسان سحابی اولش سن و دانا خلقه
اطف و کرم یا غدر رسن و دخی دریادل سنسک ز بر اینجو سنک دستک طرفه
بحر جانندن کلیم دیو فریاد ایلر و سنی بویله دریادل کورد کده دریایی بکیمبوب
اصل دریاسن اولدیغندن ایچون سنک دستک جانی ارزو ایدر و سنک دستنه
امان البنی دیو انجا ایلر و بنی شودر یادن خلاص ایله دیو نیاز مندا اولور
حاصلی حضرت امامه سن بحردن بیوک و اوسع اولش سن و بحر سنک یاننده
برکول کبی فالور دیمک اولور یا خود دریادل یعنی سخنی سن سک ز بر کوه
بحرک حسنی و بخلنی کوروب درون بحردن سنک اینه ال بینی بو بخیل بحرک
درونندن خلاص ایله دیو فریاد ایدر بحرک حتی شو جهتنددر که اینجو سنی
قعرنده و جوف صد فده حفظ ایدر و بر کیمسنه به کهرینی چیقاروب
ال شونی دیو و برمز مکر که قعرنه و اصل اولوب هنر تعب و محنت ایله
اینجو سنی اله سن نته که حضرت مصری قدس سره بیور مشدر بیت
فهل رأیت بحرا و سمعته برمی درادیه الی السواحل بو صورتده بحر بخیل
ودنی اولش اولور لکن حضرت امام بلا طلب سیم وزرینی و در جواهرینی
رضاسیله هر کسه بذل ایدر بو جهتندن حضرت امام دریادن و سار
استخیا دن جواد و کریم اولش اولور دریادل سخنی معناسنه اصطلاح
اولمشدر

چنان بمدح تو کلیم غیر ساست که مشک

کند زنافه بسوی دوات من شبکیر

(۱۹)

بنه بیورر که یا امام سنک مدحکله بنم قلم اواقدر عنبراز بجی و جهانی
 رایحه طیبه ایله اولقدر مالایدیجیدر که مسک نافه سندن بنم دواتک
 طرفنه کک ایچون فریاد ایلر دوات ایچنه مسک قویمق دخی عادتدر
 هم مر کبه جریان و بربر و همدیازیده بر رایحه طیبه حاصل اولور مسک
 دوات جانبسه کله که فریاد ایتسی حضرت امامک مدحیله ناظمک قلیک
 نثار ایلد یکی عنبرک رایحه طیبه سنی استخوان ایلدیکندن ایچونددر مسک
 بوقدر رایحه طیبه صاحبی ایکن نثار اولنان عنبری بکشمش وارقیاس ایله که
 ناظمک قلیسندن نثار اولنان عنبرمدح نه کونه رایحه طیبه صاحبی ایش
 عیبرعنبرمعناسته در عیبر ساوصف ترکیبی اولوب عنبررایحه سی نشرایدیجی
 دیمک اولور مشک میمک ضعی و شینک سکونیه خطا رختن ولایتلرنده برنوع
 کیک کو بکنده اولان دمی تریسه ایله حاصل اولان رایحه طیبه صاحبی
 نسنه نک ایدد رعریسی مسک در میمک ضمه سنی کسریه تبدیل ایله و شینی
 سینه قلب ایدرک تعریب ایتشدردر نافه مطلقا کویک معناسته درنتکه
 شاهی مر حوم اغتنده قارن شکم نافه کویک دیهرک بیان ایتشدر لکن
 غلبه استعمال ایله مسک کیکی کو بکنده استعمال اولمشدر دوات دلاک
 فتحی و تاء طویله ایله حقه معناسته درشیکیر کیجه زده اولان ناله نک ایدر
 صکره مطلقا ناله معناسته استعمال اولمشدر

بحضرت تو که حاجت روای کونیست
 بمطلع دکر احوال خود کنم تقریر

بنه بیورر که یا امام سنک حضورنده که ایکی کونک حاجتی او حضور
 حاصل ایدیجی و صاحبسه و بریجیدر برغیری مطاع ایله کندی احوالی
 حضور بنه تقریر ایلرم و بوقصیده به بر مطاع نوکشادیه احوال پریشانی
 بیان ایدرم امیدم اولدر که بنم دخی حاجتم و مراد مقصودم سنک حضورندن
 حصول پذیر اولور مطاع قصیده نک و غزلک اول بیتنه دیرلر آخر بیتنه مقطع
 دید کاری کبی شعرا نک عادتند ندر که برقصیده بی بر مقدار سو یلرویتنه
 اوقصیده ایچنده کمالیه استرحام اولسون ایچون بر مطاع نوکشادیدوب

(بنه)

بنه اوقافیه ده قصیده بی اتمام ایدرلر ناظم حضرتلری دخی شعرای متقدمینک
 یولینه کیدوب بر مطاع نوکشادیه حضور حضرت امامسه حصول
 مراد عرض حاجت ایدرلر او مطاع نوکشادیه بیت ایتنه در

زبسکه دیدن کارزار داردم دلگیر
 بدیده موج کلم باشداتشین زنجیر

فرح و صفایر بنه کلزاری کورمک بنی اولقدر دلگیر طوتار که بنم کوزنده
 کل موجی بکا آتسه منسوب بر زنجیر اولور بنابرین کاستانه کتمکه طبعم
 مضطرب اولور اشته بوعالده حالم بودر دیهرک احوالی مطاع نوابه
 تقریر ایلر بنه تقریر احوالنه متعلق اوله رقی بیوررلر که

مقیم کشور کنامیم چنانکه کنم
 ز کرد شهر عتقا سرای خود تعمیر

کناملق اقلینک بن مقیمی بم عتقا کبی زیر عتقانت قنادینک توزندن کندی
 سرایمی تعمیر ایدرم یعنی عتقا نیجه کننام ایسه بنم نامم دخی او یلجه
 کننام اولمشدر دیهرک حضرت امامه تقریر احوال ایلر فی الواقع اهل کاله
 کننام اولوق و کالی بلنمک عظیم و کدر اولور

درین بهار حریفان زقیدغم ازاد
 مر از کردش سالت حلقه زنجیر

بنه سوء احوالنه متعلق بیوررلر که بو بهارده یا امام جمله یاران قیدغندن
 وارسته درلر بکا بوسالک دوراندن حلقه زنجیر وارددر یعنی بکا دوران
 سال حلقه زنجیر اولوب کیفی و نشه می قاچردی دیمک اولور و هر کس
 نمون و مسرور الابن مغموم دیمک استر

بخاک ریخته ام اشک حیرت از مرگان
 بود بخامه موریشه کل تصویر

طبرغه حیرت کوزی یاشنی مرگانندن دوکشم اندن ایچون که برده قیل
 قلم کبی اولان مرگانندن تصویر کلی حاصل اولسون ریشه صیاقی دیمکدر

کل تصویرك ریشه سندن بیراقلری مراد اولور و حیرتدن کل کوز یاشی
اشک خون الود اولمغه کل تصویری یالغاقابل او اور بعض نسخه دشته
واقع اولشدر ایلاک معناسنه درینه مراد بیراقلردر حاصلی کوزمدن اقان
قانی یاشلردن برده تصویر کلی حاصل اولشدر دیرك حضرت امامه
احوالندن و حزنندن شکایت ایلر

❦ جداز سلسله دوستان فتاشده ام ❦

❦ هوا شود چو جدا کشت ناله زنجیر ❦

دوستلرک سلسله سندن جدا اوله رق محو فانی اولشم بویله اولنجه سلسله
دوستاندن جدا اولماز و مناسب دکلدر زیر انسانک محو و هلاکته سبب
اولور کورمز میسن چونکه ناله زنجیر زنجیرک سلسله سندن جدا اولدی
هوا به منقلب او اور سلسله دوستاندن مراد سلسله طریقت علیه در که
سلسله اهل اللهدر بودخی بر شیخ کاله اثابت و بیعت ایله حصوله کلور

❦ متاع خانه ام از بس تمام غارت شد ❦

❦ کنم بصفحه دیوار خانه نقش حصیر ❦

بنم خانه مک متاعی اولقدرد تمام یغما و غارت اولدیکه خانه مک دیوار ینک
صفحه سنه حصیر نقشی ایلرم زیر خانه من دیوردن مناعز اولمق حسبله
مستغنی اولشدر

❦ برای مصلحت کریمه کردیم مژگان ❦

❦ شدست جمع بیکجا چو خامه تصویر ❦

بنم مژگانم اغلاق مصلحتی ایچور بریره ویل قلبی کی جمع اولشدر بنم کارم
یا امام اغلاقدن غیر برشی دکلدر دیوبنه احوال پر ملائندن شکایت ایلر
خامه مونک بکاسی تصویر یار ایکن کننددن ظاهر اولان بویه لرو یاشلردر

❦ ذنبیند فغان خبردم چو موسیقار ❦

❦ ز بس به پهلوی هم کرده است خانی تبر ❦

فلک اولقدرد بری بر ینک یانته خانه منسوب اوقی اتش و دیز مشدر که

(وجودم)

وجودم موسیقاره دونوب هر بر بندمدن و مفاصلدن فریاد و فغان قالقار
موسیقارک هر بندندن فغان حاصل اولدیغی کی موسیقار قیشلر بریره
جمع اولمغه یاپلان مشهور سازک ادیدر و بندلرندن مراد هر بر قیشلدر که
اژای استعمالده هر نید صدا و برر خانی اولان اوقلری فلک یا خود غمز
جانان ناظمه اندجه اوقلر قیش کی اولمغه وجودینی موسیقاره تشبیه
بیوردیلر خانی نیردن مراد اعلا اوق دیمکدر زیر ملک اوقک اعلا سنی
استعمال ایدرلر به پهلوی هم بری بر ینک یانته دیمکدر کرده است کله سنک
فاعلی تحتیده فلک را جعدر یا خود غمز جانانه دینسه ده اولور بویت دخی
احوال دکر کونندن بنه بر شکایت دیکدر بعض نسخه ده جانی تبر و بعض
نسخه ده خانه یتر واقع اولشدر معناسی جائه منسوب اوقی ایلشدر دیمکدر
یا خود خانه یتر واقع اولشدر دیمک اولور جمله سنک مالی واحددر

❦ نظر بقرص مه و آفتاب نکشایم ❦

❦ ز بسکه کشت دل و دیده ام ز طالع سیر ❦

اولقدرد یا امام عالمدن کوزم و کوکلم طوق اولشدر که و بکا بودنیادن اویله
نفرت عظیمه ککشدر که دنیاک ماهنک و آفتابک جرمنه نظریمی آچوب
باقی جام استر

❦ تعلقم بجنونست رهمن که مرا ❦

❦ سواد ملک جنونست سایه زنجیر ❦

بنم عشقم جنون طرفته بکا بول کوسه سترنجی و دلالت ابدیجیدر زیر ابکا
جنون ملک سواد و قرالتیسی زنجیر سایه سیدر و اویکلور و یارر زیر انجنونه
زنجیر دوا و درو شفا در اگر چه زمانده بیمار خانه ده مجنونلرک بوغانندن زنجیر لری
چیقار دیلر ایسه دتعلق عشق و محبت دیرلر رهمن دلیل معناسنه در سواد
شهره دینور ملک بو مقامده اقای دیرلر تقدیر بیت تعلق مرا بجنون رهمن است
دیمکدر حاصلی عشق بنی جنون طرفته ترغیب ایلدی دیمک استر

❦ ز بس ز ابر فلک اب تیغ می بار د ❦

❦ گذشت از سر من موج جوهر شمشیر ❦

فلکک یولسدن اولقد رقیلج صوبی یاغر که باشمدن قیلک جوهر بیک
موجی اشمدن بودخی اضطر ابندن حضرت امامه بر شکایت دیگر در

شکسته رنگ از انم که ازل بدصنع

باب کا هر باکر د خاک من تخمیر

بن اندن ایچون رنگی شکسته یم که بدکی اولان صنع باری یا خود صانعک
یدی از لده یا خود از لذن بنم خاکمی کهر باصوبیله یوغرمق ایلدی کهر بانک
رنگی صاری اولور انده محیل اولان اب دخی صاری اولمق لازم کلور
ناظمک خای دخی اب کهر با ایله تخمیر اولنجه کنیدنک رنگی دخی صاری اولمق
لازم کلور وعاشق لک رنگی دخی صاری اولمق بن ازل عاشقم یوندن ایچون
شکسته رنگم و صاری بوزلی یم دیک استرته که اسمعیل حتی قدس سره
بیور مشدر یدت کل جمالک صولدر عاشق لک صورتک تبدیل ایدر معنای عشق
بو مقامده از فی معناسنه دردینسه دخی اولور ترجمه سنده اشارت اولندی
صنع مصدر در کنیدی معناسی و بیک ممکندر یا خود مصدر در بمعنی الفاعل
اولوب صانع معناسنه دردینسه بودخی وجه در بوکادخی ترجمه ده اشارت
اولندی

ز بس ترا کم پیکان زاه من خیزد

صداز موج هوا همچو ناله زنجیر

بنم اهرمک اوقندن اولقدر دمرن ترا کمی و تجمعی حاصل اولور که هواده
هوانک تموجندن حاصل اولان صداناله زنجیر کبی در یعنی تیر اهرمک
دمرن لری بری بر برینه اور دجه هوادن زنجیر صداسی استماع اولنور
بیور مق استر بویتده اهی تیره تشبیه ایدر و پیکان دخی بوکافرینه اولور
وینه او پیکان محلی دانه زنجیره تشبیه ایتکه ناله زنجیر حاصل اولور
بیور دیلر معلوم اوله که ز بس مبتدای اولدر ترا کم پیکان مبتدای
ثانیدر خیزد مبتدای ثانی به خبر او اور جمله سی مبتدای اولک خبر یدر
خیزد دخی حاصل اولور یا خود معناسی بنم اهرمک اوقندن اولقدر هواده
دمرن ترا کمی وارد که هوانک تموجندن ناله زنجیر کبی صداز قالقار

(وحاصل)

وحاصل اولور دیک اولور بوضو رتده ز بس مبتدای ترا کم پیکان انک خبر یدر
خیزد مصراع ثانی به مصروف اولنور لیکن اولکمی معنا زیاده خوب
واطیف اولور فتا مل

شکسته بس که تیر غم بیسیه من

بنی که میدمد از خاک من بودنی تیر

فلک اولقدر اوق کبی سینه صابیلوب قیر مشدر که بن فوت اولدقد نصکره
برقیش که بنم خلک قیرمدن بترو ظاهر اولور اوق قیشدر اوق قیشی برنوع
قیشدر که اندن اوق یا پارل و تعلیم ایچون اتارل دمد فعل مضارع در مصدری
دمیدنر سبزه نک بجه سنه و بر شبتک ظاهر اولسنه دینور

بس ز بار دل خویشتن کران شده ام

ز سطح خاک چوسوزن گذشته ام زحریر

اولقدر کنیدی کوکک یوکنندن اغر اولشمدنر که خاکک
سطحنندن ایکن حر برردن کجیدیکی کبی یکمشم بار دلدن مراد
غم عشق قدر سطح جسمه عارض اولان بوزه دینور حریر ایپکه وایپکن
طوقمش قاشه اطلاق اولنور اطلس لفظی بوکا مراد قدر در

زعر ضحال غرضها مر است اینکه تویی

به شهر بند ولایت امیر کل امیر

خاک پائنه عرض حالدن بکاغض ضرر وارد یا خود غرضلرم وارد عرض
حال بو که خلافت و ولایت قلعه سنده حکومت ایلان جمله امیرک امیری
وشه نشاهی سنسین این کلمه سی اسم اشارت اولمقله مشارالیهی عرض حالدر
غرضها کلدن زبرا غرضها جمعدن این کلمه سی مفرد در اسم مفرد ایله جمعه
اشارت اولنماز توی کلمه سندن بویتک مابعدنده کلن آیات عرض حالده
داخلدر (شهر بند) حصاره و حصارک حواسینه اطلاق اولنور دیو لغت
نعمه اللهده مصر حدر ولکن ینه شهر بند پادشا هلرک پای تختی اولان
مملکت اطلاق اولنور مثلاً اسلامبول کبی ناظمک اغراضی عرض حال ایچنده
اولان آیاتدن ظاهر اولور زیرا هف بر بیتده بر غرضی بیان ایشمدنر تویی

کاهه سندن بیک تمامه کلحه عر ضحالك دیاچه می وشناسی مقامددر
واشبویت آتی درون عر ضحالد مراد و مقصودنی افاده بی ابتدار
نکه بیوردر

سیاه بختم و چون سرمه گوشه چشمی

ز ضعف میبرد موج کریمه دستم کبر

عر ضحالد حضرت امامه دیر که بن سیاه بختم و طالع برو جهله و بر جهندن
بکایاور دکلدر و دخی ازهر جهت ضعفدن کوز او جنده اولان سورمه کیم
زیرا کوز او جنده اولان سورمه غایت ضعیف اولور بویله اولنجه بنم
در یاکی اولان کوز مک باشک موجی بی ایلتر و اکور کیدر کره کله دستمی
طوت که بنی موج کریمه ایلتمه کریمه بکایه دیر لایکن بومقامده کوزیاشی
مراد در موج لفظی اکاقرینه در بعض نسخهده و او یازمشدر اکا کوره
معناسی گوشه چشم سرمه سی کبی سیاه بختم دیک اولور ولیکن بختم کاهه سنه
بیتی قرائت ایدر ایکن بر کسره ضروریه و یراک اقتضا ایدر و اولدیغی
نسخه به کوره ایکی شکایت وارد بر برسی بخت سیاهدن و برسی ضعفدن
و او سز اولدیغنه کوره فقط بخت سیاهدن شکایت اولور ز برامابعدی
مشبه بهدر

امید وارتو چون بوی غنچه ام به نسیم

بقید لطف تو چون پرتوم بشمع منیر

غنچه رابحه سی اطرافه منتشر اولغه نیجه نسیم امیدوار اولش ایسه بن
دخی هر حالده سنک لطف و اخسانه امید وار اولمشدر و بنه پرتو وضیا
شمع منیر لطفی قیدنده اولدیغی کبی بن قولک دخی هر حالده سنک لطفک
قیدنده اولمشدر و اکا قلم معلقدر بیورمق استر نسیم صباح روز کارینک
ایدر بوی غنچه نک انتشاره طالب اولدیغی ظاهر در ز پرا هر کمال صاحبی
کالک منتشر اولدیغنه ارز و کشدر و فی الحدیث القدسی کنت کثر محفیا
فاحییت ان اعرف فخلقت الخلق لاجلی

چه گونه فرش در می توانم شد

که ازنی قلم خویش میکنند حصیر

نه گونه انسانیت قبوسینک حصیری اولغه قادرم بلکه دکلر پیراد میت
قبوسنه دوشمه اولق امر مشکدر اندن ایچونکه کشی نک وجودینک
قلمک فیشندن ادمیت قبوسینک حصیر بنی ایلر لونی و جودندن طوقورلر
بو خصوص ایسه جان و یرمکه توقف ایدر و جان و یرمکه قلم وجوددن
حصیر طوقم از جان و یرمک دخی امر صعب اولغه بنم کارم اولوب
بنابرین ادمیت قبوسنه فرش اولغه قادر دکلر بیورمق استدیله یعنی ادم
اولق و انسان کامل اولق فدای جانیه موقوفدر هر نازنینک کاری دکلدر
دیک اولور کندیله بنی دخی هضم لنفسه جان و یرمینلرک زمره سنه
الحاق ایلدیله و مراد شیرینلری جان فدا ایمین درویشلره و عاشقلره
تعریضدر (بعض نسخهده قلم برینه کاوی واقع اولمشدر بنه معنی بعینه بویله در
لکن بیتی اوقور کن وزن ایچون و او ی حذف لازمدر

ز قید اهل جهنم نجات ده که مرا

شدست کج نظر بهای شان بیازنجیر

بکایا امام اهل دنیانک فیدندن و بوقاغبیلندن نجات و خلاص و یراویله
قید که انلرک بکا اگری نظری ایا غمده زنجیر اولمشدر (اشبو که قیدی
بیان ایچوندر اوقیددن مراد اهل جهنم اگری نظری ایش فی الواقع
اهل دنیا عاقله اگری باقرلر کج نظرده ظاهرده و باطنده قیدلک وارد ز پرا
بوقاغی اگری اولور بومشابهت ظاهر به سیدرو بنه خلقک کج نظری راه
حقده یول الممغه سبب اولور بودخی کج نظری بوقاغی به مشابیهت معنویه سی
و باطنیه سی اولور یعنی امداد روحانیت ایله امداد بیور که خلق بنی سوب بکا
اگری باقسونلر که بن دخی کندی عالم ایله مغشول اولوب راه حقده کیده یم
و بول الهیم و بویله قاهر قائم یم دیو حضرت امام رضانک روحانیتدن
استداد ایدر

رآستان تو باشد دو حاتم که از و

نباشد دم بد و عالم بهیج وجه کزیر

سنگ درگاه و لایک آستانند بنم ایکی حاتم وارد که اندن بکا هیچ
بر وجهله فراق موجود دکلدر واستغنام یوقدر (استان و استانه همزه
ممدوده ایله ایشک که قیولرک اوستنده والته اوور کار کیر بنالده طاشدن
واخشب بنلره اغاجدان یاپارلر) کز پرکاف عریه نیک ضمیمه وزانک کمریله
فراق و بد معنا سنده درونی ایچون نالفظی کلد کده نا کزیر اولوب لابد
معناسنه اولور فراق موجود دکلدر معناسنی افاده ایدر بوراده داخی
نباشد کله سی اولغله ینه نفی ایدوب نباشد دم بد بکا فراق موجود اولر
دیک اولور (بوییت مابعدنده که یته مرهوند

یکی همین که بمحشر شوی شقیع و معین

یکی چنین که زده رم شوی خفیض و نصیر

ایکی حاجتک بریسی بودر که قیامت کوننده بکا شفاعت ایدیچی و یاردم
ایدیچی اوله سن بریسی دخی بونجیلین در که زمانک آفتندن و بلا سندن
بنی حفظ ایدیچی اوله سن و دخی بکا نصرت ایدیچی اوله سن

بگفتگوی شوی چند بی ادب شوکت

نشین که مصحف خاموشی کنم تفسیر

ای شوکت فال و قیل ایله نیجه بی ادب اولور سن عیدر گفتگودن فارغ
اوله رقی اوتور که سکوت مصحف شریفی ایاتی سکا تفسیر ایدیم و سکونک
قضیلتی اکل و زبان قالدن کج و لسان دل ایله عر ضحال ایله که ادب یولی
بودر و همده اهل حال (لسان الحال انطق من لسان المقال) بیور مشلدر
بو بول که لسان حال ایله عر ضحالدر حضرت ابراهیم علیه السلام
بولدر (وقتاً که فرود کند بنی منجیق ایله ناره القا یتدی ایسه جبریل
امین کلوب (الک حاجه) دهرلک سوال ایلدی جوابنده (اما الیک فلا) بیور دیلر
جبریل وخی (سل تعط) بیور دیلر ینه ابراهیم خلیل الله علیه السلام (علمه بحالی
حسی) بیوروب سکوت قیلد یلر بو بول اولو یولدر بنابرین اولیاء اللهدن

کیمسته بو یوله سالک اولوب طاب قالدن فارغ اوله رقی لسان حال
دل ایله طلب ایلدیلر (ناظم مر حوم سکوتی مقبولیتده مصحف
شریفه تشبیه بیور دیلر) بعض نسخه ده تفسیر برینه تقریر واقع اولمشدر
اکن مصحفه تفسیرز یاده انسب اولور (شوکت لفظی منادی درو حرف نداسی
اولان ای محد و قدر

کشازبان دل و عر ضحال کن که شود

رکدای تو مژگان دیده نصویر

یته نسخه خطاب ایدرک بیورلر که ادب یوانه کیدوب ای شوکت کوکل
لسانی آج و لسان دل ایله عر ضحال ایله که سیک دعا نیک طهری مر ادنک
تصویر نیک کوز نیک کر یکی اوله ده و سکا اشارت ایده که اشته مر ادنک
تصویری بنم سندخی مر ادینی کوره سک و بیله سک و واصل اوله سک
حاصل کلام زبان حال ایله عر ضحال نیل مر اده سبیدر دیک اولور
(وعانک طهری ادعائیدر طهر ایجه اولغله مطلوبک تصویر نیک دیده سنده
کر یک ایتدیلر و کر یکله اشارت اولند یغندن لسان حال ایله اولان دعا
مطلوبی طالبه کل بن بونده یم دهرلک کوستر چکنه اشارت ایلدیلر فی الواقع
کوکل دعاسی اجا بته اسر ع اولندیغی محل شبهه دکلدر

زدوستی شکر و شیر ناهم جو شدند

زد شمنی بود از خنده کر یه تاد لکیر

قصیده تمامنده دعای ممدو ح شاعرلرک عادتق اولغله ناظم مر حوم دخی
قصیده لرینی تکمیل وار سیده ختام ایتدیله دعایه اغاز ایدوب بیورلر که
یامام کال محبت لرندن شیر و شکر بری بر یله تجریده قیناد قجه وینه خصوصت
و عداوت سببیه کر یه و بکاء کولم کدن دلیکیر و مضطربا ولد قجه یعنی
قیامتدک دیک اولور (زیرا شیر و شکر الی یوم القیام سو شورل و محبت لرندن
قینارلر وینه روز خشره دک خصوصت جهتندن کر یه خنده دن دلیکیر
اولور بوسیدن حاصل معناسی قیامتدک دیک اولور (مصراع اولده که
تاجوشده مر بوط اولغله تاجوشد) و مصراع ثانیده بنه ناکله سی بوده

مر. بوط اولقله تا بود تقد برنده در (دلیکیر مصطرب انقاب معنا سنه
اصطلاح اولنشد در) واشبویت شریف بیت اتی به مر هوند

رنخنه باد آب دوست چوتنک شکر

ذکر به دبد. خصم تو چون پیاله شیر

یا امام فرح و سرور سبیل خند دن سنک د و سنک ابی شکر دنی کی
کشاده واسون و طاتلی اوله رق افز دادیله کواسون و جناب حق بوا حسانی
سنک احبابنه و یرسون آمین (وینه حزن سبیل غلقدن سنک
دشمنک کورنی سود کا سه سی کی بیاض اولسون یعنی کور اولسون
دیک اولور) خلاصه دعا بودر که روز قیامتدک مصراع اولک حاصلیدر
دوستنی الله تعالی کوا د رسین و یزیدی اولانلری کور اینسون دیک اولور
امین بحرمه النبی الامین و بحرمه طه و یس قد تم شرح القصائد
اللطیفه المبارکة بعون الله الوهاب سبحان ربک
رب الفزت غما یصفون و سلام علی المرسلین
والحمد لله رب العالمین امین

Soleymaniye
Harem Hazine
970